Г. В. Абрамович
С. О. Кот
Н. П. Хоменко

АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕРМІНІВ

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Вінницький національний технічний університет

Г. В. Абрамович, С. О. Кот, Н. П. Хоменко

АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕРМІНІВ

Словник

Вінниця
ВНТУ
2016

УДК 811.111:004(03)
ББК 81.2Англ:32.97я2
А 16

Рекомендовано до друку Вченою радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України

Рецензенти:
Л. П. Іванова, доктор філологічних наук, професор
С. В. Павлов, доктор технічних наук, професор
І. І. Макодай, кандидат педагогічних наук, доцент

Абрамович, Г. В.

А 16 Англійсько-український словник комп'ютерних термінів: словник – Вінниця: ВНТУ, 2016. – 118 с.

Словник містить слова і словосполучення за розділами: комп’ютерні науки, комп’ютерна інженерія, програмна інженерія, безпека інформаційних і комунікаційних систем та управління інформаційною безпекою. Англійські еквіваленти відповідають сучасній технічній термінології.

Призначається для студентів технічних університетів, наукових працівників і викладачів англійської мови.

УДК 811.111:004(03)
ББК 81.2Англ:32.97я2

© Г. Абрамович, С. Кот, Н. Хоменко, 2016

ЗМІСТ

Словник Aa – Zz……4

Скорочення, що зустрічаються в словнику ……....…….117

Список використаної літератури…….…….....118

Aa

abend, abnormal termination аварійне завершення, авост
abort переривати виконання програми
absolute address 1. абсолютна адреса 2. фізична адреса 3. машинна адреса
absolute addressing абсолютна адресація
absolute assembler абсолютний асемблер
absolute code машинний код, програма в машинному коді
absolute coding програмування в машинному коді
absolute command абсолютна команда (у машинній графіці)
absolute coordinates абсолютні координати
absolute error абсолютна помилка; абсолютна погрішність
absolute expression абсолютний вираз (у програмі на мові асемблера)
absolute loader абсолютний завантажувач
absolute pathname повне складене ім'я
absolute program програма в абсолютних адресах
absolute term абсолютний терм
absolute value абсолютна величина; абсолютне значення
absolute vector абсолютний вектор
abstract I реферат
abstract II складати реферат, реферувати
abstract data type абстрактний тип даних
abstract semantic network абстрактна семантична мережа
acceleration time час розгону (диска або магнітної стрічки)
accent знак наголосу; діакритичний знак
accept 1. введення даних (з клавіатури) 2. згода (у мережевих протоколах)
acceptance sampling вибірковий контроль прийняття
acceptance testing випробування при прийомі
access доступ, звернення
access address покажчик, посилання
access control контроль доступу, управління доступом
access-control mechanism засоби контролю доступу
access cycle цикл звернення до пам'яті
access matrix *see* authorization matrix
access method метод доступу
access-oriented method обчислення, керовані зверненнями до даних
access path шлях доступу
access restriction обмеження доступу
access right право доступу
access time час доступу
account рахунок
accounting облік системних ресурсів
accounting file обліковий файл, файл бюджетів
accounting information облікова інформація (про бюджет користувачів)

accumulator register 1. суматор 2. суматор, що накопичує регістр
achieve досягати
ASK (acknowledge) символ підтвердження прийому (у коді ASCII представлений числом 6)
acknowledge підтверджувати прийом
acknowledgement підтвердження прийому, квитування
acoustic coupler пристрій сполучення на базі акустичного модему
acoustic modem акустичний модем
acquire отримувати, набувати
acquisition збір, накопичення
activate активувати, викликати
activation активація, виклик
activation frame, activation record запис активації
active domain активний домен
active file відкритий файл
active job поточне завдання (у багатозадачній системі)
active task поточне завдання (у багатозадачній системі)
active value активна змінна
activity 1. транзакція, обробка запиту 2. коефіцієнт активності файлу 3. процес
actual address 1. виконавча адреса 2. абсолютна адреса
actual argument *see* actual parameter
actual decimal point реальна [явна] кома
actual derived data item реальний похідний елемент даних (у мережевих базах даних)
actual parameter фактичний параметр
actual result data item елемент даних - реальний результат (у мережевих базах даних)
actual source data item елемент даних - реальна копія джерела (у мережевих базах даних)
actual storage фізична пам'ять
actuator привід головок
acyclic graph (орієнтований) граф без петель
adaptive channel allocation динамічний розподіл каналів
adaptive dialog адаптивний діалог
adaptive routing адаптивна маршрутизація
A/D converter *see* analog-to-digital converter
addend доданок
adder суматор
add-in розширення, додатковий вбудований ресурс
add-in memory додаткова пам'ять
addition складання
addition record запис, що додається
additive operator операція типу складання, адитивна операція
add-on *see* add-in
address адреса
addressability адресуємість
addressable point крапка, що адресується (у машинній графіці)
address alignment вирівнювання адреси
address arithmetic адресна арифметика
address bus шина адреси, адресна шина
address computation обчислення виконавсчої адреси
addressed memory пам'ять, що адресується

addressee адресат, одержувач (повідомлення в мережі ЕОМ)
address field поле адреси
addressing 1. адресація 2. спосіб адресації
addressing mode спосіб адресації
addressing unit мінімальний елемент пам'яті, що адресується (битий, байт, слово, осередок, сегмент, сторінка, блок)
address mapping відображення адрес
address mark мітка адреси, маркер адреси
address register регістр адреси
address relocation настройка адрес
address space адресний простір
add time час складання
ad hoc query незапланований запит
adjacency matrix матриця суміжності
adjust регулювати, налаштовувати
adjustable array масив із змінними межами
ADP *see* automated data processing
ADP equipment обчислювальна техніка
after-look journal журнал змін
agree погоджувати(сь), узгоджувати(сь)
aggregate I 1. агрегат, складене значення 2. агрегат даних
aggregate II агрегувати, об'єднувати
aggregate type складений тип (у мові Пекла)
AI *see* artificial intelligence
aiming symbol символ прицілу (світлова пляма на екрані дисплея)
algebraic specification специфікація алгебри
algorithm 1. алгоритм 2. метод, правило
algorithmic language алгоритмічна мова
algorithm validation перевірка [доказ] правильності алгоритму
alias псевдонім
aliasing 1. поєднання імен 2. дефект зображення ліній, пов'язаний з дискретністю растру (у растровій графіці)
allocate розміщувати
allocation 1. розподіл (ресурсів) 2. виділення (ресурсу процесу)
allocation map таблиця розподілу (ресурсів)
allocator програма розподілу (ресурсів)
allotment виділення (одиничний акт розподілу, напр. пам'яті)
alphabetic string 1. текстовий рядок 2. рядок букв
alpha character текстовий символ, буква
alpha-node альфа-вершина, вершина типу АБО
alphanumeric character алфавітно-цифровий символ; буква або цифра
alphanumeric display алфавітно-цифровий дисплей
alphanumeric field алфавітно-цифрове поле; текстове поле
alphanumeric terminal текстовий термінал
alpha test лабораторні випробування
alter змінювати
alternate mode режим змінного доступу
ALU *see* arithmetic and logical unit
ambiguous grammar неоднозначна граматика

ambiguous reference неоднозначне посилання
amendment 1. виправлена версія, редакція 2. зміна, поправка
amendment record запис файлу змін
amendments file файл змін
analog computer, analog machine аналогова обчислювальна машина, АОМ
analog-to-digital converter аналого-цифровий перетворювач, АЦП
analyst аналітик, фахівець з системного аналізу
ancestor предок (вершина дерева, розташована вище даної вершини)
AND (операція) І, кон'юнкція, логічне множення
And/or tree І/або дерево
animation мультиплікація, синтез динамічних зображень
annex memory буферна пам'ять, буферний запам'ятовуючий пристрій, буфер
answer відповідь, реакція
answerback відповідь (у протоколі передачі даних)
antecedent 1. умова, антецедент (ліва частина (А) правила вигляду «А вабить В») 2. антецедент (слово або іменна група, замінені займенником)
antecedent interpretation інтерпретація «від фактів», вивід від низу до верху (у логічному програмуванні та продукційних системах)
antialiasing згладжування (у растровій графіці)
anticipate очікувати
anticipation mode режим з попередженням (при якому дані завантажуються в робочу пам'ять до звернення до них)
anticipatory paging підкачка з попередженням (у системах з віртуальною пам'яттю)
anticipatory staging попереджуюче переміщення (у ієрархічній пам'яті)
apparent variable зв'язана змінна
append додавати в кінець; конкатенувати, зчіплювати
application 1. прикладна програма 2. додаток, застосування
application call виклик з прикладної програми
application domain прикладна [наочна] область (сукупність понять і об'єктів інформація про яких зберігається в базі даних або обробляється програмою)
application package пакет прикладних програм, ППП
application program прикладна програма
application programmer прикладний програміст, розробник прикладного програмного забезпечення
application protocol протокол прикладної програми, прикладний протокол
applications software прикладне програмне забезпечення, прикладні програми
applicative language функціональна мова, мова функціонального програмування
apply використовувати, застосовувати
arbitrary access довільний доступ
arc дуга, орієнтоване ребро
arcade game відеогра
architecture архітектура

archive I архів
archive II поміщати в архів; зберігати в архіві
archived file файл, поміщений в архів
argument 1. фактичний параметр 2. параметр 3. аргумент 4. доказ
argument field поле операнд
argument list список параметрів
argument passing передача параметрів
argument solicitation запит параметра, запит аргументу
argument type list список типів (формальних) параметрів
arithmetic 1. арифметика 2. арифметичний процес
arithmetic and logical unit арифметико-логічний пристрій, АЛП, арифметичний пристрій, АП
arithmetic function арифметична функція
arithmetic operation арифметична операція
arithmetic operator знак арифметичної операції
arithmetic shift арифметичне зрушення
arithmetic unit *see* arithmetic and logical unit
armed interrupt дозволене [немасковане] переривання
array cell, array component елемент масиву
array descriptor дескриптор [паспорт] масиву
array element *see* array cell
array identifier ідентифікатор масиву
array processor векторний процесор; матричний процесор
array representation уявлення у вигляді масиву
array variable масив, змінна типу масив
arrival rate частота надходження (повідомлень, запитів)
artificial intelligence штучний інтелект
artificial language штучна мова
artificial perception розпізнавання образів
ARU *see* audio response unit
ascending sort сортування за збільшенням
ASCII (American Standard Code for Information Interchange) Американський стандартний код для обміну інформацією
ASCII format текстовий формат
ASCII keyboard клавіатура, що видає коди клавіш, що натискаються, в коді ASCII
ASCII terminal текстовий термінал, ASCII-термінал
assemble транслювати (з мови асемблера)
assembler 1. асемблер, транслятор (з мови асемблера) 2. асемблер, мова асемблера
assembler directive директива асемблера
assembly трансляція (з мови асемблера)
assembly language асемблер, мова асемблера
assert 1. затверджувати 2. додавати (факт або твердження) в базу даних (у логічному програмуванні)
assertion 1. твердження (логічний вираз, який передбачається істинним) 2. оператор контролю
assertion checker програма верифікації, верифікатор умов

assertion operator, assert statement оператор контролю
assign 1. привласнювати 2. призначати
assignable object змінний об'єкт (напр. змінна, елемент масиву, поле запису)
assignment 1. привласнення 2. призначення
assignment-free language мова програмування без привласнення
assignment statement оператор привласнення
assisted panel вікно коментарів, допоміжне вікно (у екранних інтерактивних системах)
association list асоціативний список
associative addressing асоціативна адресація
associative memory асоціативна пам'ять
associative operation асоціативна операція
assumed decimal point кома, що мається на увазі
AST *see* asynchronous system trap
AST routine програма реакції на асинхронне переривання
asynchronous communication асинхронна передача даних; асинхронний зв'язок
asynchronous system trap асинхронне переривання
asynchronous transmission асинхронна передача даних
A-test *see* alpha test
ATN *see* augmented transition network
ATN-grammar ATN-грамматика (задана у вигляді розширеної мережі переходів)
attached device підключений [доступний] пристрій
attached procedure приєднана процедура
attached task приєднане завдання
attraction mode демонстраційний режим (діалогової програми)
attribute grammar атрибутна граматика
attribute-value list, attribute-value table список властивостей
audio response unit пристрій мовного виводу
audit ревізія, перевірка
audit log, audit trail контрольний журнал (у якому фіксуються звернення до захищених даних)
augend доданок, що збільшується
augment I приріст, крок
augment II збільшувати
augmented addressing адресація з розширюваною адресою, розширена адресація
augmented transition network розширена мережа переходів
authentification code код аутентифікації
authentification of message аутентифікація повідомлень
authentification of user аутентифікація користувача
authorization 1. санкціонування, дозвіл 2. перевірка повноважень
authorization matrix матриця права доступу
authorized access санкціонований доступ
authorized user 1. зареєстрований користувач 2. привілейований користувач
autocode автокод
autodecremental addressing автодекрементна адресація

autodump авторозвантаження
autoincremental addressing автоінкрементна адресація
autoload автозавантаження
automata theory теорія автоматів
automated data processing автоматична обробка даних
automatic abstracting автоматичне реферування
automatical cognition *see* artificial perception
automatic variable динамічна локальна змінна (у мовах Пл/1 і Сі)
automaton автомат
automorphism автоморфізм
autothread *see* autoload
auxiliary key вторинний ключ
auxiliary memory зовнішня пам'ять, зовнішній запам'ятовуючий пристрій
availability коефіцієнт готовності
avoid уникати, відміняти
axiom scheme схема аксіом

Bb

backbone network базова мережа
back-end interface внутрішній інтерфейс
back-end processor спецпроцесор, додатковий процесор
back face невидима поверхня (у машинній графіці)
back-face removal видалення невидимих поверхонь
background 1. фон програми 2. фон, задній план
background color колір фону
backgrounding *see* background processing
background job фонове завдання
background printing фоновий друк
background process фоновий процес
background processing фонова обробка, фонове виконання
background program фонова програма
background queue черга фонових завдань
background region фоновий розділ (область пам'яті, в яку завантажуються фонові програми)
background task фонове завдання
backing storage зовнішня пам'ять, зовнішній запам'ятовуючий пристрій
back out відміняти (зміни); відновлювати (попередній стан)
backslant зображення шрифту з нахилом вліво
backslash межа похилої вліво
backspace 1. повернення (керуючий символ або клавіша повернення каретки на один символ; у коді ASCII представлений числом 8) 2. реверс (магнітної стрічки)
backtrace слід (послідовність викликів підпрограм, яка привела до даної точки програми)
backtracking перебір з поверненнями
backup 1. резервна копія, резервний екземпляр; резервний ресурс 2. резервування
backup file резервний файл, резервна копія файлу
backup version *see* backup

Backus-Naur form, Backus normal form нормальна форма Бекуса-Наура БНФ
Backus notation *see* Backus normal form
backward-chaining вивід "від мети до фактів" (у експертних системах і автоматичному доказі теорем)
backward read читання у зворотному напрямі
backward reference посилання назад
badge ідентифікаційна картка
badge reader пристрій читання ідентифікаційних карток
bag мультимножина
balanced merge sort збалансоване сортування злиттям
balanced sample урівноважена вибірка
balanced tree збалансоване дерево
band matrix стрічкова матриця
band printer стрічковий друкуючий пристрій
bank select, bank switching комутація банків (пам'яті)
banner заголовок
banner page титульний лист (перша сторінка роздруку, що містить ім'я завдання, ім'я користувача і іншу облікову інформацію)
bar code штриховий код
bar code scanner пристрій читання штрихової коди
bare board порожня [незмонтована] плата
bare machine "гола " машина (без програмного забезпечення)
bar graph стовпчикова діаграма
barrel printer барабанний друкуючий пристрій
base 1. база; базова адреса 2. підстава системи числення 3. підстава логарифма
base address базова адреса
base and displacement база-зміщення (представлення адреси у вигляді пари чисел)
baseband LAN локальна мережа з прямій
base-bound registers *see* bounds registers
based integer 1. число з підставою 2. зміщене ціле
base-limit registers *see* bounds registers
base page базова сторінка (у деякій архітектурі ЕОМ)
base register базовий регістр
basic access method базисний метод доступу (у спеціальних системах IBM)
basic direct access method базисний прямий метод доступу
basic indexed sequential-access method базисний індексно-послідовний метод доступу
basic partitioned access method базисний бібліотечний метод доступу
basic sequential-access method базисний послідовний метод доступу
basic telecommunication access method базисний телекомунікаційний метод доступу
batch пакет (сукупність даних або програм, що обробляються або які передаються як єдине ціле)
batch entry пакетне введення (даних)
batch file командний файл
batch header заголовок пакету

batch job пакетне завдання
batch mode пакетний режим, режим пакетної обробки
batch processing пакетна обробка
batch trailer завершувач пакету
baud бод (одиниця вимірювання швидкості передачі інформації)
Baudot code код Бодо, п'ятирозрядний телеграфний код
baud rate швидкість передачі інформації в бодах
BCD *see* binary-coded decimal
BCD arithmetic операції над числами в двійково-десятковому уявленні
BDAM *see* basic direct-access method
BDOS (Basic Disk Operating System) базова дискова операційна система БДОС
before-look journal журнал (у який заносяться старі значення змінних записів)
beginning-of-file label мітка файлу
beginning-of-information market маркер початку інформації
beginning-of-tape marker маркер початку (магнітної) стрічки
beginning-of-volume label мітка тому
BEL символ сповіщення, "дзвінок" (у коді ASCII представлений числом 7)
belief факт, знання
belief-invoked interpretation інтерпретація "від фактів", вивід від низу до верху (у логічному програмуванні і продукційних системах)
belt printer *see* band printer
benchmarking еталонне тестування
benchmark package еталонний тестовий пакет
benchmark problem еталонне тестове завдання
benchmark program, benchmark routine еталонна тестова програма
benchmark test еталонний тест
Besier curve крива Безьє (у машинній графіці)
best fit метод якнайкращого наближення
beta-node бета-вершина, вершина типу I
beta test дослідна експлуатація; випробування у виробничих умовах, польові випробування
biased data нерівномірно розподілені [зміщені] дані
biased exponent зміщений порядок, характеристика (спосіб представлення чисел з плаваючою комою)
biased sample зміщена вибірка
bidirectional printer двонаправлений (посимвольне) друкуючий пристрій (що виконує друк як при прямому, так і при зворотному ході друкуючої головки)
BIM *see* beginning-of-information marker
binary adder двійковий суматор
binary arithmetic двійкова арифметика (операція з числами в двійковому уявленні)
binary card двійкова карта (перфокарта з нетекстовою інформацією)
binary chop *see* binary search
binary code 1. двійковий код 2. програма в двійковому коді
binary-coded decimal двійково-десятковий код

binary-coded decimal notation двійково-десятковий запис
binary-coded representation уявлення в двійковому коді, двійкове уявлення
binary counter двійковий лічильник
binary dump двійковий дамп
binary format двійковий формат
binary image бінарне зображення
binary loader абсолютний завантажувач
binary logic двозначна логіка
binary notation двійковий запис
binary number двійкове число
binary numeral 1. двійкова цифра 2. двійкове число
binary operation 1. бінарна операція (над двома аргументами) 2. двійкова операція (над числами в двійковому уявленні)
binary relation бінарне відношення (між двома множинами)
binary search двійковий пошук, пошук діленням навпіл
binary search tree двійкове дерево пошуку
binary semaphore двійковий семафор
binary synchronous communications двійковий синхронний зв'язок
binary-to-decimal conversion перетворення з двійкового (уявлення) в десяткове
binary tree двійкове дерево
binding of modules компоновка модулів
binding of names скріплення імен
binding of variable скріплення змінною
BIOS (Basic Input-output System) базова система введення-виводу
BISAM *see* basic indexed sequential-access method
bisection algorithm алгоритм двійкового пошуку
bit битий, (двійковий) розряд
bit-blt пересилка рядка бітів
bit-by-bit порозрядний
bit cell однорозрядний регістр
bit density щільність запису
bit handling порозрядні операції, операції над розрядами
bit image двійковий [бітовий] образ (уявлення у вигляді двійкового масиву)
bit-interleaved біт-мультиплексний
bit interleaving чергування бітів
bit manipulation *see* bit handling
bit map бітовий масив, порозрядне уявлення; растр
bit-mapped display (растровий) дисплей з поточковою адресацією, дисплей із загальною пам'яттю
bit-mapped graphics растрова графіка
bit pattern 1. двійковий код 2. маска, комбінація розрядів
bit-serial *see* bit-by-bit
bit slot *see* bit time
bit stuffing вставка [підстановка] бітів
bit time час пересилки бита; такт передачі
bitwise addition порозрядне складання
bitwise operation порозрядна операція
black-and-white display чорно-білий дисплей; монохромний дисплей

blackboard робоча область (у експертних системах)
blank пропуск; символ "пропуск"
blank common непомічений загальний блок (у мові ФОРТРАН)
blank diskette порожня дискета; нерозмічена дискета
blanking гасіння (у машинній графіці)
blank instruction порожня команда, НОП
blast 1. звільняти (у системі динамічного розподілу пам'яті) 2. програмувати ППЗП, записувати інформацію в ППЗП
blaster *see* burner
blending function стикувальна функція (у машинній графіці при апроксимації лінії відрізками кривих)
blind keyboard "сліпа" клавіатура (використовувана для введення без їх віддзеркалення на екрані дисплея або паперу)
blinking мигання (у машинній графіці)
block buffer буфер блоків
block chaining зчеплення блоків
block check character символ контролю блоку
block encryption блокове шифрування
block gap міжблочний проміжок (диска або магнітної стрічки)
blocking factor коефіцієнт блокування (число записів в блоці)
block length довжина блоку
blockmark маркер блоку, блок-маркер
block multiplexer channel блок-мультиплексний канал
block number номер блоку
block-oriented device блочно-орієнтований пристрій, пристрій з побічним доступом
block parity поблочний контроль парності
block retrieval прочитування блоку (у системі управління пам'яттю)
block sort блокове сортування
block-structured language мова з блоковою структурою
block transfer 1. побічна передача 2. пересилка блоку, блокова пересилка
blow *see* burn
BNF *see* Backup normal form
body stud залишок тіла (у мові Пекла)
boilerplate шаблон (у системі підготовки текстів)
bookmark закладка (у системі підготовки текстів)
Boolean algebra булева алгебра, алгебра логіки
Boolean expression булевий [логічне] вираз
Boolean operation логічна [булева] операція
Boolean operator знак логічної [булевої] операції
Boolean value булеве [логічне] значення
Boolean variable булева [логічна] змінна
boot завантажувати
boot block *see* bootstrap block
bootstrap I 1. початкове завантаження 2. розкручування (спосіб розробки програмного забезпечення)
bootstrap II 1. завантажувати, запускати 2. розкручувати

bootstrap block блок початкового завантаження
bootstrap loader початковий завантажувач, програма початкового завантаження
bootstrap loading початкове завантаження
bootstrap memory пам'ять початкового завантажувача
borrow негативне перенесення, заїм
BOT *see* beginning-of-tape marker
BOT character (beginning-of-transmission) керуючий символ, початок передачі
both-way channel дуплексний [одночасний двосторонній] канал
bottom of stack дно [нижня межа] стека
bottom-of-stack pointer покажчик дна стека
bottom-up analysis висхідний аналіз
bottom-up design висхідне проектування
bottom-up development висхідна розробка, розробка від низу до верху
bottom-up parsing *see* bottom-up analysis
bottom-up reasoning індуктивний (логічний) вивід; вивід (міркування) від "фактів до мети"
boundary alignment вирівнювання адреси
boundary fill закрашення замкнутої області (у машинній графіці)
boundary protection захист пам'яті
boundary register граничний регістр (у системах з віртуальною пам'яттю)
bound check перевірка приналежності до діапазону, контроль меж
bounded-context grammar граматика з обмеженим контекстом
bounds register регістри захисту пам'яті, граничні регістри (у системах з віртуальною пам'яттю)
bounds violation вихід за межі (допустимого) діапазону, вихід за межі масиву
bound variable зв'язана змінна
BPAM *see* basic partitioned access method
braces фігурні дужки
brackets 1. дужки 2. квадратних дужок
branch I 1. гілка (дерева, програми) 2. перехід, операція переходу
branch II переходити, передавати управління
branch and bounds algorithm метод гілок і меж (алгоритм пошуку оптимального вибору на ігровому дереві)
branching перехід, передача управління
branch instruction команда переходу
branchpoint точка розгалудження
breadboard макет, макетна плата
breadth-first search пошук [перебір] завширшки
break key клавіша переривання
breakpoint 1. контрольна крапка 2. точка переривання
breakpoint instruction команда переривання
bridge міст; шлюз (засоби, що забезпечують зв'язок територіально видалених

локальних мереж)
bridgeware засоби перенесення (програмні і апаратні засоби перенесення програмного забезпечення на іншу ЕОМ)
brittle program нестерпна програма; машинно-залежна програма
broadband LAN локальна мережа з модульованою передачею, широкосмугова локальна мережа
broadcast передавати повідомлення (всім вузлам мережі, терміналом, завданням, що чекають події)
broadcast address "широкомовна" адреса (у локальних мережах)
broadcast network широкомовна мережа
browse переглядати (у системах програмування з багатовіконним доступом)
browser вікно перегляду 2. програма перегляду (у системах програмування з багатовіконним доступом)
BSAM *see* basic sequential-access method
BSC *see* binary synchronous communications
BTAM *see* basic telecommunication access method
B-test дослідна експлуатація
bubble sort бульбашкове сортування, сортування методом бульбашки (що полягає в послідовній перестановці сусідніх елементів сортованого масиву)
bucket блок, ділянка (оперативної або зовнішньої пам'яті) 2. середовище хеш-таблиці
buddy system метод близнят (спосіб динамічного розподілу пам'яті)
buffer 1. буфер 2. буфер, буферний запам'ятовуючий пристрій
buffered input-output уведення-виведення з буферизацією
buffer pool область [пул] буферів
buffer register буферний регістр
buffer thrashing переповнювання буферів
bug помилка (у програмі або пристрої)
bug patch "латка" (виправлення, що вноситься до об'єктної програми у вигляді набору машинних команд)
built-in check 1. вбудований контролер, вбудована перевірка 2. вбудованих засобів перевірки
built-in macro instruction вбудована макрокоманда
built-in type зумовлений [вбудований] тип (даних) (у мовах програмування в розвиненій системі типів)
bulk storage 1. зовнішня пам'ять, зовнішній запам'ятовуючий пристрій, 2. масова пам'ять
bundled attributes умовний атрибут (у машинній графіці)
bundled software стандартне програмне забезпечення
bundle table таблиця умовних атрибутів
burn програмувати ППЗП, записувати інформацію в ППЗП
burner програматор ППЗП
burst пакет
burster пристрій для розподілу роздруку на фальцьованому папері на сторінки

burst mode монопольний [пакетний] режим (роботи каналу зв'язку)
bus шина, магістраль
bus arbitrator арбітр шини
bus architecture 1. шинна архітектура 2. шинна топологія
bus extender розширювач шини
business graphics ділова графіка
business software програмне забезпечення для адміністративних і економічних застосувань
bus topology шинна топологія
busy wait цикл, що чекає, активне очікування
Bw-display *see* black-and-white display
bypass обхід
byte байт
byte instruction байтова команда
byte-interleaved байт-мультиплексний
byte-multiplexer channel *see* block multiplexer channel
byte multiplexing побайтове мультиплексування
byte-organized memory пам'ять з байтовою організацією

Cc

cache 1. надоперативна пам'ять, кеш 2. буфер
cache memory надоперативна пам'ять, кеш
CAD *see* computer-aided design
Cad/cam (computer-aided design/ computer-aided manufacturing) система автоматизованого проектування і виробництва
CAE *see* computer-aided engineering
CAI *see* computer-aided instruction
calculator калькулятор
call 1. виклик (підпрограми) звернення (до підпрограми) 2. виклик, з'єднання (між вузлами мережі)
call address адреса виклику
call by name 1. виклик за ім'ям 2. передачі параметрів
call by pattern виклик за зразком
calligraphic display векторний дисплей
calling sequence угоди про зв'язки
CAM *see* 1. computer-aided manufacturing 2. content-addressable memory
camera ready сміттю оригінал-макет
CAN (cancel) символ відміни (у коді ASCII представлений числом 24)
cancel I відміна (попереднього прийнятого символу або групи символів)
cancel II 1. відміняти 2. переривати (виконання програми або операції)
cancel character *see* CAN
cancellation втрата точності (зменшення числа значущих розрядів при відніманні близьких по величині чисел)
candidate key можливий ключ (до реляційної моделі даних)
canned software *see* common software
canonical schema канонічна схема
capability мандат (різновид покажчика)

capability architecture архітектура з мандатною адресацією
capacity 1. (інформаційна) ємкість, об'єм 2. розрядність 3. пропускна здатність (каналу зв'язку)
card 1. перфораційна карта, перфокарта 2. плата (зазвичай в персональних і мікро
ЕОМ)
card desk пакет перфокарт
card feed подача перфокарт (у пристрої введення або виведення перфокарт)
carriage return повернення каретки
carry 1. розряд перенесення, перенесення 2. перенесення
carry bit розряд перенесення, перенесення
carry clear "немає перенесення"
carry digit *see* carry bit
carry flag ознака перенесення
carry out виконувати, здійснювати
carry set "є перенесення"
Cartesian product декартовий [прямий] продукт
cartridge касета
cartridge disk касетний [дисковий] пакет
cartridge tape касетний накопичувач на (магнітною) стрічці, касетна стрічка
cascaded carry каскадне перенесення (при паралельному складанні)
case 1. регістр клавіатури 2. оператор вибору
case-insensitive search пошук без урахування регістра (у системах підготовки текстів і редакторах)
case-sensitive search пошук з урахуванням регістра (у системах підготовки текстів і редакторах)
case statement оператор вибору
cash dispensing bank teller автоматичний касир
cassette tape *see* cartridge tape
cast приведення (типів); ядро (у мові Алгол-68)
cast operator приведення (типів) (у мові CI)
casual user випадковий користувач
catalog I каталог
catalog II каталогізувати, заносити в каталог
catalog date set каталогізований набір даних
cataloged procedure каталогізована [бібліотечна] процедура
catenation *see* concatenation
cause спричинити, викликати
cell елемент пам'яті
centralized routing централізована маршрутизація
central processing unit, central processor центральний процесор, ЦПП
chain 1. ланцюжок, послідовність 2. простій список послідовність операцій або викликів програм; оператор виклику програми
chain code ланцюжковий код
chained file ланцюжковий файл
chained list список на покажчиках
chain printer ланцюжковий друкуючий пристрій
change змінювати
change bit розряд [битий] змін (у системах з віртуальною пам'яттю)
change dump дамп змін

change file файл змін (при веденні файлу)
change record запис файлу змін
channel 1. канал введення-виводу 2. канал зв'язку 3. доріжка (перфострічки або магнітної стрічки)
channel capacity пропускна спроможність каналу зв'язку
channel director процесор управління каналами (у великих обчислювальних системах)
channel program канальна програма
channel status word слово стану каналу
channel switching комутація каналів
channel-to-channel adapter адаптер "канал-канал"
character символ, знак; літера
character assembly збірка символу
character attribute атрибут символу, атрибут літери (у машинній графіці)
character disassembly розкладання символу
character display алфавітно-цифровий дисплей
character field текстове [символьне] поле
character fill заповнення [розпис] пам'яті
character generator генератор символів
character graphics символьна графіка
character-interleaved байт-мультиплексний
characteristic характеристика, зміщений порядок (спосіб представлення чисел з плаваючою комою)
character literal текстова [символьна] константа
character mode текстовий [символьний] режим
character printer посимвольний друкуючий пристрій
character recognition оптичне розпізнавання символів
character set набір символів; алфавіт (безліч символів)
character spacing інтервал між символами
character string рядок символів
character terminal текстовий термінал
check bit, check digit контрольний розряд
checkout відладка (програми)
checkpoint I контрольна крапка
checkpoint II вивантажувати, відкачувати (завдання в зовнішній пам'яті)
checkpointable task вивантажуване завдання
checkpoint data set набір даних контрольної крапки
checkpointing 1. збереження стану процесу в контрольній крапці 2. підкачка (у мультипрограмних системах)
checkpoint restart перезапуск [рестарт] з контрольної крапки
checkpoint space область збереження (область диска для збереження стану вивантажених завдань)
check read контрольне прочитування
check sum, check total контрольна сума

chief programmer головний програміст (керівник робіт при розробці програм методом "бригади головного програміста")
chief programmer team бригада головного програміста
child node дочірня вершина (дерева)
chip set мікропроцесорний набір
choice 1. альтернатива, пункт меню 2. вибір
choice device пристрій вибору альтернативи (у інтерактивній графіці)
chord keyboard акордова клавіатура
cine-oriented image вертикальне зображення (правильно орієнтоване зображення на мікроплівці)
cipher I шифр
cipher II шифрувати
circuit 1. лінія зв'язку 2. (двосторонній) канал зв'язку 3. (електронна) схема
circuit switching *see* channel switching
circular buffer циклічний буфер
circular shift *see* cycle shift
circulating register регістр зсуву
clause пропозиція (програми на мові КОБОЛ)
clear заносити нуль, очищати (регістр, лічильник або елемент пам'яті)
click натиснути і відпустити (клавішу)
client користувач (модуль програми, що використовує опис даного модуля); власник (вікна)
client of window власник вікна
clipboard буфер вирізаного зображення (у системах безпосередньої взаємодії)
clipping відсікання (у машинній графіці)
clobber затирати (записувати дані в ділянку файлу, в якому розташована корисна інформація)
clock interrupt переривання по таймеру
clock rate тактова частота
close a file закрити файл
close-down завершення роботи (обчислювальної системи)
closed routine *see* closed subroutine
closed shop обчислювальний центр без доступу користувачів
closed subroutine (замкнута) підпрограма
closed system замкнута система (що не допускає розширень)
closed user group замкнена група користувачів (у мережі передачі даних)
closely-coupled interface сильний зв'язок
closure клауза, замкнутий вираз
cluster analysis кластерний аналіз
clustering кластеризація, угрупування
cluster sampling групова вибірка
cluster topology ієрархічна [кластерна] топологія (архітектура мережі ЕОМ)
coalesce об'єднувати (у довільному порядку)
code I 1. код, система кодування 2. код, кодування 3. текст програми, код 4. код, шифр
code II кодувати; програмувати, складати програму

code audit ревізія програми, перевірка відповідності програми специфікації
code-dependent system система, залежна від даних, кодозалежна система
coded image закодоване зображення
code extension character символ розширення коду (вказуючий перехід до іншої схеми кодування)
code generation генерація команд, генерація об'єктного коду
code generator генератор команд, генератор об'єктного коду
code-independent system, code-insensitive system система, не залежна від даних, кодонезалежна система
code inspection інспекція (колективний формальний аналіз програми без участі автора)
code line рядок (тексту) програми
coder 1. програміст, кодувальник 2. шифратор
code removal видалення коду (при оптимізації програми)
code-sensitive *see* code-dependent system
code-transparent system *see* code-independent system
code-transparent transmission кодонезалежна передача даних
code walkthrough розбір програми
coding 1. кодування (використання коди) 2. програмування, складання програм, кодування
coding scheme система кодування, код
coding sheet бланк для запису програм
coercion приведення (типів)
cohesion зв'язність (графа)
cold backup "холодне" резервування (при якому резервна система повинна бути приведена в готовність і запущена вручну)
cold boot, cold restart "холодний" перезапуск (1. що вимагає перезапуску всіх підключених пристроїв і виконання процедур початкового завантаження 2. для МІКРОЕОМ - перезапуск системи, при якому відключається електроживлення і вміст оперативної пам'яті втрачається)
cold standby *see* cold backup
collate об'єднувати, зливати (із збереженням впорядкованості)
collateral statement сумісна пропозиція (у мові Алгол-68)
collating sequence сортуюча послідовність; схема впорядкування
collision колізія; конфлікт
colon двокрапка
color gamut колірний круг, кольорова гамма
color plane колірна площина
column стовпець (матриці, таблиці, екрану дисплея)
combined station комбінована станція (вузол мережі, що реалізовує збалансовану процедуру HDLC)
comic-strip oriented image горизонтальне зображення (повернене зображення на мікроплівці)
comma кома
command команда (1. пропозиція мови управління завданнями 2. команда діалогового монітора, що вводиться з терміналу і програма,

що виконує її 3. керуючий сигнал 4. оператор програми або машинна команда)
command character *see* control character
command control program *see* command processor
command environment командне середовище (у операційних системах типу UNIX)
command file командний файл
command interpreter *see* command processor
command language 1. командна мова; мова управління завданнями 2. командна [вхідна] мова
command line командний рядок
command line parameter параметр командного рядка
command mode командний режим
command procedure процедура на командній мові, командна процедура
command processor процесор командної мови, командний процесор; діалоговий монітор
command qualifier параметр [ключ] керуючої команди
command word ім'я команди, команда (командної мови)
comment statement оператор коментаря; коментар
common block загальний блок (у мові ФОРТРАН)
common error помилка в описі загального блоку
common software стандартне програмне забезпечення
common subexpression загальний підвираз
communication 1. зв'язок; передача даних 2. взаємодія
communication channel канал зв'язку
communication port комунікаційний порт
communication theory теорія зв'язку
compacting garbage collection чищення пам'яті з ущільненням
comparand word ознака (значення, що задається при виборі слова з асоціативної пам'яті)
comparator компаратор
comparison operator знак операції порівняння; операція порівняння
compatibility mode режим емуляції
compatible сумісний
competition конкуренція (процесів)
compilation трансляція, компіляція
compilation order порядок трансляції, порядок компіляції
compilation unit одиниця трансляції, одиниця компіляції
compile транслювати, компілювати
compiled code програма, що відтранслює
compiler транслятор, компілятор
compiler-compiler компілятор компіляторів, система побудови трансляторів
compiler diagnostics повідомлення транслятора
compiler directive директива транслятора; вказівки транслятору
compiler generator генератор компіляторів, система побудови трансляторів

compiler options, compiler toggles параметри трансляції, параметри компіляції
compile time час трансляції (програми)
compile-time check статичний контроль, статична перевірка
compile-time constant статична константа
compile-time elaboration обробка під час трансляції
compile-time error помилка при трансляції
compile-time statement оператор періоду трансляції
compile-time variable змінна періоду трансляції
complement доповнення
complementary color додатковий колір
complete carry додаткове перенесення
completion code код завершення
composite attribute складений атрибут
compound statement складений оператор
comprise включати, підсумовувати
computation обчислення
computational linguistics обчислювальна лінгвістика
computational psychology обчислювальна психологія
computer (обчислювальна) машина, ЕОМ
computer-aided design автоматизоване проектування
computer-aided engineering 1. автоматизована розробка 2. автоматизоване моделювання
computer-aided instruction автоматизоване навчання
computer-aided manufacturing 1. автоматизація виробничих процесів
2. автоматизована система управління виробництвом АСУВ
computer architecture архітектура обчислювальної системи
computer-assisted instruction *see* computer-aided instruction
computer center обчислювальний центр
computer conference телеконференція
computer configuration конфігурація обчислювальної системи, конфігурація ЕОМ
computer-dependent language машинно-залежна мова
computer facility обчислювальний центр (усередині організації)
computer family сімейство ЕОМ
computer game машинна гра, ігрова програма
computer generation покоління ЕОМ
computer graphics машинна графіка
computer graphics metafile метафайл машинної графіки
computer hardware апаратні засоби обчислювальної системи
computer-independent машинно-незалежний
computer language машинна мова, мова машини
computer literacy комп'ютерна [друга] письменність
computer mail електронна пошта
computer-manager instruction *see* computer-aided instruction
computer micrographics машинна мікрографія

computer network мережа ЕОМ, обчислювальна мережа
computer-oriented language машинно-орієнтована мова
computer power продуктивність ЕОМ
computer run запуск програми на ЕОМ; виконання програми на ЕОМ
computer science інформатика
computer-sensitive language *see* computer-dependent language
computer system обчислювальна система, ЕОМ
computer user користувач обчислювальної системи
computer vision машинний зір
computer word машинне слово
computing 1. обчислення 2. застосування ЕОМ
computing machinery обчислювальна техніка
concatenation конкатенація (зчеплення послідовностей рядків або файлів в одну)
concentrator концентратор
conceptual design концептуальне проектування
conceptual model концептуальна модель (бази даних)
conceptual schema концептуальна схема (бази даних)
concern відноситись, турбуватись
concordance конкорданс (алфавітний список всіх слів тексту)
concurrent execution паралельне виконання
concurrent processes паралельні процеси
concurrent processing паралельна обробка; паралельне виконання
conditional умовний вираз
conditional branch *see* conditional jump
conditional branch instruction *see* conditional jump instruction
conditional compilation умовна трансляція
conditional jump умовний перехід, операція умовного переходу
conditional jump instruction команда умовного переходу
conditional statement умовний оператор
condition code 1. код завершення 2. код помилки, код ситуації
condition handler програма реакції на особливу ситуацію, обробник особливої ситуації
confidence interval довірчий інтервал
configuration конфігурація (обчислювальної системи)
confirmation підтвердження прийому, квитування
conflict resolution вирішення протиріч, вирішення конфліктів (у експертних системах)
conformant arrays сумісні масиви (у мові Паскаль)
congestion перевантаження (мережі передачі даних)
conjugate complex number зв'язане комплексне число
conjunct кон'юнкт (операнд операції І)
conjunction 1. кон'юнкція, логічне множення (операція) І 2. кон'юнкція (логічний вираз)
conjunctive normal form кон'юнктивна нормальна форма КНФ
conjunctive search кон'юнктивний пошук

connect з`єднувати
connected graph зв'язний граф
connectionless operation зв'язок без встановлення логічного з'єднання (у мережах передачі даних)
connection-oriented operation зв'язок зі встановленням логічного з'єднання (у мережах передачі даних)
connective зв'язка (напр. знак операції)
connectivity 1. мережева взаємодія 2. зв'язність (графа)
connectivity matrix матриця суміжності
connect time тривалість сеансу зв'язку
consequent наслідок
consequent interpretation інтерпретація «від мети»
consistency несуперечність, узгодженість; цілісність
consistent compilation узгоджена трансляція
console 1. пульт оператора; операторський термінал 2. консоль, пульт 3. клавіатура
console command processor діалоговий монітор
console debugger діалоговий відладчик
console log протокол
console terminal операторський термінал
constant area область констант
constant declaration опис константи
constant expression константний вираз
constituent grammar граматики (безпосередніх) складових, НС-грамматика
constraints обмеження цілісності (у базах даних)
consulting model програма-консультант; експертна система
contain включати, містити
content-addressable memory асоціативна пам'ять
contention 1. конкуренція, суперництво (процесів) 2. суперництво (у мережах передачі даних)
context-dependent контекстно-залежний, контекстний (про граматику, правило, перетворення)
context editor контекстний (строковий) редактор
context-free grammar контекстно-вільна [безконтекстна] граматика, КС-грамматика
context-free language контекстно-вільна мова
context-sensitive *see* context-dependent
context-sensitive constraint контекстне обмеження
context-sensitive grammar контекстно-залежна [контекстна] граматика
context switching перемикання контексту (при перемиканні на інший процес)
contextual coercion контекстний привид (типів)
contiguous area безперервна область (напр. диску)
contiguous file безперервний файл
continuous processing безперервна обробка
continuous simulation безперервне моделювання

continuous stationary фальцьований папір для друкуючого пристрою
control bit керуючий розряд; службовий розряд
control block керуючий блок (структура даних, що містить параметри деякого пристрою або об'єкту)
control bus шина управління
control character керуючий символ
control flow потік управління
controller контроллер
control panel панель управління
control pen світлове перо
control point опорна точка (у машинній графіці)
control program, control routine керуюча програма
control storage керуюча пам'ять
control structure керуюча структура, керуюча конструкція (напр. оператори циклу, умовний оператор)
control terminal *see* console terminal
control total *see* check total
control transfer передача управління, перехід
control unit 1. пристрій управління 2. центральний процесор
convergence збіжність
conversational compiler діалоговий транслятор
conversational mode діалоговий режим
conversational processing діалогова обробка
conversational program діалогова програма
conversion table таблиця перетворення
convert перетворювати
convey передавати, переправляти
convex hull опукла оболонка (безліч крапок в машинній графіці)
convolution згортка
coordinate graphics координатна графіка
coprocessor співпроцесор
copyprotected disk захищений диск
copyprotected software захищена програма
copyprotection захист (від копіювання)
core 1. запам'ятовуючий пристрій на магнітних осердях 2. оперативна пам'ять 3. ядро (операційної системи)
co-resident що одночасно знаходяться в пам'яті
coroutine співпрограма
correctness proof доказ правильності (програми)
correspondence quality printer пристрій якісного друку
correspondence quality printing якісний друк
cost per bit вартість за біт (зберігання або передачі одного біта)
count рахувати
counter лічильник
coupled computers двомашинний комплекс; спарені ЕОМ
CPU *see* central processing unit
Cpu-bound task рахункове завдання
CPU cycle цикл центрального процесора

CPU time час рахунку, час центрального процесора, процесорний час
CR (carriage return) символ повернення каретки (у коді ASCII представлений числом 13)
crash крах, фатальний збій (аварійне завершення роботи системи)
CRC *see* cyclic redundancy
create створювати
criterion function оцінна функція
critical region, critical section критична секція, критичний інтервал (при паралельному програмуванні)
cross assembler крос-асемблер
crosscheck подвійна перевірка (рішення задачі двома різними методами або застосування двох методів контролю)
cross compiler крос-транслятор, крос-компілятор
cross development крос-розробка (програмного забезпечення)
crosshair перехрестя (форма курсора)
cross-reference table таблиця перехресних посилань
cross software кросс-средства (програмне забезпечення для крос-розробок)
cross system крос-система (сукупність програмних засобів для крос-розробки програмного забезпечення)
CRT display дисплей (на базі електронно-променевої трубки)
CRT terminal відеотермінал
crude sampling необроблена вибірка
cryptography криптографія
CSECT (control section) програмна секція (у мові асемблера)
CSMA (carrier-sense multiple access) колективний доступ з контролем несучої
Csma/cd protocol (carrier-sense multiple access and collision detection) протокол Csma/cd, протокол колективного доступу з контролем несучої і виявленням зіткнень
current 1. поточний 2. поточна (запис) (покажчик позиції в базі даних)
current address register лічильник команд
current directory поточний каталог
current instruction register регістр команди
current of realm поточна (запис) області
current of record type поточна (запис) типу запису
current of run-unit поточна (запис) процесу
current of set поточна (запис) набору
current task поточне завдання
cursor курсор (1. мітка на екрані дисплея 2. покажчик поточної позиції в базі даних)
cursor arrow, cursor control key клавіша управління курсором
cursor update переміщення курсора
curve generator генератор кривих
customer engineer налагоджувач (фахівець, що ремонтує або встановлює устаткування, продане фірмою)

customize налаштовувати, пристосовувати (систему для її відповідності конкретному застосуванню)
custom software замовлене програмне забезпечення
cut видаляти, «вирізувати» (у екранних редакторах і машинній графіці)
cutaway view зображення в розрізі
cut form 1. сторінка 2. папір, що складається з окремих сторінок (на відміну від рулонної і фальцьованої)
cut form feeder автоподавання сторінок
cutset перетин (графа)
cut sheet feeder *see* cut form feeder
cycle 1. цикл; крок циклу 2. такт процесора
cycle body тіло циклу
cycle index параметр [змінна] циклу
cycle shift циклічне зрушення
cycle stealing заняття циклу пам'яті
cyclic code циклічний код
cyclic redundancy check контроль циклічним надмірним кодом
cyclic shift *see* cycle shift
cylinder циліндр (група доріжок дискового пакету)
cylinder number номер циліндра

Dd

dagger operator штрих Шеффера, І-НЕ
daisy chain шлейфове підключення, послідовний ланцюжок
daisy-chain topology топологія типу «ланцюжок» (у обчислювальній мережі)
daisy wheel пелюстковий шрифтоносій, ромашка
daisy-wheel printer пелюстковий друкуючий пристрій
DAM *see* 1. data addressed memory 2. direct-access method
dangling pointer, dangling reference повислий покажчик, повисле посилання (що посилається на видалений об'єкт або місце в пам'яті, де об'єкт відсутній)
DASD *see* direct-access storage device
data дані, інформація
data abstraction абстракція даних
data acquisition збір даних, збір інформації (від інформантів або з літератури)
data addressed memory асоціативна пам'ять
data administrator 1. адміністратор даних 2. адміністратор бази даних
data aggregate агрегат даних (поіменована група логічно зв'язаних елементів даних); складовий елемент даних
data area область даних
data array масив даних
data attribute атрибут (елементу) даних
data bank банк даних
database база даних
database administrator адміністратор бази даних
database language мова бази даних
database machine процесор [машина] бази даних

database management управління базою даних
database management system система управління базами даних, СУБД
database procedure процедура бази даних
database processor *see* database machine
database query запит до бази даних
data bus шина даних
data capture збір даних (від вимірювальних приладів)
data collection збір даних, збір інформації
data communication передача даних
data compaction, data compression стиснення [ущільнення] даних
data control block блок управління даними
data corruption порушення цілісності даних
data definition language мова визначення [описи] даних (у мові управління завданнями JCL)
data definition name ім'я опису [визначення] даних (у мові управління завданнями JCL)
data definition statement пропозиція опису набору даних, пропозиція визначення даних, DD-пропозиція (у мові управління завданнями JCL)
data density щільність запису
data description language data *see* definition language
data dictionary, data directory словник (бази) даних
data division розділ даних (у мові КОБОЛ)
data-driven керований даними
data element *see* data item
data entry 1. введення даних 2. інформаційний елемент (на відміну від елементів, що містять управляючу інформацію)
data entry screen трафарет введення даних
data error помилка в даних
data field поле даних
data file файл даних
dataflow computer (обчислювальна) машина, керована потоком даних
dataflow graph граф потоку даних
dataflow machine *see* dataflow computer
data format формат даних (спосіб розташування або представлення даних)
datagram дейтаграма (пакет, що передається через мережу незалежно від інших пакетів без установки логічного з'єднання і квитування)
data independence незалежність (від даних)
data input введення даних
data integrity цілісність даних
data item елемент даних (запис, поле запису, елемент масиву)
data-limit registers регістри захисту пам'яті
data link канал зв'язку
data link layer канальний рівень (взаємодії в мережі передачі даних)
data link (layer) protocol протокол канального рівня
data manipulation language мова маніпулювання даними
datamation обчислювальна техніка

data medium носій даних
data model модель даних
data module вінчестерський диск, вінчестер
data network мережа передачі даних
data output виведення даних
data packing упаковка даних
data plotter графічний пристрій
data presentation layer рівень представлення даних
data presentation protocol протокол рівня представлення даних
data processing обробка даних
data processing system система обробки даних
data protection захист даних
data rate швидкість передачі даних
data record запис даних
data representation представлення даних
data retrieval вибірка даних, звернення до даних
data set 1. набір даних, файл (у термінології IBM) 2. модем, модулятор-демодулятор
data sink приймач даних (вузол мережі передачі даних)
data source джерело даних (вузол мережі передачі даних)
data station станція мережі передачі даних
data structure структура даних (напр. масив, файл, список)
data structure language мова опису фізичної структури бази даних
data tablet (графічний) планшет
data terminal equipment термінальне устаткування користувача, крайове устаткування даних
data transfer пересилка даних (між ОЗП і зовнішнім пристроєм)
data translation конвертація даних (перетворення фізичного представлення даних для роботи з ними в іншій системі управління даними)
data transparency *see* data independence
data type тип (даних)
data validation перевірка (правильності) даних
datum *see* data item
datum-limit registers *see* data-limit registers
daughter node дочірня вершина (дерева)
DB *see* database
DBMS *see* database management system
DC (device control) символ управління пристроєм (у коді ASCII представлений числами 17, 18, 19 і 20)
DCB *see* data control block
DD *see* double-density disk
DDL *see* data definition language
ddname *see* data definition name
Dd-statement *see* data definition statement
deactivate 1. відключати (про пристрій або вузол мережі передачі даних) 2. відміняти вимикати (про режим або параметр режиму) 3. зупиняти, викидати (з рішення); знищувати (про завдання або процес)
dead file втрачений файл
deadlock, deadly embrace безвихідь, тупикова ситуація, взаємне блокування (стан

системи, при якому два процеси блокують один одного)
deallocate звільняти (раніше виділений ресурс)
debatable time час простою з невідомої причини
deblock розпаковувати блок (на записі)
debug driver налагоджувальна програма
debugger відладчик (програми)
debugging відладка (програми)
debugging statement налагоджувальний оператор
debug monitor, debug tool *see* debugger
decimal arithmetic десяткова арифметика
decimal format десятковий формат
decimal point десяткова кома
decipher розшифровувати
decision box блок (перевірки) умови (у блок-схемі)
decision instruction команда умовного переходу
decision space простір рішень (множина, з якої вибираються рішення)
decision support system інформаційна модель, система підтримки ухвалення рішень
decision table таблиця рішень
decision tree дерево рішень
deck 1. стрічкопротяжний пристрій 2. накопичувач на магнітній стрічці, НМЛ 3. пакет перфокарт
declaration опис, визначення
declaration part розділ описів
declarative language декларативна [непроцедурна] мова
declarative representation декларативне уявлення
declarative statement 1. оператор опису 2. декларативний оператор
declarator описувач, специфікатор (задаючий тип або атрибут в описі)
declared symbol описаний символ, описаний ідентифікатор
decode декодувати
decollate розривати (фальцьований папір)
decompiler детранслятор, зворотний транслятор
decomposition декомпозиція (представлення складного об'єкту у вигляді сукупності простих)
decrease зменшуватися
decrement I декремент, негативний приріст; величина, що віднімається
decrement II зменшувати
decrement operation операція декремента, операція зменшення
decryption розшифровка
dedicated circuit закріплений [виділений] канал
dedicated word processor система підготовки текстів на базі спеціалізованої МІКРОЕОМ
deep binding глибоке скріплення (у мові Лісп)
deep structure глибинна структура (семантичне представлення тексту)
default приймати значення за замовчуванням
default drive поточний диск (логічний пристрій)
default library бібліотека, що використовується за замовчуванням

default option 1. параметр, вибраний за замовчуванням 2. варіант, вибраний за замовчуванням
default parameter параметр, що приймає значення за замовчуванням
default reaction реакція за замовчуванням
default value значення за замовчуванням; стандартне значення
deferred address непряма адреса
deferred addressing непряма адресація
deferred constant константа часу виконання (програми)
define визначати
definitional domain область визначення
definitional language мова з одноразовим привласненням
definitions module модуль визначень, опис інтерфейсу (у мовах модульного програмування)
degradation зниження продуктивності
DEL (delete) символ стирання, символ відміни (у коді ASCII представлений числом 127)
delete виключати; стирати, видаляти
delimiter роздільник (напр. пропуск, дужки)
demand I/o введення-виведення за запитом
demand multiplexing мультиплексування на вимогу
demand paging підкачка по зверненню (у системах з віртуальною пам'яттю)
demand processing обробка (даних) у міру надходження
demand staging переміщення (даних) за запитом (у ієрархічній пам'яті)
demon приєднана процедура, демон
demount знімати (дисковий пакет або магнітну стрічку)
dense index щільний індекс
departure повернення (у операційну систему при завершенні прикладного завдання)
dependency grammar граматика залежностей
depth-balanced tree збалансоване дерево
depth-first search пошук в глибину
depth sorting впорядкування по глибині (у машинній графіці)
deque двостороння черга, «дек»
dequeue прибирати з черги
dereferencing розіменування; зняття побічності
derivation 1. вивід (у граматиці, що породжує) 2. словотворення
derivation step крок виводу
derivation tree дерево виводу
derivative похідна
derived data item похідний елемент даних (у мережевих базах даних)
derived field похідне поле, похідний елемент даних
derived type похідний тип (даних)
descendant нащадок (вершина дерева)
descender підрядкований елемент (літери)
descending sort нисхідне сортування
descriptor дескриптор, паспорт

deselect відміняти виділення (у екранних редакторах і машинній графіці)
design I 1. проект 2. розробка, проектування
design II розробляти
designation позначення, запис; літерал, буквальна константа
designator позначення, код
desk check «домашній аналіз» (перевірка роботи програми логічним аналізом її тексту без використання ЕОМ)
desktop metaphore метафора робочого столу
desktop system система безпосередньої взаємодії, система типу «робочий стіл»
despooling program (системна) програма буферизації вихідних потоків (у багатозадачних операційних системах)
destination адресат, місце призначення (1. вузол мережі передачі даних 2. область або елемент пам'яті)
destination code адреса (призначення)
destination field поле адреси
destination file вихідний файл
destructive backspace повернення з видаленням (у системах підготовки текстів)
destructive read зчитування з руйнуванням
detail design робочий проект
detail file файл змін (при веденні файлу)
detectable element елемент, що виявляється (у машинній графіці)
determine визначати
de-update відновлювати (початковий стан файлу, бази даних, тексту)
develop розвивати, розробляти
development system система розробки програм
device adapter адаптер (зовнішнього) пристрою
device allocation розподіл пристроїв
device controller, device control unit контролер (зовнішнього) пристрою
device coordinates координати пристрою (у машинній графіці)
device-dependent залежний від пристроїв, прив'язаний до пристроїв
device-independent не залежний від (зовнішніх) пристроїв
device name ім'я пристрою
device number номер пристрою
device space простір пристрою (у машинній графіці)
device status word слово стану пристрою
diagnostic disk диск діагностики, тестовий диск
diagnostic program програма діагностики, тестова програма, тест
diagnostics 1. діагностика, тестування 2. повідомлення про помилки
diagonal microprogramming діагональне мікропрограмування (поєднання вертикального і горизонтального мікропрограмування)
dial набирати номер; викликати (по телефону)
dial line комутована лінія зв'язку

dichotomizing search двійковий пошук, пошук діленням навпіл
differ відрізнятись
difference equation рівняння в кінцевих різницях
differential file файл відмінностей; файл змін (при веденні файлу)
digit цифра; розряд
digital cassette (цифрова) касета
digital-to-analog converter цифроаналоговий перетворювач, ЦАП
digitize 1. перетворювати в цифрову форму, оцифровувати 2. вводити (у ЕОМ) графічну інформацію
digitizer 1. пристрій введення графічної інформації 2. пристрій введення аналогової інформації з перетворенням її в числову форму
digitizing pad (графічний) планшет
digit plane цифрова площина
digraph *see* directed graph
dimension розмірність (масиву)
diminished radix complement порозрядне доповнення
direct access прямий доступ
direct-access file *see* direct file
direct-access hashing пряме хешування
direct-access method прямий метод доступу
direct-access storage device запам'ятовуючий пристрій прямого доступу, ЗППД
direct address пряма адреса
direct addressing пряма адресація
direct code програма на мові машини
direct coding програмування на мові машини
direct data capture збір даних під (безпосереднім) управлінням
direct data set прямий набір даних, набір даних прямого доступу
directed beam display векторний дисплей
directed edge орієнтоване ребро, дуга
directed graph орієнтований граф, орграф
direct execution негайне виконання (введеної команди)
direct file файл прямого доступу
direction-finding problem завдання ухвалення рішення
directive директива; управляюча команда
direct memory access прямий доступ в пам'ять, ПДП
directory каталог
directory device пристрій з каталогом, пристрій з файловою структурою
directory file каталог (файл, що містить каталог)
directory routing таблична маршрутизація
disable заборонити; (за)блокувати
disabled interrupt, disarmed interrupt заблоковане [масковане] переривання
disassembler дисасемблер
discipline дисципліна (алгоритм реалізації стратегії)
disconnect graph незв'язаний граф
discrete programming дискретне програмування
discrete range дискретний діапазон (відрізок впорядкованої дискретної множини)
discrete simulation дискретне моделювання

discrimination instruction *see* decision instruction
disjoint непересічні (про пару множин)
disjunction 1. диз'юнкція, логічне складання, (операція) АБО 2. диз'юнкція (логічний вираз)
disjunctive search диз'юнктивний пошук
disk 1. (магнітний) диск 2. дисковий пакет 3. запам'ятовуючий дисковий пристрій; накопичувач на магнітних дисках НМД
disk cache буфер системи введення-виводу, кеш диска
disk cartridge дисковий пакет, касетний диск
disk controller дисковий контроллер, контроллер диска
disk drive дисковод; дисковий запам'ятовуючий пристрій; накопичувач на магнітних дисках НМД
disk dump дамп (вмісту) диска
diskette дискета, гнучкий магнітний диск
disk file дисковий файл, файл на диску
disk format 1. розмітка диска, формат диска 2. формат запису
disk formatter форматер дисків
disk interleaving чергування секторів (на диску)
disk operating system дискова операційна система, ДОС
disk pack пакет дисків, дисковий пакет
disk quota виділений дисковий простір
disk sorting дискове сортування
disk unit дисковий запам'ятовуючий пристрій; накопичувач на магнітних дисках, НМД
dismount *see* demount
disorderly close-down аварійне завершення роботи
dispatcher диспетчер; планувальник нижнього рівня
disperse array розріджений масив; розріджена матриця
displacement зсув (щодо базової адреси)
display I 1. дисплей; екран дисплея 2. відображення, зображення 3. таблиця (зовнішніх) контекстів (структура даних транслятора)
display II відображати, зображати
display attribute аттрібут елементу зображення
display capacity ємкість дисплея
display command команда відображення
display console пульт відображення
display controller дисплейний контроллер, контроллер дисплея
display element елемент відображення
display field поле екрану дисплея; вікно
display file дисплейний файл
display group *see* display segment
display image зображення, що відображається, відображення
display processor дисплейний процесор
display segment сегмент відображення
display surface поверхня відображення (екран дисплея, папір в графічному пристрої)
distribute поширювати, розподіляти

distributed array processor розподілений векторний процесор
distributed database розподілена база даних
distributed file system розподілена файлова система
distributed intelligence розподілене управління
distributed processing розподілена обробка
distributed routing розподілена маршрутизація
distributed system розподілена (обчислювальна) система
distribution kit дистрибутивний комплект, дистрибутив
distribution tape дистрибутивна стрічка, дистрибутив
divide ділити
dividend ділене
division 1. ділення 2. розділ
division header заголовок розділу (у мові КОБОЛ)
divisor дільник
DMA *see* direct memory access
DMA channel канал прямого доступу в пам'ять
DMA controller контролер прямого доступу в пам'ять
document документ; текст (у системах підготовки текстів)
documentation документація програмного продукту, керівництво за програмою
document compiler пакетний форматер, програма форматування текстів
domain 1. домен (1. в реляційних базах даних 2. в мережах ЕОМ) 2. область
domain expert фахівець з проблемної області
domain knowledge знання проблемної області (частина бази знань)
domain-specific проблемно-залежний
do-nothing instruction порожня команда
dope vector дескриптор масиву
dormant task зупинене завдання (у багатозадачній системі)
DOS *see* disk operating system
Do-statement оператор циклу (у мові ФОРТРАН)
dot-addressable з поточковою адресацією (про дисплей або матричний друкуючий пристрій)
dot matrix растр, точкова матриця
dot-matrix character generator растровий генератор символів
dot-matrix display растровий дисплей
dot-matrix printer матричний друкуючий пристрій
dot pattern *see* dot matrix
dotted pair точкова пара (у мові Лісп)
double-address instruction двоадресна команда
double-density disk диск для запису з подвоєною щільністю
double-level grammar дворівнева граматика, граматика ван Вейнгардена
double-precision arithmetic арифметика з подвійною точністю
double-precision number число з подвійною точністю
double-sided disk двостороння дискета
double-word instruction 1. команда операції над подвійними словами 2. команда, що займає два машинних слова

do-while loop цикл з умовою закінчення, цикл «поки»
downline від головної ЕОМ (про передачу інформації)
downline loading завантаження по лінії зв'язку
download завантажувати, пересилати (інформацію по лінії зв'язку)
down operation операція «зайняти»
downtime простій, час простою
draft-quality чорновий (про якість друку)
draft-report попереднє повідомлення
dragging переміщення, «буксирування» (зображення на екрані дисплея)
drive 1. дисковод; дисковий запам'ятовуючий пристрій; накопичувач на магнітних дисках, НМД 2. стрічкопротяжний пристрій 3. запам'ятовуючий пристрій на магнітній стрічці
driver 1. (програма-)драйвер 2. керуюча програма
drum plotter барабанний графічний пристрій
drum printer барабанний друкуючий пристрій
DTE *see* data terminal equipment
dual coding програмування з дублюванням
dual-processor configuration двопроцесорна конфігурація
dumb terminal простій термінал, термінал вводу-виводу
dummy argument формальний параметр
dummy instruction *see* do-nothing instruction
dummy statement порожній оператор
dump 1. дамп (роздрук пам'яті або файлу) 2. дамп, скидання (запис стану пам'яті на зовнішній носій)
dumping 1. видача дампу 2. скидання, запис
duplex circuit дуплексний канал
duplex communication дуплексний зв'язок
Dvorak keyboard клавіатура Дворака
dyadic operation бінарна операція
dyadic processor двопроцесорна ЕОМ
dynamic area динамічна [динамічно розподілювана] область пам'яті
dynamic array динамічний масив, масив із змінними межами
dynamic buffering динамічна буферизація
dynamic dump динамічний [миттєвий] дамп
dynamic linking, dynamic loading динамічне завантаження, динамічна компоновка
dynamic memory динамічний запам'ятовуючий пристрій
dynamic memory allocation динамічний розподіл пам'яті
dynamic program loading динамічне завантаження (програми)
dynamic programming динамічне програмування
dynamic relocation динамічна настройка
dynamic scope динамічний контекст, контекст використання

Ee

EBCDIC (extended binary coded decimal interchange code) розширений двійково-десятковий код обміну інформацією

EBNF *see* extended Backus-naur form

echo луна (відображення клавіш, що натискаються, відповідним символам на екрані дисплея)

edge ребро (дерева або графа)

edit 1. редагувати 2. компонувати, зв'язувати (будувати завантажувальний модуль об'єктних модулів)

editing character символ управління

editing key клавіша редагування

editing statement 1. команда редагування 2. оператор визначення формату

editing terminal редакторський термінал, АРМ підготовки текстів

editor редактор, програма редагування

edit session сеанс редагування

EEPROM *see* electrically erasable programmable read-only memory

effective address виконавська адреса

effective time корисний час

egoless programming безособове програмування

eigenvalue власне значення (оператора, матриці)

eigenvector власний вектор

eight's complement (точне) доповнення до восьми

either-way circuit напівдуплексний канал

elapsed time (астрономічне) час рахунку

electrically erasable programmable read-only memory електрично перезаписуваний програмований постійний запам'ятовуючий пристрій

electronic document електронний документ, електронний текст

electronic mail електронна пошта

electrostatic plotter електростатичний графічний пристрій

electrostatic printer електростатичний друкуючий пристрій

electrothermal printer пристрій термодруку, пристрій термографічного друку

eligible готовий продовжувати

elimination factor коефіцієнт неповного пошуку (у інформаційно-пошукових системах)

elite face друк з повністю 12 символів на дюйм

EM (end of medium) символ кінця носія (у коді ASCII представлений числом 25)

embedded computer вбудована ЕОМ

embedded interpreter вбудований інтерпретатор

embedded loops вбудовані [кратні] цикли

embedded pointer вбудований покажчик

embedded procedures вбудовані процедури

embedded scopes вбудовані контексти (у мовах з блоковою структурою)

embedded software програмне забезпечення для вбудованої ЕОМ

emergency аварійна ситуація, аварія
employ використовувати, застосовувати
empty loop порожній цикл
empty set порожня множина
empty string порожній [нульова] рядок
emulation емуляція
emulator емулятор
enable вирішувати, розблоковувати, включати, активізувати
enabled interrupt дозволене [немасковане] переривання
encapsulated type прихований тип (даних)
encapsulation 1. інкапсуляція (приховані описи реалізації об'єктів) 2. оформлення пакету (при передачі між мережами, що використовують різні протоколи)
encipher шифрувати
enclosing scope охоплюючий контекст
encode (за)кодувати
encryption key ключ шифрування
end 1. кінець (службове слово) 2. завершення, кінець (виконання процесу)
end-around borrow циклічне негативне перенесення, циклічна позика
end-around carry циклічне [круг] перенесення
end-around shift циклічне зрушення
end of file кінець файлу, ознака кінця файлу
end-of-type marker маркер кінця стрічки
end of volume кінець тому, ознака кінця тому
end user кінцевий користувач
engineering розробка, проектування (як область знань)
engineering time час технічного обслуговування, інженерний час
enhancement 1. розширення (апаратний або програмний засіб, що забезпечує додаткові можливості) 2. удосконалення
enqueue ставити в чергу
enquiry запит
enter 1. вводити дані (у ЕОМ) 2. входити, починати виконання (програми або підпрограми) 3. включати (у список)
enterprise database 1. база даних підприємства 2. база даних наочної області
entity identifier ідентифікатор об'єкту
entry 1. елемент (каталога, списку, таблиці); стаття (словника) 2. вхід, точка входу (початок виконання (під) програми) 3. введення даних 4. стаття (у мові КОБОЛ)
entry conditions початкові умови, передумови
entry instruction точка входу (команда, з якої починається виконання програми або процедури)
entry label (entry name) ім'я (крапки) входу
entry point точка входу, адреса (крапки) входу
entry time момент входу
enumerated type тип, що перераховує (дані)
enumeration 1. перерахування 2. тип, що перераховує (дані)
envelope конверт
environment 1. середовище, умови (роботи програми) 2. операційне

середовище 3. стан контексту 4. умови експлуатації 5. (командна) середовище
environment division розділ оточення (у мові КОБОЛ)
EOF *see* end of file
EOT (end of transmission) символ кінця повідомлення (у коді ASCII представлений числом 4)
EPROM *see* erasable programmable read-only memory
equality рівність
equate прирівнювати, встановлювати рівність
equation рівняння
equivalence еквівалентність (1. логічна операція 2. (в мові ФОРТРАН) розташування декілька змінних в одному місці пам'яті)
erasable programmable read-only memory перезаписуваний програмований постійний запам'ятовуючий пристрій, ППППЗП
erase стирати, видаляти
erase character символ стирання, символ видалення
error 1. помилка 2. погрішність
error burst пакет помилок
error-checking code *see* error-detecting code
error code код помилки
error condition *see* exception condition
error-correcting code код з виправленням помилок
error-correcting compiler транслятор з автоматичним виправленням помилок
error-detecting code код з виявленням помилок
error diagnostics повідомлення про помилки
error flag ознака помилки
error interrupt 1. переривання обробки помилки 2. переривання в результаті помилки
error log журнал [файл реєстрації] помилок
error message повідомлення про помилку
error-prone схильний до помилок, сприяючий появі помилок
error propagation розповсюдження помилки
error protection захист від помилок
error rate частота (появи) помилок
error recovery відновлення при помилках
error routine програма обробки помилок
ESC (escape character) символ початку керуючої послідовності (у коді ASCII представлений числом)
escape 1. перехід (почало або кінець керуючої послідовності, або перехід до іншому алфавіту) 2. вихід (з блоку програми або поточного режиму)
escape character 1. символ початку керуючої послідовності (у коді ASCII представлений числом 27) 2. спецсимвол (використовується для задання керуючого символу, в строкових константах)
escape code керуючий код
escape key клавіша виходу
escape sequence послідовність керуючих символів
estimate I оцінка
estimate II оцінювати

estimator оцінююча функція
ETB (end of transmission block) символ кінця передачі блоку (у коді ASCII представлений числом 23)
ETX (end of text) символ кінця тексту (у коді ASCII представлений числом 3)
evaluate 1. обчислювати (значення виразу) 2. мати значення 3. оцінювати
evaluation 1. обчислення (значення виразу) 2. оцінка
evaluation function *see* estimator
even 1. парний 2. рівномірний
even parity перевірка на парність
event-driven керований перериваннями, керований по перериваннях
event flag ознака (настання) події
event input mode введення чергами, введення з буферизацією
event trapping обробка переривань, обробка подій по перериваннях
evolutionary system система, що розвивається
exceed перевищувати
exception condition особлива [виняткова] ситуація
exception handler програма реакції на особливу ситуацію, обробник особливої ситуації
exception handling реакція на особливу ситуацію; обробка особливих ситуацій, обробка помилок
exchange 1. перестановка (двох елементів) 2. обмін (інформацією) 3. зміна, заміна
exchangeable disk зйомний [змінний] диск
exclusive OR (операція) що виключає АБО
exclusive segments взаємовиключні сегменти
exclusive usage mode монопольний режим
execute виконувати, здійснювати
execute only program програма без початкових текстів
execution виконання (програми, команди)
execution environment умови [середовище] виконання програми
execution time 1. час рахунку 2. час виконання
executive 1. диспетчер; керуюча програма 2. операційна система, ОС
executive directive звернення до операційної системи, операція операційної системи
executive instruction команда операційної системи
executive mode привілейований режим, режим операційної системи
executive resident резидент операційної системи
executive supervisor програма операційної керуючої системи; операційна система; ОС
executive system операційна система, ОС
executive system utility системна сервісна програма
exerciser програма тестування; система тестування
exhausted argument вичерпаний параметр (у мові Пролог)
exhaustive search повний перебір
exit вихід (завершення виконання (під) програми або циклу)

exit conditions 1. умови виходу (з циклу) 2. умови поста
exjunction *see* exclusive OR
expand розширювати, збільшувати
expansion bus шина розширення
expect очікувати
expert system експертна система
explanation facilities засоби обгрунтування, засоби пояснення (у експертній системі)
explicit явний, явно заданий
exploded view покомпонентне зображення, зображення по частинах
exploit користуватись, експлуатувати
explore досліджувати
exponent 1. порядок (числа з плаваючою комою) 2. ступінь, показник ступеня
export list список експорту (у описі модуля)
extended ASCII розширений код ASCII
extended Backus-naur form розширена форма Бекуса-Наура, розширена БНФ
extended-precision arithmetic арифметика з підвищеною точністю
extended-precision number число з підвищеною точністю
extensible addressing адресація з розширюваною адресою, розширена адресація
extensible language мова, що може розширюватися
extensible notation нотація, що може розширюватися
extensible syntax синтаксис, що може розширюватися
extension register регістр розширення; регістр молодших розрядів (при множенні чисел з плаваючою комою); регістр старших розрядів (при множенні цілих чисел)
extent 1. екстент (безперервна область на диску) 2. діапазон; протяжність
external decimal неупаковане десяткове (число)
external delay простій із зовнішньої причини
external environment умови експлуатації
external file зовнішній файл
external fragmentation (зовнішня) фрагментація
external interrupt зовнішнє переривання, переривання від зовнішнього пристрою
external key зовнішній ключ (у реляційних базах даних)
external label зовнішня мітка (визначена в іншому модулі програми)
external memory зовнішня пам'ять, зовнішній запам'ятовуючий пристрій
external name зовнішнє ім'я
external performance фактична швидкодія
external reference зовнішнє посилання
external representation зовнішнє уявлення
external schema зовнішня схема (бази даних)
external sort зовнішнє сортування
external specification зовнішня специфікація
external storage *see* external memory

external symbol зовнішній символ (визначений в іншому модулі програми)
external symbol dictionary словник зовнішніх символів

extract 1. виділяти (напр. частина машинного слова для подальших операцій) 2. вибирати, витягати (частина записів файлу)

Ff

face 1. зображення шрифту 2. очко (літери на шрифтоносії)
face-change character символ зміни зображення шрифту
facilitate полегшувати, сприяти
facilities 1. засоби; устаткування 2. лінія зв'язку
facsimile 1. факсимільна копія, факсиміле 2. факсимільний зв'язок
factor I 1. коефіцієнт; множина 2. чинник
factor II розкладати на множники
factorization 1. розкладання на множники; винесення за дужки 2. факторизація
fail 1. відмовляти; виходити з ладу 2. видавати "неуспіх" (при переборі з поверненнями) 3. не виконуватися (про логічну умову); бути помилковим (про твердження)
fail-safe system помилкостійка [відмовостійка] система
fail-soft system система з амортизацією відмов
failure відмова; вихід з ладу; збій; фатальна помилка (програми)
failure access звернення в результаті збою
fallback перехід на аварійний режим
false "брехня" (значення логічного виразу або змінної)
falsehood помилковість
family сімейство (1. сукупність об'єктів, що мають загальні риси 2. сукупність сумісних продуктів або засобів)
far plane задня площина (у машинній графіці)
fatal error фатальна помилка
father file початкова версія (основного) файлу; початковий файл
father node батьківська вершина
father tape початкова стрічка, стрічка другого покоління
fault помилка; відмова; несправність
fault simulator імітатор помилок
fault-tolerant system *see* fail-safe system
FC *see* font-change character
FDB *see* file description block
feature I характеристика, показник
feature II характеризувати, мати показники
feature extraction виділення ознак (у розпізнаванні образів)
feed 1. подача (переміщення паперу в друкуючому пристрої, перфострічки або перфокарт в зчитувачі або перфораторі) 2. пристрій подачі
feeder пристрій подачі
feed pitch інтервал рядків
fetch досягати, приносити, вибирати
fetch cycle цикл вибірки (у перебігу якого операнд або

команда зчитується з оперативної пам'яті у регістр процесора)
fetch time час вибірки, час прочитування
FF (form-feed) символ перекладу сторінки, символ прогону сторінки (у коді ASCII представлений числом 12)
FIB *see* file identification block
field поле (1. поіменована частина структури даних або запису; елемент даних 2. частина екрану, бланка, друкарського документа або носія даних призначена для певного використання 3. частина повідомлення, група розрядів машинної команди або машинного слова
оброблювані окремо)
field engineer налагоджує (що ремонтує або встановлює устаткування, продане фірмою)
field extraction операція вибірки значення поля запису
field mark мітка [обмежувач] поля
field selection вибір [виділення] поля
FIFO *see* first-in-first-out
FIFO algorithm послідовний алгоритм, алгоритм типу "першим прийшов -першим пішов"
FIFO list *see* FIFO queue
FIFO processing обробка в порядку надходження
FIFO queue (проста) черга
fifth-generation computer ЕОМ п'ятого покоління
figure цифра, малюнок
file файл (1. послідовність або безліч однотипних записів 2. пойменована цілісна сукупність даних на зовнішньому носієві)
file addressing метод доступу
file allocation розміщення (записів) файлу
file attribute атрибут файлу
file description block блок опису файлу
file device файловий пристрій, пристрій з файловою структурою
file directory каталог файлів
file disposition диспозиція (параметр закриття файлу)
file event звернення до файлу; транзакція, обробка запиту
file identification block блок визначення файлу
file label мітка файлу
file locking захоплення файлу (у багатозадачних системах і локальних мережах)
file maintenance супровід файлу
file manager *see* file system
file name ім'я файлу
file organization організація файлу (1. метод доступу, вживаний до даного файлу 2. фізичне представлення записів файлу і їх розташування на зовнішньому пристрої)
file overflow area область переповнення у файловій системі
file protection 1. захист файлу (апаратні або програмні засоби для запобігання внесення змін до файлу) 2. атрибути захисту
file qualifier параметр [ключ] керуючого файлу
filer 1. файлова система 2. сервісна програма роботи з файлами
file security захист файлу, обмеження доступу до файлу
file server файлова станція, файловий процесор

file store файлова пам'ять; файлова система
file system файлова система (1. частина операційної системи 2. файли, каталоги і керуюча інформація, записані на диск)
file updating ведення файлу
file variable файлова змінна, змінна типу файл
filing запис [занесення] файл; облік
fill 1. заповнювати, розписувати (пам'ять) 2. замальовувати (у машинній графіці)
fill-area attribute атрибут замальовування (у машинній графіці)
fill character, filler символ-заповнювач
filter 1. фільтр (програма, що одержуюча всі дані з вхідного потоку і видає всі результати у вихідний потік) 2. фільтр, шлюз (засоби зв'язку двох однотипних мереж)
finding висновок (у експертних системах)
fine index вторинний індекс
finite-difference method метод кінцевих різниць, кінечно-різницевий метод
finite-element method проекційний [проекційно-різницевий] метод
finite set кінцева множина
finite-state automaton кінцевий автомат
finite-state grammar граматика з кінцевим числом станів, автоматна [регулярна] граматика
finite-state machine *see* finite-state automaton
firmware 1. мікропрограмне забезпечення, мікропрограми 2. програма, записана в ПЗП, "зашита" програма
first fit метод першого відповідного (при розподілі пам'яті)
first-generation computer ЕОМ першого покоління
first-in-first-out в порядку надходження, "першим прийшов - першим пішов"
first-level address пряма адреса
first normal form перша нормальна форма (відношення реляційної бази даних)
first-order logic числення предикатів першого порядку
fix I виправлення (помилки або несправності)
fix II 1. виправляти (помилки або несправності) 2. фіксувати закріплювати програми або блок даних незмінно в подальшому положенні у пам'яті) 3. робити резидентним
fixed area фіксована область (пам'яті)
fixed disk фіксований диск
fixed-for, fixed-format фіксованого формату (про представлення даних або пропозицій мови, при якому кожен елемент розташовується в полі фіксованої довжини)
fixed-head disk диск з фіксованими головками
fixed-length addressing адресація з фіксованою довжиною адреси
fixed-length field поле фіксованої довжини
fixed-length record 1. запис фіксованої довжини (запис файлу,

в якому всі записи мають одну і ту ж довжину) 2. запис постійної довжини

fixed-length record file файл із записами фіксованої довжини

fixed-point number число з фіксованою комою; ціле (число)

fixed-point representation уявлення (чисел) з фіксованою комою

fixed routing фіксована маршрутизація

flag I 1. ознака, прапор (однорозрядний регістр або логічна змінна) 2. роздільник кадрів, обмежувач кадрів (у протоколах передачі даних X.25, SDLC і HDLC)

flag II позначати, відзначати

flag bit розряд ознаки; ознака

flag field поле ознаки

flag page титульний лист

flag sequence роздільник кадрів, обмежувач кадрів (у протоколах передачі даних X.25 SDLC і HDLC)

flashing мигання (екрану дисплея)

flat addressing проста адресація (спосіб вказівки об'єкту в мережі ЕОМ з допомогою ідентифікатора, що не має внутрішньої структури)

flatbed plotter планшетний графічний пристрій

flat file плоский файл

flat graph плоский граф

flexible array масив із змінними межами

flexible disk *see* floppy disk

flicker (небажане) мерехтіння зображення (на екрані дисплея)

floating-point arithmetic 1. арифметика з плаваючою комою 2. процесор з плаваючою комою

floating-point instruction команда операції над числами з плаваючою комою

floating-point notation запис з плаваючою комою

floating-point number число з плаваючою комою

floating-point package пакет програм для виконання операцій над числами з плаваючою комою

floating-point processor процесор з плаваючою комою

floating-point representation представлення чисел з плаваючою комою

flooding головна маршрутизація (пакетів в мережі передачі даних)

floppy disk 1. дискета, гнучкий диск 2. накопичувач на гнучких магнітних дисках, НГМД

flowchart блок-схема, структурна схема

flowchart symbol елемент блок-схеми

flow control управління потоком даних (у мережі передачі даних)

folder тека (використовувана для позначення каталога текстових файлів в системі)

font-change character символ зміни шрифту

font reticle знакомісце (на екрані дисплея або папері)

foolproof помилкостійкий, захищений від невмілого користування

footer нижній колонтитул

foreground color колір символу (на екрані дисплея)

foreground process пріоритетний процес

foreground program пріоритетна програма

foreign format "чужий" формат (даних або носія)
foreign key зовнішній ключ
fork галуження, породження паралельного процесу
form 1. форма, формат 2. сторінка (роздруку або друкарського документа) 3. бланк
formal parameter параметр, що форматується
formal specification формальна специфікація, формальний опис
format I 1. формат (спосіб розташування або представлення даних) 2. розмітка [формат] диска 3. формат запису (відповідність між бітами даних і зміною намагніченості поверхні носія)
format II 1. форматувати (дані, що виводяться) 2. розмічати, форматувати (диск)
format character символ управління форматів
formatted capacity ємкість (носія даних) після форматування
formatter форматер (1. програма або частина системи підготовки текстів, що виконує форматування 2. програма або пристрій для розмітки дисків)
form feed переклад [прогін] сторінки
forward передавати (далі) ретранслювати
forward-chaining вивід "від фактів до мети"
forward compatible сумісний від низу до верху
forward declaration передопис
forward reference посилання вперед
fourth-generation computer ЕОМ четвертого покоління
fractal curve рекурсивна крива
fractal geometry рекурсивна геометрія
fractional part мантиса; дробова частина
fragmentation фрагментація (при динамічному розподілі пам'яті)
frame 1. фрейм (у штучно інтелекті) 2. кадр; конверт (у мережах передачі даних) 3. кадр (при обробці зображення) 4. рамка (у інтегрованих системах) 5. запис активації (у системах програмування)
frame buffer буфер зображення
frame deletion видалення кадру
frame grabber пристрій введення (двовимірних) зображень
frame grabbing введення (двовимірних) зображень
frame table таблиця сторінкових блоків
framing кадрова синхронізація
free-form вільного формату (про представлення даних або пропозицій мови)
free-hand drawing режим "вільного малювання"
free-running mode режим вільного доступу (режим роботи віртуального терміналу)
free space вільна пам'ять, вільний простір пам'яті
free union вільне об'єднання (тип даних)
free variable вільна змінна (не зв'язана квантором)
friction feed подача паперу за допомогою валика
friendly software "дружнє" програмне забезпечення (забезпечуючий зручний і природний для користувача спосіб

взаємодії, захист від помилок і розвинені засоби підказки і діалогової документації)
front-end component 1. підсистема доступу 2. підсистема первинної обробки даних
front-end interface зовнішній інтерфейс
front-end processor 1. інтерфейсний процесор; процесор введення-виводу 2. комунікаційний процесор
FS (file separator) символ роздільника файлів (у коді ASCII представлений числом 28)
full adder повний суматор
full-duplex circuit дуплексний канал
full pathname повне складене ім'я
full-screen editor екранний редактор
full stop крапка
full word (ціле) слово, (машинне) слово
full inverted file повністю інвертований файл (забезпечений індексами по всіх вторинних ключах)
functional dependence функціональна залежність
functional design функціональне проектування
functional diagram функціональна схема
functional grammar функціональна граматика
functional language функціональна мова, мова функціонального програмування
functional simulator функціональна модель
functional specification функціональні специфікації
functional unit функціональний пристрій
functional button функціональна клавіша
functional call виклик функції, звернення до функції; звернення до системної операції
functional character керуючий символ
functional key *see* functional button
fundamental table таблиця функцій
fundamental type базовий тип (даних)
fuzzy logic непарна логіка (використовувана в експертних системах)
fuzzy set непарна множина

Gg

game theory теорія ігор
game tree дерево гри
garbage collection чищення пам'яті, збирання сміття
garbage collector складальник сміття, програма чищення пам'яті
gas-plasma display плазмовий дисплей
gateway (міжмережевий) шлюз
gateway server шлюз; станція зв'язку із зовнішньою мережею
generalized database база даних загального призначення
general-purpose computer універсальна ЕОМ
general-purpose register регістр загального призначення, РОН
general-purpose system універсальна система
generation 1. генерація (системи); породження (машинної коди) 2. покоління 3. версія (файлу)

generation number номер версії (файлу)
generative grammar граматика, що породжує
generic description узагальнений опис
generic function родова функція
generic operation родова операція
generic package родовий [що настроюється] пакет
generic procedure родова процедура
generic subroutine родова підпрограма
generic type родовий [що параметризується, настроюється] тип (даних)
get прочитати (запису з файлу, зовнішнього пристрою або бази даних)
global identifier глобальний ідентифікатор, глобальне ім'я
global optimization глобальна оптимізація
global variable глобальна змінна
goal function цільова функція (у завданнях оптимізації)
goal-invoked interpretation інтерпретація "від мети" (у логічному програмуванні і продукційних системах)
goals thrashing переповнювання списку мети (у системах логічного виводу)
GOTO statement оператор переходу
GPU (Graphics Processing Unit) блок обробки графіки, графічний процесор)
graceful degradation амортизація відмов
granularity 1. ступінь деталізації 2. грануляція (у паралельному програмуванні)
graph 1. граф 2. графік; діаграма
grapheme графема
graph follower пристрій введення контурних графічних зображень
graphical output primitive 1. графічний примітив, примітив виводу 2. елемент відображення
graphic character графічний символ
graphic display графічний дисплей
graphic interface графічний інтерфейс; засоби графічної взаємодії
graphic pallet палітра
graphics digitized пристрій введення зображень
graphics editor графічний редактор, редактор зображень
graphics mode графічний режим
graphics pad, graphics table (графічний) планшет
graphics terminal графічний термінал
graph theory теорія графів
gray level рівень яскравості (чорно-білого зображення)
gray scale шкала яскравості
gray scale image півтонове зображення
gross index головний [первинний] індекс
GS (group separator) символ розподільника груп (у коді ASCII представлений числом 29)
guard bit розряд [біт] захисту
guard digit розряд захисту
guarded commands команди, що охороняються
guide керівництво

gulp група байтів, що обробляються як єдине ціле

Hh

hacker хакер (1. програміст, здатний писати програми без попередньої розробки детальних специфікацій 2. користувач обчислювальної системи, що займається пошуком незаконних способів отримання доступу до захищених даних)
half-adder півсуматор
half-duplex circuit напівдуплексний кадр
half-duplex operation напівдуплексний режим
half title шмуцтитул
halftone півтон
half-toning обробка півтонів
half-word півслово
halt instruction команда зупину
hand-held computer кишенькова ЕОМ
handler 1. програма взаємодії із зовнішнім пристроєм; драйвер 2. програма реакції на особливу ситуацію, обробник особливої ситуації
handshaking підтвердження зв'язку
hanging indent виступ, зсув вліво
hang-up "зависання" (стан обчислювальної системи, при якому вона перестає видавати результати і реагувати на зовнішні переривання)
hard terminal друкуючий термінал
hard disk 1. жорсткий (магнітний) диск 2. накопичувач на жорстких (магнітних) дисках
hard error постійна помилка
hard page break "тверда" межа сторінки (у системах підготовки текстів)
hard-sectored disk (магнітний) диск з жорсткою розміткою секторів
hard space "твердий" пропуск (у системах підготовки текстів)
hard stop негайний останов
hardware апаратні засоби, апаратура
hardware compatibility апаратна сумісність
hardware compatible апаратно-сумісний
hardware division апаратне ділення
hardware environment апаратне середовище
hardware error апаратна помилка, помилка в апаратурі
hardware interrupt апаратне переривання
hardware multiplication апаратне множення
hardware sprite апаратний спрайт (апаратний засіб формування динамічного графічного зображення)
hardware stack апаратний стек
hardware support апаратна підтримка; апаратна реалізація
hardwired апаратний, "зашитий" (реалізований апаратними засобами)
hash addressing адресація з хешуванням, хеш-адресація
hashing хешування (розміщення елементу даних в хеш-таблиці з

використанням функції розстановки)
hashing function функція розстановки, функція хешування, хеш-кодування-функція
hash table хеш-кодування-таблиця
hash total контрольна сума
HDAM *see* hierarchical direct-access method
head 1. (магнітна) головка (зовнішнього пристрою) 2. перший елемент списку
header, heading 1. заголовок 2. колонтитул "шапка" (сторінки)
heap динамічна [динамічно розподілена] область пам'яті
heap manager програма управління динамічною областю пам'яті
height-balanced tree збалансоване (за висотою) дерево
help підказка; діалогова документація
help library бібліотека текстів діалогової документації
help line рядок підказки; інформаційний рядок (на екрані дисплея)
hesitation припинення (короткочасне припинення виконання програми для обробки терміновішого запиту)
hexadecimal digit шістнадцяткова цифра
hexadecimal format шістнадцятковий формат
hexadecimal notation шістнадцяткова система числення
hibernating process зупинений ["сплячий"] процес (у багатозадачній системі)
hibernating task зупинене завдання (у багатозадачній системі)
hibernation стан очікування, зупинений стан (у багатозадачній системі)
HIDAM *see* hierarchical indexed direct-access method
hidden line невидима лінія (у машинній графіці)
hidden-line removal видалення невидимих ліній, видалення невидимих ребер (у машинній графіці)
hidden surface невидима поверхня (у машинній графіці)
hierarchical access method ієрархічний метод доступу
hierarchical addressing ієрархічна адресація
hierarchical database ієрархічна база даних
hierarchical direct-access method ієрархічний прямий метод доступу
hierarchical indexed direct-access method ієрархічний індексно-прямий метод доступу
hierarchical indexed sequential-access method ієрархічний індексно-послідовний метод доступу
hierarchical network ієрархічна мережа
hierarchical sequential-access method ієрархічний послідовний метод доступу
hierarchical storage ієрархічна пам'ять
high bit одиничний біт, одиничний розряд
high bound верхня межа (масиву)

high-level goal мета верхнього рівня (у системах логічного виводу)
high-level language мова високого рівня
high-level protocol протокол високого рівня
highlighting виділення (частини тексту або графічного зображення на екрані дисплея)
high-order digit старший розряд
high-order position старша позиція (у слові або рядку)
high-resolution mode графічний режим з високим розширенням
high-speed carry прискорене перенесення
highway шина
HISAM *see* hierarchical indexed sequential-access method
hit збіг (при пошуку в базі даних)
hit rate коефіцієнт збігу (відношення числа вибраних елементів даних до числа проглянутих елементів)
HLS model модель "колір - яскравість - насиченість" (у машинній графіці)
holding зберігання (даних)
home початок (екрану дисплея)
home address власна адреса
home block початковий блок (блок диска або доріжки, що містить мітку)
home computer омашня [побутова] ЕОМ
home location осередок основної області; основна область (позиція на диску, відповідна певному значенню ключа)
home position початкова позиція
home record початковий запис
hop ретрансляція (повідомлення в мережі передачі даних)
horizontal microinstruction горизонтальна мікрокоманда
horizontal microprogramming горизонтальне мікропрограмування
horizontal parity поперечний контроль парності
horizontal processor процесор з горизонтальним мікропрограмуванням
horizontal redundancy check поперечний контроль
host communications зв'язок з головною ЕОМ
host computer 1. головна ЕОМ, ГЕОМ 2. робоча ЕОМ 3. інструментальна ЕОМ
host language включаюча мова
host processor 1. головна ЕОМ, ГЕОМ 2. мережевий процесор
host system 1. головна ЕОМ, ГЕОМ 2. мережевий процесор 3. інструментальна система, інстументальна ЕОМ
hot potato routing метод швидкої передачі (метод маршрутизації в мережі комутації пакетів)
hot spare, hot standby "гаряче" резервування (при якому резервна система автоматично запускається при збої основної системи)
housekeeping службові дії (допоміжні дії програми або системи програмування)
housekeeping information службова [адміністративна] інформація
housekeeping overhead системні витрати (на службові операції і службову інформацію)

housekeeping routine службова [адміністративна] програма
HSAM *see* hierarchical sequential-access method
HSV model модель "колір - насиченість - значення" (у машинній графіці)
HT (horizontal tabulation) символ горизонтальної табуляції (у коді ASCII представлений числом 9)
hue 1. відтінок кольору 2. колір
human engineering інженерна психологія; ергономіка
hyphenation перенесення, розділення слів для перенесення
hypothetical world можливий світ (частина бази даних, що містить робочу інформацію в процесі введення)

Ii

IA *see* instruction address
icand множене
icon піктограма
id *see* 1. identification 2. identifier
identification 1. ідентифікація; пізнання; розпізнавання 2. мітка, що ідентифікує об'єкт
identifications division розділ ідентифікації (у мові КОБОЛ)
identifier ідентифікатор, ім'я
identity тотожність
idle character холостий символ
idle time час простою, простій
If-statement умовний оператор
ignore ігнорувати; пропускати
illegal character *see* illegal symbol
illegal instruction заборонена команда
illegal symbol неприпустимий символ
image 1. зображення 2. образ (логічна копія даних) 3. завантажувальний модуль, образ завдання
image file завантажувальний модуль, файл образу завдання
image generation формування зображення
image graphics растрова графіка
image memory пам'ять зображення
image processing обробка зображення
image regeneration регенерація зображення
image understanding розпізнавання зображень
immediate access memory швидкодіючий запам'ятовуючий пристрій
immediate address безпосередня адреса, адрес-операнд
immediate addressing безпосередня адресація
immediate constituent grammar граматики безпосередніх складових, НС-грамматика
immediate date *see* immediate operand
immediate mode безпосередній режим (при якому користувач управляє системою впливаючи на зображення інформаційних об'єктів і процесів на екрані дисплея)
immediate operand безпосередній операнд
impact printer пристрій контактного друку
imperative language імперативна мова

imperative statement виконуваний [імперативний] оператор
implement виконувати
implementation 1. реалізація, розробка 2. реалізація (конкретне представлення абстрактного програмування)
implementation specification опис реалізації (у мові модульного програмування)
implementator розробник
implication імплікація (логічна операція)
implicit неявний
implied address неявна адреса
implied addressing неявна адресація
implied coercion контекстне приведення (типів)
import list список імпорту (у описі модуля)
improve покращувати, вдосконалювати
impure date змінювані дані
impure function функція з побічним ефектом
incidence matrix матриця інцидентності
in-circuit emulator внутрішньосхемний емулятор
inclusive OR (операція) що включає АБО
incompatibility несумісність
inconsistency суперечність
inconsistent compilation неузгоджена трансляція
increase зростати
increment I крок, величина, що додається
increment II збільшувати
incremental compiler покроковий транслятор
incremental coordinates інкрементальниє координати
incremental display *see* incremental representation
incremental garbage collection паралельне чищення пам'яті
incremental refinement покрокове уточнення
incremental representation уявлення в приростах
increment size розмір інкремента, крок (у машинній графіці)
indent, indentation відступ, зсув управо
index I 1. індекс 2. переміщення поточної позиції вниз (у обробці тексту)
index II індексувати, формувати індекс
indexed addressing індексна адресація
indexed file індексований файл
indexed sequential-access method індексно-послідовний метод доступу
index entry елемент індексу
index file індексний файл, індекс
index mode режим індексації
index register індексний регістр
indicative data характеристичні дані (напр. прізвище людини)
indicator 1. ознака, прапор 2. індикатор
indirect address непряма адреса
indirect addressing непряма адресація
indirect file командний файл
indirection побічність, використання непрямої адресації
indirection level рівень побічності, число рівнів побічності
indirection operator операція розіменування

ineffective time втрачений час; час простою, простій
inequivalence нерівнозначність (логічна операція)
inference (логічний) вивід
inference chain ланцюжок виводу
inference engine механізм виводу (у експертних системах)
inference method стратегія виводу
inference net мережа виводу
inference rule правило виводу
infix notation інфіксний запис
infix operation інфіксна операція
informatics інформатика
information bit інформаційний біт, інформаційний (двійковий) розряд
information character інформаційний [текстовий] символ
information hiding приховування інформації
information management system 1. інформаційна система 2. система управління базами даних, СУБД
information message інформаційне повідомлення
information retrieval system інформаційно-пошукова система
information system інформаційна система
information technology інформаційна технологія
information theory теорія інформації
infrared keyboard інфрачервона клавіатура
inheritance hierarchy ієрархія спадковості
inherited error успадкована помилка
inhibit забороняти, блокувати
in-house line приватна лінія зв'язку, підключена до мережі загального користування
in-house software програмне забезпечення для внутрішнього використання
in-house training підготовка фахівців власними засобами
initialization ініціалізація (1. привласнення початкових значень змінним програми 2. розмітка диска)
initial program load початкове завантаження
initial program loader початковий завантажувач, програма початкового завантаження
initial value початкове значення
inking малювання (у машинній графіці)
ink-jet printer пристрій струменевого друку
in-line check вбудований контроль, вбудована перевірка
in-line code машинні команди (що генеруються транслятором замість звернення до підпрограми)
in-line subroutine підстановча підпрограма
in-line subroutine expansion підстановка тіла підпрограми замість її виклику
inner loop внутрішній цикл
in-out parameter змінний параметр
in parameter вхідний параметр
input I 1. введення (даних) 2. вхідні дані; початкові дані 3. пристрій введення 4. вхідний сигнал
input II вводити (дані)
input area 1. буфер введення 2. область введення (у пам'яті)

input-bound task завдання, швидкість виконання якої обмежена швидкістю введення даних
input data вхідні дані; початкові дані
input device пристрій введення
input file вхідний файл, файл початкових даних
input language вхідна мова
input/output ввід-вивід, обмін (даними)
input/output channel канал введення-виводу
input/output controller контроллер вводу-виводу, контролер зовнішнього пристрою
input/output specification специфікація вхідних і вихідних параметрів
input primitive вхідний примітив (елементарна порція даних, що отримується з ввідного пристрою)
input queue черга завдань
input stream вхідний потік
input unit *see* input device
insertion вставка
insert mode режим вставки, що розсовує режим (у екранних редакторах)
install 1. встановлювати, настроювати (програмну систему) 2. встановлювати, включати (завдання, драйвер) 3. встановлювати, вмонтовувати 4. встановлювати; налагоджувати (обчислювальну систему)
installation and checkout phase дослідна експлуатація
installed task інстальоване [включене] завдання
instance екземпляр (об'єкту деякого типу)
instruction команда; оператор
instruction address адреса команди
instruction code *see* instruction set
instruction counted лічильник команд
instruction decoder дешифратор команд
instruction field поле команди, поле коди операції
instruction format формат команди (1. розділ розрядів команди на код операції і адреси операндів 2. число адрес команди)
instruction length довжина команди
instruction mix суміш команд
instruction register регістр команди
instruction set система команд
instruction stream потік команд
instruction time час виконання команд
inswap підкачувати, завантажувати (оперативну пам'ять)
INT *see* 1. integer 2. interrupt
integer ціле (число)
integer programming дискретне програмування; цілочисельне програмування (розділ математики)
integer variable ціла змінна
integer boundary цілочисельна межа
integral type цілочисельний тип (даних)
integrand інтегроване, інтегрована функція; підінтегральний вираз
integrated database інтегрована база даних
integrated environment інтегроване середовище

integrated modem вбудований модем
integrated package інтегрований пакет
integrated system інтегрована система; інтегрований пакет
integration 1. інтеграція, об'єднання в систему; компоновка 2. інтеграція
integrity цілісність даних
intelligent controller інтелектуальний контролер
intelligent database інтелектуальна база даних
intelligent terminal інтелектуальний ["важкий"] термінал (з власною пам'яттю і мікропроцесором, що представляє засоби редагування і перетворення даних незалежно від роботи ЕОМ, до якої він підключений)
intensity cuing повітряна перспектива (у машинній графіці)
intensity level рівень яскравості (зображення)
interactive debugger діалоговий відладчик
interactive environment 1. діалоговий режим 2. діалогова система
interactive graphics інтерактивна графіка
interactive mode інтерактивний режим; діалоговий режим
interactive processing діалогова обробка
interactive system інтерактивна система; діалогова система
interactive utility інтерактивна сервісна програма; діалогова сервісна програма
interblock gap міжблочний проміжок
intercomputer communication міжмашинний зв'язок
interface 1. інтерфейс, стик 2. взаємодія 3. пристрій сполучення, інтерфейс
interface board інтерфейсна плата
interface computer інтерфейсна ЕОМ
interface device пристрій сполучення, інтерфейс
interface module, interface specification опис інтерфейсу, інтерфейсний модуль (декларативна частина модуля програми, що містить інформацію, необхідну іншим модулям для взаємодії з ним)
interface testing перевірка інтерфейсів
interlock (взаємне) блокування
intermediate language проміжна мова
intermittent error нерегулярна [що не повторюється] помилка
intermodular reference міжмодульне [зовнішнє] посилання
intermodule optimization міжмодульна оптимізація
internal file внутрішній файл (у мові Паскаль)
internal fragmentation внутрішня фрагментація (що виникає в системах розподілу пам'яті)
internal interrupt внутрішнє переривання
internal memory 1. власна пам'ять 2. оперативна [основна] пам'ять, ОЗП
internal name внутрішнє ім'я
internal performance швидкодія процесора

internal reference внутрішнє посилання
internal representation внутрішнє уявлення
internals внутрішня організація (програмної системи)
internal schema внутрішня схема (бази даних)
internal sort внутрішнє сортування
internal specification опис реалізації (опис внутрішньої структури програми і способу її роботи)
internal system number ідентифікатор об'єкту (у ієрархічних базах даних)
internal timer вбудований таймер
internal protocol міжмережевий протокол, протокол міжмережевої взаємодії
internetting, internetworking міжмережева взаємодія
interpretation інтерпретація, виконання в режимі інтерпретації
interpreter інтерпретатор
interpretive execution *see* interpretation
interpretive language мова, що інтерпретується
interpretive mode режим інтерпретації
interprocess communication взаємодія процесів
interrogation опитування
interrupt переривання
interrupt-driver керований перериваннями, керований по перериваннях
interrupt event подія, що викликає переривання
interrupt handler програма обробки [обробник] переривань
interrupt I/O ввід -вивід [обмін] по перериваннях
interrupt mask маска переривань
interrupt priority пріоритет переривання
interrupt service routine *see* interrupt handler
interrupt software 1. програма обробки [обробник] переривань 2. програма, що працює по перериваннях
interrupt trap 1. переривання 2. обробка переривань
interrupt vector вектор переривання
intersection 1. перетин (1. операція над множинами 2. операція реляційної алгебри над відносними) 2. кон'юнкція, логічне множення
intersegment link міжсегментний зв'язок
intersegment reference міжсегментне посилання
intertask communication міжзадачна взаємодія
intrinsic call звернення до вбудованої процедури
intrinsic command резидентна команда
intrinsic function вбудована [зумовлена] функція
invalid неприпустимий, помилковий
invariant інваріант (логічний вираз, що зберігає істинність на деякій ділянці програми)
invent винаходити,відкривати
inverse image 1. праобраз 2. інвертоване зображення
inverse matrix зворотна матриця
inversion 1. заперечення 2. інверсія

inverted file інвертований файл (забезпечений індексами по вторинних ключах)
inverted list інвертований список, індекс
investigate вивчати, досліджувати
invocation виклик (процедури, процесу)
invoke викликати, активізувати (процедуру, процес)
involve включати
I/O *see* input/output
I/O-bound task завдання, швидкість виконання якої обмежена швидкістю роботи пристроїв вводу -виводу
IOC *see* input/output controller
I/O control system система вводу-виводу, система управління вводом-виводом
I/O conversion 1. перетворення представлення даних при вводі-виводі 2. формат вводу-виводу
IOCS *see* I/O control system
I/O limited program програма, швидкість роботи якої обмежена швидкістю роботи пристроїв вводу-виводу
I/O list список вводу-виводу (у операторові вводу-виводу)
I/O port порт вводу-виводу

IPL *see* initial program loader
ISAM *see* indexed sequential-access method
ISN *see* internal system number
isolated word вибране слово (при зверненні до асоціативної пам'яті)
isomorphism ізоморфізм, взаимооднозначное відображення
IT *see* information technology
item елемент даних
item size розмір елементу даних (у бітах, байтах або цифрах)
item value значення елементу даних
iterate виконувати ітерацію, повторювати; виконувати цикл
iteration 1. ітерація (повторення перетворення, що наближає до вирішення) 2. крок циклу
iteration body тіло циклу
iteration statement оператор циклу
iterative process ітераційний процес
iterator ітератор (конструкція мови програмування, що управляє, для завдання послідовності значень параметра циклу)
Iverson notation нотація Айверсона (у мові АПЛ)

Jj

jagging нерівність, ступінчатість (у растровій графіці)
jam заминання (папери в друкуючому пристрої, перфокарти в перфозчитувачі магнітної стрічки в стрічкопротяжному пристрої)
JCL *see* job control language
JMP *see* jump
job завдання
job batch пакет завдань
job class клас завдання
job control управління завданнями
job control language мова управління завданнями
job control statement пропозиція мови управління завданнями
job deck пакет завдань (на перфокартах)

job definition, job description опис завдання
job file файл завдання
job input stream вхідний потік
job library бібліотека завдання (у мові управління завданнями)
job management *see* job control
job mix завантаження, суміш завдань
job name ім'я завдання (у мові управління завданнями)
job-oriented terminal проблемно-орієнтований [спеціалізований] термінал
job output stream вихідний потік
job priority пріоритет завдання
job processing обробка [виконання] завдання
job queue черга завдань
job scheduler планувальник завдань
job stacking формування черги завдань; формування пакету завдань
job stream потік завдань; вхідний потік
join 1. з'єднання (операція реляційної алгебри) 2. (операція) що включає АБО
journal file журнал, журнальний файл
journalizing журналізація (запис інформації про операції в журнал)
joystick координатна ручка, "джойстик"
jump I перехід, передача управління
jump II переходити, виконувати перехід, передавати управління
jump instruction команда переходу, команда передачі управління
jump table таблиця переходів, перемикач
justification вирівнювання [виключення] рядків
justify вирівнювати

Kk

Karnaugh map карта Карно
Kb *see* 1. Kbit 2. Kbyte
KBD *see* keyboard
Kbit кілобіт, Кбіт (1024 біти)
Kbyte кілобайт (1024 байти)
kernel ядро (операційної системи)
kernel mode привілейований режим, режим ядра (операційної системи)
kernel operation операція ядра
key 1. ключ 2. клавіша (клавіатури)
keyboard клавіатура
keyboard input 1. введення (даних) з клавіатури 2. дані, введені з клавіатури
key click клацання при натисненні клавіші
keyed access доступ по ключу, ключовий доступ
keyed sequential-access method послідовний метод доступу з ключами
key field 1. поле ключа 2. ключове поле
key in друкувати, вводити з клавіатури
keypad допоміжна [спеціалізована] клавіатура
key sorting сортування по ключу
keystroke натиснення клавіші
keyword ключове слово

keyword parameter ключовий параметр
kill знищувати (про процес); видаляти (про повідомлення або частину тексту)
kilobit *see* Kbit
kilobyte *see* Kbyte
kit набір; комплект
kludge варіантний запис (використовувана для обходу системи контролю типів)
knowledge acquisition збір знань; побудова бази знань (при побудові експертної системи або бази знань)
knowledge base база знань
knowledge-based інтелектуальний; що використовує засоби або методи штучного інтелекту
knowledge engineering розробка інтелектуального забезпечення; представлення знань
knowledge representation представлення знань
KSAM *see* keyed sequential-access method

Ll

label 1. мітка (1. ідентифікатор або номер оператора 2. файл або запис на початку тома) 2.мітка, маркування
label block 1. блок мітки 2. заголовок файлу
labeled common помічений загальний блок (у мові ФОРТРАН)
label field поле мітки
label identifier мітка, ідентифікатор мітки
label variable змінна типу мітки
lambda calculus лямбда-числення
lament твердження (у мові Пролог)
LAN *see* local area network
landing zone зона посадки головок (вінчестерського диска)
landscape горизонтальний (про розташування тексту або зображення на папері)
language binding прив'язка мови
language construct конструкція мови
language converter конвертор (програма, що виконує трансляцію на мову того ж рівня, що і вхідна мова)
language processor транслятор або інтерпретатор
laptop computer портативна ЕОМ
laser printer лазерний принтер, лазерний друкуючий пристрій
last-in-first-out у магазинному порядку
latency час очікування
layout 1. розміщення 2. формат
layout character символ управління форматом
lc *see* lower-case
LCB *see* line control block
LCD display дисплей на рідких кристалах
leader 1. початкова ділянка, початок 2. заголовок
leading blanks початкові пропуски
leading zeros початкові нулі
leaf node лист (вершина дерева, що не має дочірніх вершин)
leapfrog test тест "чехарда"
learning program самонавчальна програма
leased circuit, leased line орендований канал; виділений канал

least frequently used removal видалення рідко використовуваних (у системах управління віртуальною пам'яттю)
least recently used removal видалення "людей" похилого віку (у системах управління віртуальною пам'яттю)
least significant bit молодший біт, молодший (двійковий) розряд
least significant digit молодший розряд
least-squares method метод найменших квадратів
LED display світлодіодний дисплей
ledger програма фінансового обліку
left-justified вирівнювання по лівому краю; вирівнювання по лівому полю
life-recursive grammar ліворекурсивна граматика
leg гілка (програми)
legal допустимий
letter буква; символ; елемент алфавіту
letter quality printer високоякісний друкуючий пристрій
lexer *see* lexical analyzer
lexical analyzer лексичний аналізатор
lexical scan лексичний аналіз
LF (line feed) символ перекладу рядка (у коді ASCII представлений числом 10)
LFU *see* least frequently used removal
liaison з'єднання (встановлення зв'язку між двома вузлами мережі передачі даних)
libr *see* 1. librarian 2. library
librarian 1. бібліотекар (програма) 2. бібліотекар проекту
library бібліотека
library function бібліотечна функція
library program бібліотечна програма
library subroutine бібліотечна підпрограма
lifetime час життя (напр. змінній)
LIFP *see* last-in-first-out
LIFO processing магазинна обробка
LIFO queue сток, магазин
light button світлова кнопка (у машинній графіці і інтерактивних системах)
light dun, light pen світлове перо (використовується як пристрій введення координат і указка)
limit межа; межа
limit-type search граничний пошук
line 1. рядок (програми, тексту, екрану дисплея) 2. лінія (елемент зображення) 3. лінія зв'язку; провідник шини 4. серія; сімейство
linear-bounded automaton автомат з лінійно обмеженою пам'яттю (напр. машина Тюрінга)
linear code лінійний код
linear program лінійна програма
linear programming лінійне програмування
linear search послідовний перебір
line attribute атрибут лінії (у машинній графіці)
line control block блок управління каналом
line editor редактор рядків, строковий редактор
line feed переклад рядка

line folding перенесення рядків
line number номер рядка
line of code рядок (тексту) програми
line printer пристрій відрядкового друку
line protocol протокол лінії зв'язку
line spacing інтервал рядків
line switching комутація каналів
link I 1. покажчик, посилання 2. лінія зв'язку; канал зв'язку 3. адреса повернення
link II компонувати, зв'язувати (будувати завантажувальний модуль з об'єктних модулів)
linkage компонувати; збірка
linkage editor компонувальник
link editor *see* linkage editor
linked list список на покажчиках
linked subroutine 1. бібліотечна підпрограма; зовнішня підпрограма 2. замкнута підпрограма
linker *see* linkage editor
link file файл зв'язку
linking loader компонуючий [динамічний] завантажувач
lips (logical inferences per second) логічних виводів в секунду (одиниця вимірювання швидкості редукційних машин і машин з апаратною підтримкою мов логічного програмування)
list I список
list II 1. друкувати, роздруковувати 2. перераховувати
list device (логічне) пристрій друку
listen чекати сигналу; аналізувати стан лінії зв'язку або шини
listing роздрук
list processing обробка списків
list-processing language мова обробки списків
list representation облікове уявлення, уявлення (даних) у вигляді списку
lit *see* literal
literal літерал, буквальна константа
LL(k) grammar граматика з обмеженим правим контекстом
load I завантаження (устаткування, системи)
load II 1. завантажувати (програму в регістр або в пам'ять) 2. завантажувати, заповнювати (базу даних) 3. встановлювати (магнітну стрічку або диск на відповідний пристрій)
loadable driver завантажуваний [нерезидентний] драйвер
loadable font завантажуваний шрифт
loaded database заповнена база даних
loader завантажувач
loading factor коефіцієнт завантаження (у базах даних)
load map карта (розподіли) пам'яті
load module завантажувальний модуль
load on call динамічне завантаження
load point початок (магнітної) стрічки, точка завантаження
loc *see* location
local area network локальна (обчислювальна) мережа, ЛОМ
local identifier локальний ідентифікатор, локальне ім'я
local mode автономний режим
local optimization локальна оптимізація
local variable локальна змінна

locate 1. знаходить (місцеположення даних) 2. розміщувати 3. встановлювати (позицію курсора на екрані дисплея або головки магнітного диска)
location 1. положення 2. елемент пам'яті
locator пристрій введення позиції; пристрій введення світових координат
lock I замокнув (код, структура даних або програма, використовувані для управління доступом до інформаційного об'єкту і синхронізації процесів)
lock II 1. захоплювати (напр. файл) 2. замикати (клавіатуру)
locked file захоплений файл
locking escape перехід з блокуванням
lockout захоплення, монопольне використання (ресурсу)
lock-up безвихідь, тупиковий стан (стан системи, в якому вона не може виконувати корисну роботу і з якого вона не може вийти самостійно)
log I журнал, файл реєстрації; протокол
log II реєструвати
logarithmic search двійковий пошук, пошук діленням навпіл
logging in вхід (у систему)
logging out вихід (з системи)
logic 1. логіка 2. логічні схеми, логіка 3. алгоритм
logical addition логічне складання, диз'юнкція
logical address логічна адреса
logical block number логічний номер блоку
logical channel number номер логічного каналу
logical database логічна база даних
logical device name логічне ім'я пристрою, ім'я логічного пристрою
logical expression логічний вираз
logical file логічний файл
logical input device логічний пристрій введення
logical multiplication логічне множення, кон'юнкція
logical operator знак логічної операції
logical product логічний твір
logical record логічний запис
logical shift логічне зрушення
logical unit test логічна перевірка, логічний контроль
logical number логічний номер пристрою, номер логічного пристрою
logical value логічне значення
logic analyzer логічний аналізатор
logic operation логічна операція
login I вхід, початок сеансу
login II входити (у систему)
logoff I вихід, кінець сеансу
logoff II виходити (з системи)
logon *see* login
logout *see* logoff
longitudinal redundancy check поздовжній контроль
long word довге слово; подвійне слово
look ahead 1. попередження 2. перегляд вперед (при генерації коди)
look-alike імітація; аналог
look-aside registers асоціативна таблиця сторінок

look-up table таблиця перетворення, перекодована таблиця
loop цикл (конструкція програми, що забезпечує повторення групи операцій)
loop body тіло циклу
loop counter лічильник циклу
loop header заголовок циклу
looping виконання циклу
loop invariant інваріант циклу
loop termination вихід з циклу
loop variable параметр циклу
loosely-coupled interface слабкий зв'язок
lose втрачати
low bit нульовий біт, нульовий (двійковий) розряд
lower bound нижня межа (масиву)
lower-case рядкова, нижнього регістра (про букви)
low-level language мова низького рівня
low-order digit *see* least significant digit
low-priority низькопріоритетний, такий, що має низький пріоритет
low-resolution mode графічний режим з низькою роздільною здатністю
LP *see* linear programming
lpi (lines per inch) рядків на дюйм (про інтервал друку)
lpm (lines per minute) рядків в хвилину (про швидкість друку)
LR(k) -grammar граматика з обмеженим лівим контекстом
LRU *see* least recently used removal
LSB *see* least significant bit
LSD *see* least significant digit
Lukasiewicz notation польський запис
Lvalue (leftside value) 1. іменований вираз 2. адреса змінної

Mm

machine address 1. машинна адреса 2. фізична адреса
machine code 1. машинний код, мова машини (система команд конкретної ЕОМ) 2. машинний код (програма, записана на мові машини)
machine-dependent машинно-залежний
machine-independent машинно-незалежний
machine-independent language машинно-незалежна мова
machine instruction машинна команда, команда машини
machine intelligence штучний інтелект
machine language машинна мова, мова машини
machine learning автоматизоване навчання
machine-oriented машинно-орієнтована мова
machine-readable, machine-sensible у придатній для введення в ЕОМ формі
machine translation машинний переклад
machine word машинне слово
macro 1. макрокоманда, макрос 2. макроозначення, макрос
macro assembler макроасемблер
macro call звернення до макрокоманди
macro code *see* macro instruction

macro command макрокоманда (команда, що викликає виконання послідовності інших команд)
macro declaration, macro definition макроозначення, визначення макрокоманди
macro definition library *see* macro library
macroexerciser програма комплексного тестування
macro expansion 1. макророзширення (результат) 2. макропідстановка (процес)
macro generation *see* macro substitution
macro generator макрогенератор, макропроцесор
macro instruction макрокоманда (1. вираз команди, замість якого підставляється текст, який задається макроозначенням 2. команда мови асемблера, що транслюється в декілька машинних команд)
macro library бібліотека макроозначень, макробібліотека
macro parameter параметр макрокоманди
macro processor макропроцесор
macroprogramming програмування з використанням макрокоманд
macro prototype зразок макрокоманди; звернення до макрокоманди
macro substitution макропідстановка (процес)
magnetic disk 1. магнітний диск 2. дисковий запам'ятовуючий пристрій; накопичувач на магнітних дисках
magnetic drum магнітний барабан
magnetic tape 1. магнітна стрічка 2. запам'ятовуючий пристрій на магнітній стрічці
magnetic tape transport стрічкопротяжний пристрій
mail box "поштова скринька" (засіб міжзадачного зв'язку)
mainframe 1. велика ЕОМ 2. центральний процесор, ЦПП
main index *see* master index
main loop основний цикл (зовнішній цикл програми)
main memory оперативна [основна] пам'ять, ОЗП
main program основна програма
main storage *see* main memory
maintain зберігати, підтримувати
maintenance супровід, обслуговування
maintenance standby чергування
major failure істотна несправність
major key 1. головний ключ (при сортуванні) 2. первинний ключ (у базах даних)
malfunction збій (устаткування); помилка (у програмі)
management information system адміністративна інформаційна система
manager 1. адміністратор, програма управління (пристроєм або ресурсом) 2. адміністратор, керівник
mandatory retention обов'язкове членство (у мережевих базах даних)
manifest constant буквальна константа
manipulation обробка; операції
man-machine interface людино-машинний інтерфейс; інтерфейс користувача
mantissa мантиса

manual керівництво, опис
map карта, таблиця
mapped system система з управлінням пам'яттю
mapping 1. відображення; відповідність; перетворення 2. управління пам'яттю
mapping domain область значень відображення
mapping mode режим з управлінням пам'яттю
marginal error крайова помилка
mark мітка, маркер (фізична мітка на магнітній стрічці)
marker 1. графічний маркер 2. мітка, маркер (фізична мітка на магнітній стрічці)
mark scan пошук мітки (при оптичному введенні текстів)
mask I маска, комбінація розрядів
mask II маскувати, накладати маску
maskable interrupt масковане переривання
masked interrupt заблоковане [масковане] переривання
mass storage масова пам'ять
master clock задаючий генератор, генератор синхроімпульсів
master date основні дані
master file основний файл
master index головний [первинний] індекс
master mode привілейований режим
master scheduler головний планувальник
master-slave system несиметрична система; конфігурація ведучий-ведений
master tape 1. основна стрічка 2. еталонна стрічка
match-all pattern універсальний зразок (що ототожнюється з будь-якою складовою даних)
match-all symbol універсальний зразок (що ототожнюється з будь-яким символом)
matching 1. порівняння 2. зіставлення; ототожнення 3. збіг, відповідність
matching components відповідні компоненти
matching parentheses парні дужки
matching word слово з ознакою, що співпала (при зверненні до асоціативної пам'яті)
mathematical programming математичне програмування (область математики)
math processor математичний процесор
matrix inversion звернення матриці
matrix printer матричний друкуючий пристрій
maximal likelyhood method метод максимальної правдоподібності
Mbyte *see* megabyte
mean середнє (значення)
mean deviation середнє відхилення
measure вимірювати
median медіана
medium 1. носій даних 2. середовище передачі даних
medium access control управління доступом до середовища передачі даних (у широкомовних мережах)
megabyte мегабайт, Мбайт (220 байт = 1048576 байт)
member елемент (множини, масиву); член(набору)
member type тип члена (у мережевих базах даних)

memory пам'ять; оперативна пам'ять; запам'ятовуючий пристрій, ЗП
memory allocation розподіл пам'яті
memory array масив [область] пам'яті
memory bank банк пам'яті
memory board плата пам'яті
memory capacity об'єм пам'яті
memory cell елемент пам'яті
memory compaction ущільнення пам'яті
memory cycle цикл пам'яті, цикл звернення до пам'яті
memory cycle stealing заняття циклу пам'яті
memory dump дамп пам'яті
memory expansion card плата розширення пам'яті, додаткова плата пам'яті
memory fill заповнення [розпис] пам'яті
memory guard *see* memory protection
memory hierarchy ієрархія пам'яті
memory interleaving розподіл пам'яті
memory key ключ (захисту) пам'яті
memory location *see* memory cell
memory lock замок пам'яті
memory management 1. розподіл пам'яті 2. управління пам'яттю
memory map карта (розподіли) пам'яті
memory mapping управління пам'яттю
memory page сторінка [лист] пам'яті
memory paragraph параграф пам'яті
memory protection захист пам'яті
memory protection interrupt переривання по захисту пам'яті
memory-to-memory instruction команда типу "пам'ять-пам'ять"
memory unit 1. запам'ятовуючий пристрій, ЗП 2. елемент пам'яті
memory upgrade додаткова пам'ять
menu bar лінійка меню
menu-driven управління за допомогою меню
menu selection вибір пункту меню
merge зливати, об'єднувати (послідовності)
merge exchange sort сортування Батчера
merge sort сортування злиттям
merit function оцінна функція
message 1. повідомлення 2. запит (у об'єктно-орієнтованому програмуванні)
message header заголовок повідомлення
message passing передача повідомлень
message trailer завершувач повідомлення
metacompiler транслятор метамови
metadate метадані (що є описом інших даних)
metaknowledge метазнання
meta language метамова
metalinguistic variable металінгвістична змінна
metarule метаправило
method 1. метод 2. правило (у об'єктно-орієнтованому програмування)
micro *see* microcomputer
microassembler мікроасемблер
microcode 1. мікропрограма 2. мікрокоманда; код мікрокоманди

microcoding *see* microprogramming
microcomputer мікро ЕОМ
microcontroller мікроконтролер
microfloppy disk тридюймова дискета
microinstruction мікрокоманда
micromainframe СУПЕР-МІКРОЕВМ
microprocessor мікропроцесор
microprogram мікропрограма
microprogramming мікропрограмування
microprogram store керуюча пам'ять, пам'ять мікропрограм
middleware програми або мікропрограми, записані в ОЗП
migration міграція даних (у багаторівневій пам'яті)
MIMD architecture (multiple instruction multiple date) архітектура (паралельною) ЕОМ з декількома потоками команд і декількома потоками даних
mini *see* minicomputer
miniassembler мініасемблер
minicomputer МІНІ-ЕОМ
minifloppy disk п'ятидюймова дискета, міні-флоппі
minor failure неістотна несправність
mips (million instructions per second) мільйон операцій в секунду
mirroring дзеркальне віддзеркалення (у машинній графіці)
MIS *see* management information system
misaligned розташований на неправильній межі (про розміщення резервованих програмою областей пам'яті)
MISD architecture (multiple instruction single date) архітектура (паралельною) ЕОМ з декількома потоками команд і одним потоком даних
mismatch 1. невідповідність 2. неспівпадання
mode 1. режим (роботи) 2. мода (характеристика дискретної випадкової величини)
modeless command команда, не залежна від режиму
modeless system система з однорідним інтерфейсом
modeling моделювання (тривимірного об'єкту в машинній графіці)
modem модем, модулятор-демодулятор
modifier 1. індексний регістр 2. модифікатор, параметр, що управляє (команди командної мови)
modify змінювати
modular arithmetic арифметика в залишкових класах
modularity модульність
modular programming модульне програмування
module модуль (1. відносно незалежна частина програми 2. секція зовнішнього запам'ятовуючого пристрою, що містить один том даних)
module invariant інваріант модуля
monadic operation унарна [одномісна] операція
monitor монітор (1. програма, що управляє, 2. дисплей 3. в мовах програмування)
monochrome display монохромний дисплей

monotonic reasoning монотонний (логічний) вивід
most significant bit старший біт, старший (двійковий) розряд
most significant digit старший розряд
mother board основна пам'ять, материнська плата
mother node батьківська вершина
mouse "миша" (пристрій введення координат)
move mode режим пересилки (даних системою введення-виводу в буфер прикладної програми)
multiaccess system система колективного доступу
multiaddress instruction багатоадресна команда
multicast address групова адреса
multidimensional array багатовимірний масив
multi-directory device пристрій з декількома каталогами
multidrop line *see* multipoint line
multifunction board комбінована [багатофункціональна] плата
multilevel addressing багаторівнева (непряма) адресація
multilist мультисписок
multi-objective problem багатоцільове [багатокритерійна] завдання
multipass багатопрохідний (про програму сортування або транслятор)
multiple access 1. колективний доступ 2. множинний доступ (до середовища передачі або пристрою)
multiple assignment множинне привласнення
multiple declaration, multiple definition повторне визначення
multiple-key retrieval вибірка [пошук] по декількох ключах
multiple processing *see* multitasking
multiplex channel мультиплексний канал
multiplexed bus мультиплексна шина
multiplexer мультиплексор; концентратор (має на увазі використання для підключення декількох терміналів в обчислювальній системі поодинці фізичному
каналу)
multiplexing мультиплексування
multiplicand (з)множитель
multiplication time час множення
multiplier 1. множник 2. пристрій множення
multiply defined identifier багато разів описаний ідентифікатор
multipoint line багатоточкова лінія
multiprocessing system, multiprocessor багатопроцесорна система
multiprogramming 1. мультипрограмування, багатозадачний режим 2. мультипрограмування
multireel file багатострічковий файл
multiset мультимножина
multistage sample багатоступінчата вибірка
multitasking багатозадачний режим, мультипрограмування
multitasking support засоби багатозадачності
multitasking system багатозадачна система
multithreaded list *see* multilist

multiuser багатокористувацький
multivalued logic багатозадачна логіка
multivolume file багатотомний файл

Nn

NAK (negative acknowledge) символ непідтвердження прийому (у коді ASCII представлений числом 21)
naked machine «гола» машина (без програмного забезпечення)
name ім'я
names conflict конфлікт імен
name space простір імен
names table таблиця імен
naming class клас ідентифікатора
NAND (операція) І-НЕ
native mode режим роботи у власній системі команд
native-mode compiler «рідний» транслятор (об'єктний код, що породжує, у власній системі команд тієї машини, на якій виконується трансляція)
native-mode language мова, що транслюється у власну систему команд
natural language природна мова
natural language front-end, natural language interface природно-мовний інтерфейс
natural language understanding розуміння природної мови
natural number натуральне число
N-dimensional array N-вимірний масив
near plane передня площина (у машинній графіці)
negation заперечення (логічна операція або функція)
negative acknowledgement негативне квитування, непідтвердження прийому
negative zero негативний нуль
negotiation узгодження (взаємодії двох абонентів мережі)
nested loops вкладені [кратні] цикли
nested macros вкладені макроозначення
nesting level рівень [глибина] вкладеності
nesting storage апаратний стек
network мережа (1. мережа ЕОМ; мережа передачі даних 2. зв'язний орієнтований граф)
network address мережева адреса
network architecture архітектура мережі ЕОМ; архітектура мережі передачі даних
network database мережева база даних
network front-end мережевий процесор
network generation генерація мережевих засобів (при генерації операційної системи)
network layer мережевий рівень
network layer protocol протокол мережевого рівня, мережевий протокол (рівень протоколу мережі передачі даних, що регламентує обмін пакетами даних між двома станціями мережі)
network processor *see* network front-end
network protocol мережевий протокол (сукупність правив, що регламентують передачу інформації у мережі)

network structure мережева структура
network topology топологія [конфігурація] мережі
Newton's method метод Ньютона, метод дотичних
nibble півбайт, пів-байта
nil 1. порожній покажчик (у мові Паскаль) 2. порожній список (у мові Лісп)
nine's complement порозрядне доповнення в десятковій системі
Nlq-mode (near latter quality) режим якісного друку
node 1. вершина (дерева або графа) 2. вузол (мережі передачі даних або мережі ЕОМ)
node computer ЕОМ - вузол мережі
node splitting розщеплювання вузлів
noncontiguous що складається з декількох несуміжних ділянок
nondestructive backspace повернення без видалення (у вивідних пристроях і системах підготовки текстів)
nondestructive read прочитування без руйнування
nonequivalence нерівнозначність, нееквівалентність; (операція) що виключає АБО
non-impact printer пристрій безконтактного друку, безконтактний друкуючий пристрій
nonlocking escape перехід без блокування
nonmaskable interrupt немасковане переривання
nonmonotonic reasoning немонотонний (логічний) вивід
nonprinting character недрукований символ
nonprocedural language непроцедурна мова
non-programmer user користувач-непрограміст
nonsignificant digit незначущий розряд, незначуща цифра
nonswappable невивантажуваний (про програму або процес)
nonterminal symbol нетермінальний символ
nonvolatile memory незалежний запам'ятовуючий пристрій, енергонезалежний ЗП
non von Neumann architecture не-фон-нейманівська архітектура
non von Neumann computer не-фон-нейманівська ЕОМ
nonwrap mode режим без автоматичного перекладу рядка
no-op instruction порожня команда
NOR (операція) АБО-НЕ
N-order logic числення предикатів N-ного порядку
normalization transformation перетворення для перегляду
normalized device coordinates нормалізовані координати
NOT (операція) НЕ, заперечення
noughts complement точне доповнення
N-plus-a-half loop цикл типу «N плюс одна друга», цикл з виходом з середини тіла
nucleus ядро (операційної системи)
null порожній покажчик (у мові СІ)
null attribute невизначений атрибут
null statement порожній оператор

null string порожній рядок
number 1. число 2. номер
number cruncher арифмометр (про обчислювальний процесор або ЕОМ для чисельних розрахунків)
number designation запис числа
number system система числення
numeral 1. запис числа 2. (десяткова) цифра
numeration system *see* number system
numeric character цифра
numeric field числове поле
numeric keypad числова [цифрова] клавіатура

Oo

object code об'єктний код
object computer цільова [об'єктна] ЕОМ
object file об'єктний файл (вихідний файл транслятора)
object language об'єктна [вихідна] мова
object library бібліотека об'єктних модулів, об'єктна бібліотека
object module об'єктний модуль
object-oriented architecture об'єктно-орієнтована архітектура
object-oriented language об'єктно-орієнтована мова
object-oriented programming об'єктно-орієнтоване програмування
object program об'єктна програма
object-time оброблюваний під час виконання програми
object-verb syntax синтаксис типу «об'єкт - дія»
occur траплятись
occurence входження; екземпляр
OCR *see* optical character recognition
octal notation вісімковий запис
octree дерево октантів, 8-дерево (спосіб завдання тривимірних зображень у вигляді дерева, аналогічний використанню дерева квадрантів для двомірних зображень)
odd parity перевірка на непарність
OEM *see* original equipment manufacturer
off-bit нульовий біт, нульовий (двійковий) розряд
offer пропонувати
office automation автоматизація діловодства
off-line equipment автономне устаткування
off-line mode автономний режим
off-line storage автономне сховище даних
offset зсув (щодо базової адреси)
offspring task підлегле завдання, підзадача
off-the-shelf 1. наявний 2. що не вимагає доопрацювань
off time час, протягом якого обчислювальна система вимкнена
on-bit одиничний біт, одиничний (двійковий) розряд
one-address instruction одноадресна команда
one-dimensional array одновимірний масив; вектор
one-for-one translation переклад [трансляція] «один-в-один»
one-level address пряма адреса
one-pass compiler однопрохідний транслятор
one's complement (порозрядне) доповнення в двійковій системі

one-to-one assembler автокод «один-в-один»
on-line data дані в пам'яті
on-line database інтерактивна база даних
on-line diagnostics діалогова система діагностики
on-line entry діалогове введення (даних)
on-line processing 1. обробка даних, що поступають від підключеного до ЕОМ устаткування 2. діалогова обробка
on-line programming програмування в діалоговому режимі
on-line tutorial повчальна програма, діалогове керівництво
on-line unit підключений пристрій
on-screen formatting безпосереднє [негайне] форматування
on-the-fly garbage collection паралельне чищення пам'яті, паралельна збирання сміття
opcode код операції
open loop розімкнений цикл
open subroutine відкрита [підставлювана] підпрограма
open system відкрита [розширювана] система
open systems architecture архітектура відкритих систем
open systems interconnection взаємодія відкритих систем
operand field поле операнда
operating system операційна система, ОС
operating system generation генерація операційної системи
operating system kernel ядро операційної системи
operating system resident резидент операційної системи
operation 1. операція (обчислювальної системи), команда 2. операція (напр. арифметична) 3. дія; функціонування; режим роботи
operational semantics операційна семантика
operational testing випробування в реальних умовах; дослідна експлуатація
operation decoder дешифратор команд
operation field поле команди, поле коди операції
operations analysis дослідження операцій
operations manager начальник (обчислювальною) машини; керівник групи супроводу
operator 1. знак операції; операція 2. оператор (людина, що обслуговує або використовує ЕОМ) 3. оператор
operator command команда оператора
operator error помилка оператора
optical character recognition оптичне розпізнавання символів
optimized code оптимізована програма
optimizer 1. оптимізуючий транслятор, оптимізатор 2. оптимізатор, блок оптимізації (компонент транслятора, що виконує оптимізацію)
optimizing compiler оптимізуючий транслятор, оптимізатор
option 1. необов'язковий параметр 2. варіант 3. засіб
optional parameter необов'язковий параметр

optional retention необов'язкове членство
optional word необов'язкове ключове слово (у мові КОБОЛ)
OR (операція) АБО, логічне складання, диз'юнкція
order I 1. порядок, впорядкованість; спосіб впорядкування 2. порядок, ступінь
order II упорядковувати
ordered pair впорядкована пара
ordering relation відношення порядку; спосіб впорядкування
orderly close-down нормальне завершення роботи
ordinal type тип, що перераховує (даних)
origin 1. початкова адреса (програми або програмної секції) 2. джерело (станція
мережі передачі даних або процес, що посилають повідомлення) 3. корінь дерева
original equipment manufacturer виробник комплексного устаткування
originate ініціювати передачу даних
orphan висячий рядок (у системах підготовки текстів)
OSA *see* open systems architecture
OSI *see* open systems interconnection
out device *see* output device
outline схема тексту, план
outline processor система обробки структурованих текстів
out parameter *see* output parameter
output I 1. виведення (даних) 2. вихідні дані, результати 3. вивідний пристрій 4. вихідний сигнал
output II виводити дані
output area *see* output buffer
output-bound task завдання, швидкість виконання якої обмежена швидкістю виведення даних
output buffer буфер виводу
output data вихідні дані, результати
output device вивідний пристрій, пристрій виводу
output file вихідний файл, файл результатів
output format вихідний формат
output parameter вихідний параметр, параметр-результат
output primitive графічний примітив, вихідний примітив
output queue черга виводу
output routine програма виводу
output stream вихідний потік
output unit *see* output device
outswap вивантажувати, відкачувати (записувати в зовнішню пам'ять вміст сторінки, що звільняється, або сегменту віртуальної пам'яті або образ завдання)
overflow area область переповнювання (безперервна ділянка пам'яті, призначена для розміщення даних, що не помістилися в основну область)
overflow pointer покажчик на область переповнення
overflow record запис, що поміщається в область переповнювання
overlapping events події, що перекриваються
overlay 1. перекриття, оверлей 2. сегмент перекриттів, оверлейний сегмент 3. зображення, що накладається

overlay program програма з перекриттями, оверлейна програма
overlay segment сегмент перекриттів, оверлейний сегмент
overlay supervisor програма управління перекриттями
overlay tree дерево перекриттів, оверлейне дерево
overloading перезавантаження (використання одного позначення для операцій з різними типами аргументів)
override відміняти; заміщати (значення за умовчанням)
overrun виходити за межі (області масиву)
overtype mode режим заміни, замінюючий режим
overwrite затирати (записувати дані в область носія, зайняту іншими даними)
owner 1. власник (користувач, що має необмежені права у відношенні до файлу або іншої інформації) 2. власник набору
owner type тип власника (у мережевих базах даних)

Pp

package пакет (програм, процедур)
package body тіло пакету
package specification опис [специфікація] пакету
packed decimal упаковане десяткове (число)
packet пакет (блок даних в мережі передачі даних)
packet assembly формування пакету
packet disassembly розбирання пакету
packet interleaving чергування пакетів
packet-mode terminal пакетний термінал
packet switching network мережа комунікації пакетів
pad I 1. допоміжна [спеціалізована] клавіатура 2. (графічний) планшет
pad II доповнювати, заповнювати (поля записи, що не містять корисної інформації)
pad character символ-заповнювач
page 1. сторінка [лист] пам'яті 2. сторінка
page fault відсутність сторінки, звернення до відсутньої сторінки
page fault interrupt переривання по відсутності сторінки (у системах з віртуальною пам'яттю)
page footer нижній колонтитул
page frame сторінковий блок, сторінка (віртуальній пам'яті)
page header колонтитул, «шапка» (сторінки)
page locking фіксація сторінки (віртуальній пам'яті)
page pool безліч вільних сторінок
page printer посторінково-друкуючий пристрій
page table таблиця сторінок
paging заміщення сторінок, підкачка
paging policy алгоритм заміщення сторінок, алгоритм підкачки (при управлінні віртуальної пам'яттю)
paintbrush program програма малювання (що дозволяє малювати картинки на екрані

дисплея використовуючи «мишу» як олівець)
painting замальовування, зафарбовування (у машинній графіці)
pane підвікно, «кватирка» (частина вікна, що має спеціальне призначення)
panning панорамування, горизонтальна прокрутка
pan scrolling плавна прокрутка (переміщення зображення у вікні екрану дисплея з крапки зір програми або користувача)
paper feed подача паперу; прогін паперу (у друкуючому пристрої)
paperless office безпаперове діловодство
paper slew *see* paper throw
paper tape (паперова) перфострічка
paper type punch стрічковий перфоратор
paper type reader зчитувач перфострічки, перфозчитувач
paper throw прогін паперу (у друкуючому пристрої)
parallel adder паралельний суматор
parallel computer паралельна ЕОМ
parallel interface паралельний інтерфейс
parallel processing паралельна обробка; паралельне виконання
parallel search паралельний пошук
parameter mismatch невідповідність параметрів
parameter passing by name передача параметрів по найменуванню
parameter passing by reference передача параметрів по посиланню
parameter passing by value передача параметрів за значенням
parameter qualifier ключ параметра (у командних мовах операційних систем фірми ДЕС)
parameter specification опис [специфікація] параметрів
parentheses (круглі) дужки
parentheses-free notation бездужковий запис
parent node батьківська вершина
parent-offspring tasking апарат підлеглих завдань
parent process батьківський процес (даний процес, що породив)
parity 1. парність 2. контроль парності
parity bit біт [(двійковий) розряд] парності
parity check контроль парності
parity error помилка парності
parser синтаксичний аналізатор; аналізатор
parsing синтаксичний аналіз; аналіз, розбір
partial matching частковий збіг, часткове ототожнення
partial pathname відносне складене ім'я
participate брати участь
partition I розділ (область пам'яті)
partition II виділяти розділи (області пам'яті)
partitioned access method бібліотечний метод доступу
pass I прохід (етап багатопрохідної обробки)
pass II передавати (управління, параметри)

passive graphics пасивна графіка
passive star пасивна зірка (у зіркоподібній топології мережі ЕОМ)
pass key, password пароль
password authentification перевірка пароля; аутентифікація користувача по паролю
password protection захист з використанням пароля
paste вставляти (раніше видалений текст)
paste buffer буфер (для тимчасового зберігання видаленого тексту)
patch I «латка» (виправлення, що вноситься до програми у вигляді набору машинних команд)
patch II ставити «латку»
path 1. шлях доступу 2. префікс імені файлу (у ієрархічній файловій системі) 3. маршрут (у мережі передачі даних)
pathname складене ім'я (у ієрархічній файловій системі)
pattern matching зіставлення із зразком, ототожнення
pattern recognition розпізнавання образів
P-code псевдокод, П-код
peep-hole optimization локальна оптимізація (програм)
pending interrupt відкладене переривання
pending job повисле завдання, повисле завдання (що чекає настання події)
pending request запит, що чекає; відкладений запит
pen plotter пір'яний графічний пристрій
perform виконувати
performance ефективність, продуктивність
performance specification вимоги до ефективності
period крапка (розділовий знак)
peripheral-bound program програма, швидкість виконання якої визначається швидкодією зовнішніх пристроїв
peripheral controller контролер зовнішнього пристрою, контролер вводу-виводу
peripheral device зовнішній [периферійне] пристрій
peripheral interrupt переривання від зовнішнього пристрою, переривання вводу-виводу
peripheral-limited обмежений швидкодією зовнішніх пристроїв
peripheral storage зовнішня пам'ять, зовнішній запам'ятовуючий пристрій
peripheral unit *see* peripheral device
personal computer персональна ЕОМ, ПЕОМ
personal computer network мережа персональних ЕОМ
personal database особиста база даних
personal library особиста бібліотека, бібліотека користувача
petal printer пелюстковий друкуючий пристрій
phrase-structure grammar граматики безпосередніх складових, НС-граматика
physical address фізична адреса
physical block фізичний блок
physical block number фізичний номер блоку
physical database фізична база даних

physical device фізичний пристрій
physical interface 1. фізичний інтерфейс 2. зв'язане, фізичне підключення
physical layer фізичний рівень (взаємодії в мережі передачі даних)
physical (layer) protocol протокол фізичного рівня
physical record фізичний запис
physical storage фізична пам'ять (зовнішня або оперативна пам'ять обчислювальної системи)
pica face друк з щільністю 10 символів на дюйм
pick device указка, пристрій вказівки (логічний пристрій введення для вказівки елементу зображення або сегменту)
pick identifier ідентифікатор указки
picture 1. зображення 2. шаблон (у мові КОБОЛ)
picture element елемент зображення, елемент [крапка] растру
picture generation формування зображення
piggyback acknowledgement вкладене підтвердження прийому
piggyback card додаткова плата розширення (що підключається в спеціальний роз'єм на основній платі)
piloting розробка прототипу, макетування
pilot system 1. експериментальна версія системи; прототип 2. Мінімальна версія системи, використовувана для генерації або розробки повної версії
pipe канал, абстрактний файл
pipeline конвеєр
pipelining організація конвеєра, конвеєрна обробка
pixel physical *see* picture element
PLA *see* programmable logic array
placeholder метка-заполнітель
plaintext відкритий текст (у незашифрованій формі)
plasma-panel display плазмовий дисплей
plotter графічний пристрій
plotter step size крок [розмір кроку] графічного пристрою
plug-compatible сумісний по роз'ємах
plug-in card плата розширення, що вставляється в роз'єм на основній платі
point I крапка
point II указувати, посилатися
pointer покажчик, посилання
pointer arithmetic арифметичні операції над покажчиками
pointer array масив покажчиків
pointer-threaded code шитий код
pointing device пристрій управління позицією, указка (напр. «миша», світлове перо планшет)
point-of-sale terminal касовий термінал (підключений до центральної ЕОМ)
point-to-point line двоточкова лінія зв'язку
Polish notation *see* prefix notation
polled network мережа з опитуванням
polling опит (у мережі ЕОМ або в мережі передачі даних)
polling character символ опитування
polling interval інтервал опитування

polygon surface поверхня, складена з багатокутників
polyline ламана (лінія) (у машинній графіці)
polymarker послідовність крапок (у машинній графіці)
polynomial code поліноміальний код
pool динамічна [динамічно розподілювана] область, пул
pop виштовхувати, знімати із стека
P-operation операція «зайняти»
populated database заповнена база даних
populating початкове завантаження (даних в базу даних)
pop-up menu спливаюче меню (що з'являється на екрані дисплея в поточному положенні курсора і зникаюче після вибору команди)
port порт (точка підключення зовнішнього пристрою до внутрішньої шини мікропроцесора)
portability переносимість, мобільність (програми)
portable computer портативна ЕОМ
portable software переносне [мобільне] програмне забезпечення
port page сторінка портів (інтервал адрес пам'яті, відповідних портам введення-виведення)
portrait вертикальний (про розташування тексту або зображення на папері)
positional notation позиційна нотація, позиційний запис
positional parameter позиційний параметр
position-independent переміщуваний (про програму або структуру даних)
positioning device пристрій вказівки позиції
positive acknowledgement підтвердження прийому, позитивне квитування
positive zero позитивний нуль
possess володіти,захоплювати
postcondition умова поста; вихідна умова
postdecrement addressing постдекрементна адресація
postediting постредагування (внесення виправлень до відредагованого тексту)
POS terminal *see* point-of-sale terminal
postfix notation постфіксний [польський інверсний] запис
postfix operation постфіксна операція
postmortem dump аварійний [«посмертний»] дамп
postmortem routine програма поста, підпрограма обробки аварійного завершення
postorder tree search пошук [перебір] в глибину
postprocessor процесор поста
power ступінь, показник ступеня
power fail interrupt переривання по збою (електро) живлення
power supply unit блок живлення
pragma псевдокоментарій, вказівка транслятору, прагма (у мові Пекла)
preanalysis попередній аналіз, переданаліз
precedence старшинство [пріоритет] операцій

precedence grammar граматика передування
precondition передумова; вхідна умова
predecrement addressing переддекрементна адресація
predefined type зумовлений [вбудований] тип (даних)
predicate предикат
prediction-correction method метод прогнозів і поправок, метод «предикатор - коректор»
preemptible program вивантажувана програма
preemption вивантаження, відкачування (у багатозадачних системах)
preemptive program витісняюча програма
prefetch вибірка з попередженням
prefix code префіксний код
prefix notation префіксний [польський] запис
prefix operation префіксна операція
preincrement addressing преінкрементна адресація
preorder tree search пошук [перебір] завширшки
preprocessor препроцесор
presence bit біт [ознака] наявності (сторінки віртуальної пам'яті в оперативній пам'яті)
presentation layer рівень представлення даних
presentation (layer) protocol протокол рівня представлення даних
present 1. ініціалізувати 2. заздалегідь заданий; стандартний
press натискати (клавішу)
presumptive address 1. початкова адреса 2. базова адреса
pretty print структурний роздрук програми
prevent попереджати,не допускати
preventive maintenance профілактика, профілактичне обслуговування
primary colors основні кольори (у машинній графіці)
primary key первинний ключ (у базах даних)
primary record первинний запис
primary station первинна станція (станція HDLC, що формує команди і що інтерпретує відповіді однієї або декількох вторинних станцій)
primary storage 1. основна пам'ять (у системі управління віртуальної пам'яті) 2. оперативна [основна] пам'ять, ОЗП
primary type 1. простій тип (даних) 2. вбудований простий тип (даних)
primary word вбудована операція (у мові Форт)
prime attribute первинний атрибут
prime number просте число
primitive attribute елементарний атрибут
primitive type простій тип (даних)
printer друкуючий пристрій, пристрій друку, принтер
printer-plotter графічний принтер, пристрій графічного друку
print head друкуюча головка
printing quality якість друку
print needle друкуюча голка (друкуючої головки матричного друкуючого пристрою)
printout роздрук

print server станція [процесор] друку
print wire *see* print needle
privacy lock замок секретності (у базах даних)
private circuit приватний канал; виділений канал
private data 1. приватні [закриті] дані 2. приватних даних, приватна інформація; особисті дані, особиста інформація
private database приватна [закрита] база даних
private library особиста бібліотека, бібліотека користувача
private type приватний тип (у мові Пекла)
priviledge привілеї, права
priviledged instruction привілейована команда
priviledged user привілейований користувач
priviledge violation порушення повноважень
probabilistic logic вірогідна логіка
problem завдання
problem-oriented language проблемно-орієнтована мова
problem programmer прикладний програміст
problem reformulation перетворення постановки завдання
procedural abstraction процедурна абстракція
procedural language *see* procedure-oriented language
procedural representation процедурне уявлення
procedure body тіло процедури
procedure call виклик процедури, звернення до підпрограми
procedure declaration опис процедури
procedure division розподіл процедур (у мові КОБОЛ)
procedure header заголовок процедури
procedure invocation виклик процедури
procedure-oriented language процедурна мова
procedure-oriented programming процедурне програмування
process розвивати, обробляти
process image образ процесу
processing 1. обробка 2. виконання
processing element елементарний процесор (багатопроцесорною ЕОМ)
processor-active task поточне завдання
processor-bound task рахункове завдання
processor-defined function вбудована [зумовлена] машинно-залежна функція
processor flags прапори процесора
processor interrupt переривання процесора
processor state стан процесора
processor status word слово стану процесора
processor time час рахунку
process state стан процесу
process status word слово стану процесу
product твір (результат множення)
production rule продукція, правило виводу
production run виробничий рахунок; експлуатація
productive time корисний час

product portability переносимість програм, що розробляються
profile 1. параметри користувача 2. профіль програми (інформація про хід виконання програми)
profile file файл параметрів користувача
profiler система побудови профілю програми
program I програма
program II програмувати (1. складати програму 2. записувати інформацію в ППЗП)
program background фон програми
program body тіло програми
program breakpoint контрольна крапка
program checkout 1. відладка програми 2. випробувань програми при здачі в експлуатацію
program competition конкуренція програм, міжпрограмна конкуренція
program-control instruction 1. команда переходу, команда передачі управління 2. управляюча конструкція
program counter лічильник команд
program design проектування програми; розробка специфікацій програми
program development system система розробки програм
program-driven програмно-керований
program editor редактор текстів програм
program element елемент програми (напр. опис, блок, процедура, контекст, цикл оператор)
program error помилка в програмі
program input вхідні дані програми
program loading завантаження програми
programmable logic array програмована логічна матриця, ПЛМ
programmable read-only memory програмований постійний запам'ятовуючий пристрій, ППЗП
program maintenance супровід програми
programmed key програмована клавіша
programmer 1. програміст 2. програматор
programming програмування (1. складання програм 2. розділ математики, що досліджує завдання оптимізації)
programming environment середовище програмування
programming language мова програмування
program origin початкова адреса програми (у машинному коді або на мові асемблера)
program profile профіль програми (інформація про хід виконання програми)
program scheduler планувальник
program segment сегмент програми
program specification специфікація програми
program status word слово стану програми
program translation 1. конвертація програми (у базах даних) 2. трансляція програми

program unit модуль (відносно незалежна частина програми)
program verification верифікація [доказ правильності] програм
process report проміжний звіт
project librarian бібліотека проекту
project software програмне забезпечення системи, що управляє
PROM programmable *see* read-only memory
PROM burner програматор ППЗП
prompt I запрошення (текст або зображення, що видаються програмою на екран дисплея)
prompt II запитувати (дані у користувача)
prompter 1. панель введення значення (у інтерактивних системах) 2. мітка-заповнювач
proof procedure процедура доведення
proofreader (орфографічний) коректор
propagated error 1. помилка, що накопичується; успадкована помилка 2. наведена помилка
proper subset власна підмножина (відмінне від самої множини)
property list список властивостей
protected field захищене поле (частина екрану дисплея, зображення в якому не може бути відредаговано)
protected file захищений файл
protection lock замок захисту
protocol протокол (сукупність правив, що регламентують формат і процедури обміну інформацією між двома або декількома незалежними пристроями або процесами)
prototyping board макетна плата
prototyping system 1. макет системи 2. система макетування
provide забезпечувати, надавати
pruning відсікання, підрізування (малоперспективних гілок при пошуку по дереву)
pseudo instruction псевдокоманда
PSN *see* packet switching network
PSU *see* power supply unit
PSW *see* program status word
public data 1. загальні дані 2. загальнодоступна інформація
public database загальна база даних, база даних загального користування
public data network мережа передачі даних загального користування
public domain software безкоштовне програмне забезпечення
public key system криптосистема з ключем загального користування
public library загальна бібліотека
pull-down menu меню, що опускається (що викликається вказівкою його заголовка, розташованого у верхньому куті екрану дисплея)
punch I перфоратор
punch II перфорувати
punched card перфораційна карта
punch tape перфорована стрічка
pure data константи, незмінні дані
pure function функція без побічного ефекту
purge чистити (дискову пам'ять), знищуючи непотрібні файли
purge data дата закінчення терміну зберігання
push поміщати на стек

push-down automaton магазинний автомат, з магазинною пам'яттю
push-down list сток (що реалізовується у вигляді списку)
push-down stack сток, магазин

push-up list черга
put виводити (1. поміщати запис у файл або базу даних 2. виводити зображення на екран дисплея у вигляді точкової матриці)

Qq

QBE *see* query by example
QISAM *see* queued indexed sequential-access method
QSAM *see* queued sequential-access method
QTAM *see* queued telecommunication access method
quad-density disk гнучкий диск для запису із збільшеною учетверо щільністю
quadtree дерево квадрантів, 4-дерево (спосіб завдання двовимірних зображень у вигляді дерева)
qualification уточнення; префікс (складеного імені)
qualified name складене [уточнене] ім'я
qualifier 1. уточнювач, специфікатор; префікс (складеного імені) 2. вказівний біт
qualifying bit вказівний біт
quantifier квантор
query запит (до бази даних)
query by example запит за зразком
query facilities засоби пошуку; можливість пошуку
query language мова запитів

question-answering system система «питання-відповідь» (інтелектуальна база даних з доступом на природній мові)
queued access method метод доступу з чергами
queued indexed sequential-access method індексно-послідовний метод доступу з чергами
queue discipline *see* queuing discipline
queued sequential-access method послідовний метод доступу з чергами
queued telecommunication access method телекомунікаційний метод доступу з чергами
queuing організація черги
queuing discipline організація черги; алгоритм планування
queuing theory теорія масового обслуговування
quick sort швидке сортування
quoted string рядок в лапках, строкова константа
quotient приватне
QWERTY keyboard клавіатура із стандартним американським розташуванням текстових клавіш

Rr

radix підстава системи числення
radix complement точне доповнення
radix-minus-one complement порозрядне доповнення

ragged array (двовимірний) масив з рядками різної довжини
raise порушувати (особливу ситуацію)
RAM *see* random-access memory

RAM disk Псевдодиск (логічний пристрій, що забезпечує зберігання файлів в спеціально виділеній області оперативної пам'яті)
random access 1. прямий доступ 2. довільний доступ
random-access device 1. запам'ятовуючий пристрій з довільною вибіркою, ЗПДВ 2. запам'ятовуючий пристрій прямого доступу, ЗППД
random-access memory 1. запам'ятовуючий пристрій з довільною вибіркою, ЗПДВ 2. оперативна пам'ять; оперативний запам'ятовуючий пристрій, ОЗП
random file файл з довільною організацією
randomizing хешування (розміщення елементів даних в хеш-таблиці з використанням функції розстановки)
random number випадкове число
random number generator генератор (псевдо) випадкових чисел
random sample випадкова вибірка
random walk метод випадкового блукання
range 1. діапазон 2. область значень функції
range check перевірка приналежності до діапазону, контроль меж
range sensing визначення відстані (при обробці тривимірних зображень)
rapid prototyping швидке макетування
raster-display device растровий дисплей
raster graphics растрова графіка
raster plotter растровий графічний пристрій
raster processor растровий процесор
raster unit одиниця [крок] растру
raw data 1. початкові дані 2. необроблених даних
reach досягати
reachability досяжність (у теорії графів)
read читати, прочитувати (1. переміщати інформацію, напр., із зовнішнього пристрою або зовнішній пам'яті в оперативну пам'ять 2. операція читання блоку з файлу або зовнішнього пристрою)
reader 1. пристрій, що читає, считиватель 2. програма читання
read-only memory постійний запам'ятовуючий пристрій, ПЗП
readout вивід (у зовнішню пам'ять або на екран дисплея); відлік
read rate швидкість читання
read time час прочитування
read-write head головка читання-запису
ready(-to-run) task завдання, готове продовжувати (у багатозадачній системі)
real address mode режим реальної [абсолютною] адресації
real constant речова [дійсна] константа
realm область (у базах даних)
real part речова частина (комплексного числа)
real storage оперативна [основна] пам'ять
real-time clock годинник реального часу
real-time environment *see* real-time mode

real-time executive операційна система реального часу
real-time mode режим реального часу
real-time processing обробка в реальному часі; робота в режимі реального часу
real-time system система реального часу
reasoning (логічний) вивід, міркування (у експертних системах)
receive одержувати
reciprocal зворотна величина
recognize розпізнавати
recompile перетранслювати, перекомпілювати
reconstruct відновлювати (видалені або зіпсовані дані)
record gap проміжок між записами (на носієві даних)
record locking захоплення записів (різновид захоплення файлу)
record-oriented device пристрій з доступом записами
record type 1. запис, тип запису (у мовах програмування) 2. тип запису (у базах даних)
recoverable error поправна помилка
recursive call рекурсивне звернення (до підпрограми)
recursive definition рекурсивне визначення (що посилається на певний об'єкт)
recursive subrouting рекурсивна підпрограма
recursive transition network рекурсивна мережа переходів
redirection перепризначення (введення-виводу)
reduction machine редукційна машина
redundancy check контроль за рахунок надмірності
reentry point точка повторного входу
refer to відноситись до, означати
reference 1. покажчик, посилання 2. посилання (використання в описі одного об'єкту імені іншого об'єкту)
reference manual довідник, довідковий опис
reference table таблиця посилань
refresh регенерація (1. відтворення зображення на екрані дисплея 2. прочитування і перезапис даних в динамічному запам'ятовуючому пристрої)
refresh buffer буфер зображення
refresh RAM відеопам'ять, пам'ять зображення
refresh rate частота регенерації
refuse відмовляти(сь)
refutation суперечність, неуспіх (при переборі з поверненнями)
register allocation розподіл [призначення] регістрів
register capacity розрядність регістра
register file масив регістрів
register-to-register instruction команда типу «регістр - регістр»
register-to-storage instruction команда типу «регістр - пам'ять»
register transfer language мова межрегистрових пересилок
register-transfer-level simulator програма моделювання на рівні регістрових операцій
register variable регістрова змінна
regular entity регулярна суть, регулярний об'єкт (існування якого не залежить від існування інших об'єктів)

regular expression регулярний вираз
regular grammar регулярна [автоматна] граматика, граматика з кінцевим числом станів
regular language регулярна мова
reject відхиляти,відмовляти
relational algebra реляційна алгебра
relational calculus реляційне числення
relational database реляційна база даних
relational language реляційна мова
relational operator 1. операція порівняння 2. реляційна операція, операція реляційної алгебри
relative address відносна адреса, зсув
relative addressing відносна адресація
relative command відносна команда (у машинній графіці)
relative file *see* random file
relative pathname відносне складене ім'я, відносний шлях
release I версія, редакція (варіант програмного продукту)
release II 1. випускати 2. звільняти (напр. блок пам'яті, лінію зв'язку) 3. відпускати (натиснуту кнопку)
relink виконувати повторну компоновку (програми)
relinquish звільняти (напр. блок пам'яті, лінію зв'язку)
relocatable address адреса, що настроюється
relocatable loader настроюючий завантажувач
relocatable subroutine перемістима [що налаштовується] підпрограма
relocation dictionary *see* relocation table
relocation factor константа настройки
relocation table таблиця настройки
remainder залишок (від ділення)
remedial maintenance ремонт
remote batch entry *see* remote job entry
remote batch terminal термінал пакетної обробки
remote console *see* remote terminal
remote debugging дистанційна відладка
remote file дистанційний файл
remote file server видалений файловий процесор
remote host видалена головна ЕОМ
remote job entry дистанційне введення завдань
remote procedure call дистанційний виклик
remote terminal видалений термінал
remote user видалений [дистанційний] користувач
removable disk знімний [змінний] диск
rendition table таблиця відповідності, таблиця перетворення
repeat statement оператор циклу з умовою завершення
repeat-until loop цикл з умовою завершення, цикл «поки-не»
repetion instruction повторювана команда, команда з повторювачем
repetitive addressing адресація з повторенням адреси
repetitive statement оператор циклу

report generator генератор звітів (програма роздруку даних у форматі, що задається користувачем)
representation specification опис уявлення
represetative sample представницька вибірка
requeue повторно ставити [повертати] в чергу
request input mode введення із запрошенням за запитом (у машинній графіці)
required parameter обов'язковий параметр
required space обов'язковий пропуск (у системах підготовки текстів)
requirements specification 1. технічне завдання 2. опис вимог до програмного засобу
rerun перезапуск, повторний запуск
reschedule переупорядковувати чергу (про диспетчера операційної системи)
reschedule interval період переупорядковування черги
rescue dump повний дамп, дамп контрольної крапки
rescue point контрольна крапка
reserved code, reserved instruction зарезервована [заборонена] команда
reserved word зарезервоване [службове] слово (у мовах програмування)
reset button кнопка скидання; кнопка перезапуску
resident резидент (резидентна частина програми)
resident compiler резидентний транслятор
resident executive резидентна операційна система
resident library резидентна бібліотека
resident software резидентна програма
residue *see* remainder
resist протистояти
resolution 1. роздільна здатність, дозвіл 2. резолюція (правило виводу в численні предикативи)
resolution theorem proving доказ теорем методом резолюції
resource allocation 1. розподіл ресурсів 2. надання [виділення] ресурсу
resource sharing спільне використання ресурсу
response time час відповіді, час реакції; час відгуку
restart перезапуск, повторний запуск; відновлення
restartable instruction команда, що переривається
restart point точка відновлення
restricted data захищені дані
restricted type обмежений [строгий] тип даних
result address адреса результату
result data item елемент даних - результат (у базах даних)
retarget перенастроювати (генератор об'єктної коди)
retention членство (у мережевих базах даних, заснованих на стандарті КОДАСИЛ)
retrieval пошук; вибірка
return address адреса повернення
return code код повернення; код завершення
return instruction команда повернення
reverse assembler дісассемблер

reverse execution зворотне виконання (програми)
reverse index 1. зворотний індекс 2. переміщення поточної позиції вгору (у обробці тексту)
reverse Polish notation постфіксний [польський інверсний] запис, поліз
rewrite rule правило підстановки
RGB model RGB-модель (у машинній графіці - як основні кольори, що використовуються: червоний, зелений, синій)
right-justified вирівняний по правому краю; вирівняний по правому полю
rigid disk жорсткий диск
ring network кільцева мережа, мережа типу «кільце» (у топології мережі ЕОМ)
ring structure кільцева структура; кільцевий список
ring topology кільцева топологія, топологія типу «кільце»
riser надбудовний елемент (літери)
RJE *see* remote job entry
roll прокручувати, переміщати; переглядати (про переміщення зображення у вікні екрану дисплея)
roll-in 1. завантаження, підкачка 2. завантаження, прочитування (із зовнішньої пам'яті в оперативну пам'ять)
roll-out 1. вивантаження, відкачування 2. вивантаження, збереження (запис групи даних з оперативної пам'яті в зовнішню пам'ять)
ROM *see* read-only memory
ROM monitor управляюча програма, записана в ПЗП
root directory кореневий каталог
root segment кореневий сегмент
rotation 1. поворот; обертання 2. циклічне зрушення
round down округляти в меншу сторону
rounding error помилка округлення
round off округляти; округляти до найближчого цілого
round-off error *see* rounding error
round-robin «карусель» (кільцевий список готових до продовження завдань)
round up округляти у велику сторону
route маршрут (у мережах передачі даних)
routine 1. підпрограма 2. програма
routine maintenance супровід, обслуговування; профілактика
routine directory, routine table таблиця маршрутизації
row рядок (матриці або багатовимірного масиву)
RS (record separator) символ роздільника записів (у коді ASCII представлений числом 30)
rubber banding метод гумової нитки (у інтерактивній графіці)
rule language мова правила
rule-oriented language продукційна мова; мова логічного програмування
rule-oriented programming продукційне програмування; логічне програмування
run 1. виконання; запуск; рахунок; робота ЕОМ 2. відрізок (у растровій графіці)
rundown закриття, процедура завершення

run-length encoding групове кодування (у растровій графіці)
running task поточне завдання (у багатозадачній системі)
run time час виконання, час рахунку
run-time check динамічний контроль, динамічна перевірка
run-time constant константа часу виконання
run-time diagnostics повідомлення про помилки під час виконання (програми)
run-time environment середовище [умови] виконання (програми)
run-time library бібліотека виконуючої системи, бібліотека підтримки виконання (програми)
run-time system виконуюча [адміністративна] система, система підтримки виконання (програми)

Ss

salvager програма відновлення (зруйнованої бази даних, втрачених файлів)
sample I 1. вибірка 2. замір 3. приклад, зразок
sample II 1. проводити вибірку 2. заміряти
sample program приклад програми
sample space вибірковий простір
sampling 1. дискретизація 2. вибірка, узяття зразків
sanserif гротесковий шрифт, сансеріф
satellite computer периферійна ЕОМ
satisfiability здійсненність (логічного виразу)
saturation насиченість (кольору)
save зберігати, записувати
save area область збереження (пам'яті)
scalar type скалярний тип (даних)
scalar variable 1. проста [скалярна] змінна 2. скалярна змінна (у математиці)
scale factor масштабний коефіцієнт, коефіцієнт масштабування
scan I 1. перегляд, пошук 2. лексичний аналіз; аналіз 3. розгортка; сканування
scan II переглядати, сканувати
scan line рядок розгортки
scanner 1. лексичний аналізатор 2. пристрій введення зображень, скануючий зображеня
scatter loading завантаження урозкид
scene analysis розпізнавання тривимірних зображень
schedule off дезактивувати (перевести завдання або програму в зупинений стан)
scheduler 1. планувальник; диспетчер (програма, що визначає порядок надання загального ресурсу різним процесам) 2. планувальник (частина системи логічного виводу, що визначає порядок застосування знань)
scheduling algorithm алгоритм планування, алгоритм диспетчеризації
scientific computer ЕОМ для наукових розрахунків
scientific notation експоненціальний запис,

експоненціальний формат (уявлення дійсних чисел у вигяді мантиси і порядку)
scissoring відсікання (у машинній графіці)
scope область видимості; контекст
scope mode екранний режим
scope rules правила видимості
scrambled зашифрований
scratch затирати (інформацію на магнітному носієві)
scratch file робочий файл
scratch-pad memory надоперативна пам'ять
scratch tape робоча стрічка
screen editor екранний редактор
screen generator програма формування екранних форм (для використання в інтерактивних системах)
screen image зображення, що відображається
screen refresh регенерація зображення (на екрані дисплея); відновлення зображення
script сценарій (у штучному інтелекті)
scroll bar лінійка прокрутки
scrolling прокрутка; перегляд (переміщення зображення у вікні екрану дисплея)
sculptured keyboard рельєфна клавіатура, клавіатура з рельєфними клавішами
search шукати
search area область пошуку (область пам'яті, в якій проводиться пошук)
search attribute пошуковий атрибут, атрибут пошуку
search domain область пошуку (множина, серед елементів якого проводиться пошук)
search image пошуковий образ, зразок
search key ключ пошуку
search space область пошуку (безліч всіх можливих рішень)
search tree дерево пошуку
search word ознака (значення, що задається при вибірці слова з асоціативної пам'яті)
secondary access method вторинний метод доступу
secondary attribute вторинний атрибут (відносини реляційної бази даних)
secondary entry point додаткова точка входу
secondary index 1. вторинний індекс (що містить вторинні ключі) 2. детальний [вторинний] індекс (що містить всі ключі)
secondary key вторинний ключ
secondary station вторинна станція (станція HDLC, що працює під управлінням первинної сторінки)
secondary storage зовнішня пам'ять
secondary word вторинна команда (у мові Форт)
second-generation computer ЕОМ другого покоління
second-level address непряма адреса
second normal form друга нормальна форма (реляційної бази даних)
section 1. секція; сегмент 2. перетин (у машинній графіці)
sector сектор (диска)
sector buffer буфер секторів
sectoring 1. розбиття (диска) на сектори 2. розмітка

security захист (інформації від несанкціонованого доступу)
security attribute атрибут секретності
seek установка, підведення головок (читання-запис дискового запам'ятовуючого пристрою до вказаної доріжки)
seek error помилка установки, помилка при пошуку доріжки
segment 1. сегмент перекриттів 2. сегмент пам'яті 3. сегмент зображення 4. область пам'яті
segment and offset сегмент-зсув (представлення адреси у вигляді пари чисел)
segmentation сегментація
segment base початок сегменту
segment descriptor дескриптор сегменту
segment display file дисплейний файл
segmented system система з сегментною організацією (віртуальною) пам'яті
segment file файл сегментів
segment-relative address адреса відносно початки сегменту
segment table таблиця сегментів
select 1. вибирати 2. виділяти (у екранних редакторах і машинній графіці) 3. встановлювати зв'язок (із зовнішнім пристроєм)
select error помилка «відсутність зв'язку» (із зовнішнім пристроєм)
selection 1. вибір (у реляційній алгебрі) 2. селекція 3. виділення; виділений фрагмент (тексту або зображення); виділений текст
selective dump вибірковий дамп
selective trace умовне [вибіркова] трасування
selector channel селекторний канал
self-checking code код з виявленням помилок
self-compiling compiler транслятор, що транслює сам себе
self-contained system замкнена система
self-descriptive 1. самодокументірованний (про текст програми) 2. що не вимагає додаткового опису (про програмний засіб, застосування якого не вимагає звернення до документації)
self-relative addressing відносна адресація
semanteme семантема (одиниця сенсу)
semantic error семантична помилка
semantic grammar семантична граматика
semantic network семантична мережа
semantics 1. семантика 2. семантика, сенс (конструкцій мови програмування)
semaphore семафор (тип даних, що забезпечує засоби низького рівня для синхронізації паралельних процесів)
semiconductor memory напівпровідниковий запам'ятовуючий пристрій, напівпровідниковий ЗП
semifixed record запис обмеженої довжини
send відправляти
sense switch (програмно-доступний) пультовий перемикач
sensor-based computer, sensor-based system управляюча ЕОМ

sentence 1. пропозиція 2. оператор (програми)
sentence symbol *see* start symbol
sentential form сентенціальна форма (у формальних граматиках)
separate відокремлювати
separate compilation роздільна трансляція
separator розподільник (напр. пропуск, крапка з комою, знак операції)
sequence error порушення впорядкованості, неправильний порядок (напр. перфокарт в пакеті)
sequence monitor планувальник
sequencing key ключ впорядкування
sequential access послідовний доступ
sequential-access method послідовний метод доступу
sequential-access storage пам'ять з послідовним доступом
sequential computer послідовна ЕОМ
sequential file послідовний файл
sequential queue (проста) черга
serial adder послідовний суматор
serial by bit порозрядний
serial by byte, serial by character посимвольний, побайтовий
serial by word послівний
serial interface послідовний інтерфейс
serialize перетворювати
serial number 1. порядковий номер 2. серійний номер
serial printer посимвольний друкуючий пристрій
serial processing послідовна обробка
serial search послідовний пошук
serial transfer послідовна пересилка (даних); послідовна передача (даних)
series 1. ряд, числова послідовність 2. серія
server 1. (спеціалізована) станція, спецпроцесор 2. обслуговуючий пристрій (у теорії масового обслуговування)
service bit службовий розряд
service routine сервісна програма; службова програма
session layer сеансовий рівень (мережевого протоколу)
session (layer) protocol сеансовий протокол, протокол сеансового рівня
set I 1. набір (у мережевих базах даних) 2. множина 3. набір; комплект
set II встановлювати, привласнювати розряду значення «1»
set difference різниця множин, доповнення
set type 1. тип набору (у мережевих базах даних) 2. множина, тип множини
severe error серйозна помилка
severity code код серйозної помилки
shade відтінок (колір, що отримується з чистого кольору додаванням чорного)
shading обробка півтонів
shallow binding поверхневе скріплення (у мові Лісп)
shaped-character printer друкуючий пристрій з шрифтоносієм
share спільно використовувати
shareable area загальна область (пам'яті)

shareable data загальні [що розділяються] дані
shareable database 1. загальна база даних 2. база даних колективного користування
shareable file файл сумісного доступу, загальний файл
shareable image file багатокористувацький завантажувальний модуль
shareable resource загальний [що розділяється] ресурс
sheet feed автоподавання сторінок
shielding екранування (у машинній графіці)
shift 1. зрушення (у регістрі процесора, в машинній графіці) 2. зміна регістра
shift character символ зміни регістра, символ перемикання
shift-in character символ перемикання на стандартний регістр
shift key регістрова клавіша
shift lock key регістрова клавіша з фіксацією, клавіша перемикання регістра
shift-out character символ перемикання на додатковий регістр
shift register регістр зсуву
shift vector вектор зрушення
short integer коротке ціле (число) (що представляється півсловом)
shrink 1. зменшувати розмір вікна; закривати (вікно) 2. ущільнювати, зрушувати (дані на диску)
shutdown закриття системи
SI (shift in) символ перемикання на стандартний регістр (у коді ASCII представлений числом 15)
sibling nodes вершини дерева, що мають одну батьківську вершину
side effect побічний ефект (зміна значень параметрів або глобальних змінних при обчисленні функції)
signal operation операція «звільнити», звільнення (семафора)
sign bit знаковий розряд
signed field поле значення із знаком
signed integer ціле (число) із знаком
signed number число із знаком
significant digit значущий розряд, значуща цифра
significant event значна подія
sign off виходити (з системи)
sign on входити (у систему)
sign test перевірка знаку
silicon compiler СБІС-транслятор
SIMD architecture (single instruction multiple data) архітектура (паралельною) ЕОМ з одним потоком команд і декількома потоками даних
simple name просте ім'я
simple statement простій оператор
simple variable проста змінна
simplex circuit симплексний [односторонній] канал
simplify спрощувати
simulation language мова моделювання
simulator модель; імітатор
single-address instruction одноадресна команда
single-assignment language мова з одноразовим привласненням
single-board computer одноплатна ЕОМ

single density disk диск для запису з одинарною щільністю
single-directory device пристрій з одним каталогом
single-key command, single-keystroke command одноклавішна команда
single-level address пряма адреса
single-sided diskette одностороння дискета
single-stepping виконання (програми) в покроковому режимі
single-task system однозадачна система
single-user однокористувацький
singular matrix вироджена [сингулярна] матриця
sink приймач
sink tree кореневе дерево
SISD architecture (single instruction single data) архітектура ЕОМ з одним потоком команд і одним потоком даних
sizing оцінка розміру (у обробці зображень)
skeletal code план [«скелет»] програми
skip 1. пропуск 2. прогін паперу (у друкуючому пристрої)
skip code код пропуску
skip instruction команда пропуску (наступної команди)
slave computer 1. дублююча ЕОМ (у системах з підвищеною надійністю) 2. підлегла ЕОМ (у багатомашинних системах)
slave mode непривілейований режим, режим завдання
slave terminal підлеглий термінал
slew прогін паперу (у друкуючому пристрої)
slice вирізка (частина масиву)
slot 1. позиція; поле; ділянка (складеної структури даних) 2. валентність, слот (у штучному інтелекті) 3. роз'єм-позиція (на системній платі МІКРОЕОМ)
slot grammar граматика валентностей, слот-граматика
smart інтелектуальний (про периферійний пристрій)
smoothing algorithm алгоритм хешування
snapshot dump вибірковий динамічний дамп
SO (shift out) символ перемикання на додатковий регістр (у коді ASCII представлений числом 14)
soft error помилка, що не повторюється [нерегулярна]
soft key програмована клавіша
soft keyboard програмована клавіатура
soft page break «м'яка» межа сторінки (автоматично встановлювана межа сторінки)
soft-sectored disk диск з програмною розміткою
software 1. програмне забезпечення, програмні засоби 2. програма, програмний засіб
software compatibility програмна сумісність
software compatible програмно-сумісний
software development розробка програмного забезпечення, програмування
software development environment середовище програмування
software error програмна помилка, помилка в програмному забезпеченні

software interrupt програмне переривання
software life-cycle життєвий цикл програми
software package пакет програми
software piracy незаконна діяльність (що полягає в копіюванні і розповсюдженні програмного забезпечення без відповідної ліцензії)
software simulation програмне моделювання
software support програмна підтримка; програмна реалізація
software tools 1. сервісні програми; допоміжні програми 2. інструментальні програмні засоби
son file нова версія (основного файлу)
sort 1. сортування, впорядкування 2. вигляд
sorting item елемент сортування
sorting key ключ сортування
sorting scheme спосіб сортування
sorting utility програма сортування
sound output звуковий вивід; пристрій звукового виводу
source 1. джерело 2. початковий текст, початкова програма
source address 1. адреса джерела даних 2. адреса операнда
source alphabet вхідний алфавіт
source code початковий текст, початкова програма
source computer інструментальна ЕОМ
source data item елемент даних - копія джерела (у базах даних)
source debugger відладчик, що працює в термінах мови програмування
source editor редактор текстів програм
source field початкове поле, початковий елемент даних
source file 1. початковий файл 2. текст програми; файл, що містить текст програми
source language початкова мова
source language debugger *see* source debugger
source library бібліотека початкових модулів, бібліотека текстів програм
source listing роздрук програми (видавана транслятором)
source program початкова програма
source statement оператор початкової програми
SP (space) символ пропуску (у коді ASCII представлений числом 32)
space 1. простір, місце 2. пропуск 3. інтервал, проміжок
space character пропуск (текстовий символ, що відображається порожньою позицією при виводі на екран дисплея або друк)
spacefill заповнювати (область пам'яті) пропусками
spaghetti code неструктурна програма
span діапазон; інтервал
span-dependent optimization оптимізація локальних переходів
spare запасний; вільний (про дискету або магнітну стрічку)
speaker-dependent залежний від диктора (про систему розпізнавання мови)

speaker-independent незалежний від диктора (про систему розпізнавання мови)
special file спеціальний файл (у операційній системі UNIX)
specification 1. специфікація, опис; технічне завдання 2. опис, визначення
specification language мова специфікацій
specification statement опис, оператор опису
specifier 1. описувач, специфікатор (задаючий тип або атрибут в описі) 2. специфікатор, ознака
specify точно визначати
speech input мовне введення
speech synthesizer синтезатор мови
spelling checker програма пошуку друкарських помилок, коректор
spelling correction виправлення орфографічних помилок
spelling corrector орфографічний коректор (частина системи підготовки текстів)
spelling error орфографічна помилка
split-screen поліекран (режим роботи відеотерміналу, при якому екран розбивається на два або більш за вікна, в кожному з яких відображаються дані і виконується прокрутка)
spool I котушка магнітної стрічки
spool II буферизувати, записувати в буферний файл
spooled print друк з буферизацією
spooler система буферизації вхідних і вихідних потоків
spool file буферний файл
spooling буферизація вхідних і вихідних потоків (у багатозадачних операційних системах)
spooling area область буферизації
spreadsheet електронна таблиця
sprite спрайт (апаратний або програмний засіб формування динамічного графічного зображення)
sprite hardware апаратна підтримка спрайту
sprite-oriented graphics спрайтова графіка
sprocket feed подача паперу за допомогою зірочника
squeeze 1. ущільнювати, зрушувати (дані на диску) 2. упаковувати (файл)
SST *see* synchronous system trap
SST routine програма реакції на синхронне (внутрішнє) переривання
stack стік, магазин
stack algorithm магазинний алгоритм
stack architecture стекова [магазинна] архітектура
stack bottom дно [нижня межа] стека
stacked multiprocessor багатопроцесорна система з сильним зв'язком
stack frame запис активації
stacking of parameters завантаження параметрів в стек
stack pointer покажчик вершини стека
stack underflow вихід за нижню межу стека
staging переміщення (даних між рівнями пам'яті)

stand-alone system автономна система
standard deviation середньоквадратичне відхилення
standard input стандартне введення
standardize нормалізувати
standard output стандартний вивід
standard product of sums нормальна кон'юнктивна форма
standard software стандартне програмне забезпечення
standard subroutine стандартна підпрограма
standard sum of products нормальна диз'юнктивна форма
star topology зіркоподібна топологія, топологія типу «зірка» (мережі ЕОМ)
start-stop envelope стартстопний конверт
start-stop operation стартстопний режим
start-stop transmission асинхронна [стартстопна] передача (даних)
start symbol початковий символ
start time час розгону (диска або магнітної стрічки)
startup початкові дії
starvation «зависання» (стан, коли час очікування процесу при зверненні до ресурсу стає дуже великим)
state information інформація про стан
statement оператор
statement function оператор-функція (у мові ФОРТРАН)
statement number номер оператора; мітка оператора
state space простір станів
state variable змінна стану; фазова змінна
static check статичний контроль, статична перевірка
statick expression статичний [константне] вираз
static linking статична компоновка
static memory статичний запам'ятовуючий пристрій
static memory allocation статичний розподіл пам'яті
static scope статичний контекст, контекст опису
static variable статична змінна
station станція, вузол мережі (у локальній мережі)
status byte байт стану
status scan запит стану
status word слово стану
stepped addressing адресація з повторенням адреси
stepping register *see* shift register
step-wise refinement покрокове уточнення
stop instruction 1. команда зупинки 2. оператор зупинки (програми)
stop loop цикл очікування
stopped task зупинене завдання
storage 1. пам'ять 2. зберігання (інформації)
storage allocation розподіл пам'яті
storage area область пам'яті
storage cell середовище запам'ятовуючого пристрою
storage class клас пам'яті
storage dump дамп пам'яті
storage element запам'ятовуючий елемент
storage fragmentation фрагментація пам'яті (у системах динамічного розподілу пам'яті)
storage hierarchy ієрархія пам'яті

storage key ключ пам'яті
storage location елемент пам'яті
storage map карта (розподіли) пам'яті
storage medium носій даних
storage pool динамічна [динамічно розподілювана] область пам'яті
storage protection захист пам'яті
storage structure представлення даних в пам'яті
storage-to-register instruction команда типу «пам'ять - регістр»
storage-to-storage instruction команда типу «пам'ять - пам'ять»
store I *see* storage
store II зберігати (інформацію); записати в пам'ять
store-and-forward transmission передача з проміжним накопиченням, передача з буферизацією
stored logic «зашитий» алгоритм
stored-program computer ЕОМ з програмою, що зберігається
stratified language стратифікована мова
stream потік; абстрактний послідовний файл
stream encryption потокове шифрування
streaming tape стрічка, що біжить (магнітна) (запам'ятовуючий пристрій на магнітній стрічці з великим часом розгону і зупинки стрічки)
stream input потокове введення (даних)
stream-oriented device потоковий пристрій
strict type checking строгий контроль типів (даних)
string descriptor дескриптор рядка
string designation запис рядка
string device пристрій введення рядків
string manipulation обробка рядків; операції над рядками, строкові операції
stroke character generator штриховий [векторний] генератор символів
stroke device пристрій введення масиву позицій (у інтерактивній графіці)
strongly-typed language мова із строгим контролем типів
structured programming структурне програмування
STX (start of text) символ початку тексту (у коді ASCII представлений числом 2)
stylus printer матричний друкуючий пристрій з голчатою головкою
subcommand команда підсистеми
subdirectory підкаталог
subexpression підвираз
subgraph підграф
subnetwork базова мережа передачі даних
subnotion підпоняття, видове поняття
subprogram, subroutine підпрограма
subroutine call виклик підпрограми, звернення до підпрограми
subroutine library бібліотека підпрограм
subroutine linkage компоновка, скріплення підпрограм
subscript 1. індекс (масиву в програмі) 2. нижній індекс (у тексті)

subscripted variable змінна з індексами, індексована змінна; елемент масиву
subset language підмножина мови (мова програмування, односторонньо сумісна з основною мовою)
substitution підстановка; заміна
subtotal проміжна сума
subtraction віднімання
subtype підтип (даних)
supercomputer супер-ЕОМ
superscript верхній індекс
superset надмножина
supervisor 1. супервізор; диспетчер; програма, що управляє 2. операційна система, ОС
supervisor call звернення до супервізора, звернення до операційної системи, операція операційної системи
supervisor mode режим супервізора; привілейований режим, режим операційної системи
supervisor resident резидент операційної системи
supervisor state *see* supervisor mode
supervisory program 1. супервізор; програма, що управляє, 2. системна програма
support I підтримка, забезпечення
support II 1. підтримувати, забезпечувати (надавати необхідні засоби) 2. підтримувати, супроводжувати (продукт, систему)
support program службова програма; допоміжна програма
support system 1. виконуюча [адміністративна] система, система підтримки виконання 2. система розробки програм
surface grammar поверхнева граматика
surface structure поверхнева структура
suspended state стан очікування, зупинений стан (у багатозадачній системі)
suspended task зупинене завдання
suspension 1. припинення 2. підвішування, «зависання» (стан системи, коли вона не виконує корисної роботи і не реагує на запити)
SVC *see* supervisor call
swap 1. підкачувати, завантажувати 2. переставляти, міняти місцями
swap area область підкачки, область збереження (у багатозадачній операційній системі)
swap in підкачувати, завантажувати (прочитувати в оперативну пам'ять сторінку або сегментвіртуальній пам'яті або образ вивантаженого завдання)
swap out вивантажувати, відкачувати (записувати в зовнішню пам'ять вміст сторінки, що звільняється, або сегменту віртуальної пам'яті або образ завдання)
swapper програма підкачки
swapping file файл підкачки
sweep representation «замітання» (у машинній графіці)
switch 1. перемикач (масив адрес точок переходу) 2. оператор вибору, перемикач 3. ключ, параметр

switched circuit, switched line комутований канал, комутована лінія зв'язку
symbol 1. символ, позначення 2. символ, ідентифікатор 3. символ, знак; літера
symbolic address символічна адреса
symbolic coding програмування в умовних позначеннях (на мові асемблера)
symbolic debugger символьний відладчик
symbol table таблиця ідентифікаторів
SYN (synchronous idle) символ синхронізації (у коді ASCII представлений числом 22)
synchronous network синхронна мережа
synchronous system trap синхронне (внутрішнє) переривання
synchronous transmission синхронна передача (даних)
syntactical error *see* syntax error
syntax analysis синтаксичний аналіз
syntax analyzer синтаксичний аналізатор
syntax-directed compiler синтаксично-орієнтований транслятор
syntax error синтаксична помилка
syntax-oriented editor синтаксично-орієнтований редактор
system 1. система 2. обчислювальна система, ЕОМ
system accounting облік системних ресурсів
system activity дії операційної системи
system administrator адміністратор системи
system analysis системний аналіз
system architect розробник архітектури обчислювальної системи або програми; архітектор обчислювальної системи
system call звернення до операційної системи, операція операційної системи
system constant константа операційної системи
system documentation документація по системі; системна документація
system generation генерація операційної системи
system generation option параметр генерації
system image образ системи
system librarian бібліотекар системи
system log системний журнал
system management супровід системи, координація роботи системи
system manager 1. системний програміст 2. адміністратор системи
system name системне ім'я, системний ідентифікатор
system process системний процес (частина операційної системи, що виконується як окремий процес)
system programmer системний програміст
system programming системне програмування
system software системне програмне забезпечення
system variable системна змінна, системний параметр

Tt

tab 1. символ табуляції 2. клавіша табуляції

table look-up 1. табличне перетворення 2. табличний пошук, пошук по таблиці

tablet (графічний) планшет

tabulation табуляція

tabulator key клавіша табуляції

tabulator setting установка позиції табуляції

tactile keyboard тактильна клавіатура

tag тег, ознака

tag field поле ознаки

tagged architecture тегова архітектура

tail I хвіст списку (1. список без першого елементу 2. останній елемент списку)

take place відбуватися, мати місце

tally I підрахунок

tally II підраховувати (число повторень деякої події)

tape bootstrap routine програма початкового завантаження

tape-bound про завдання або обчислювальну систему, швидкість роботи якої обмежена швидкодією магнітної стрічки

tape-bounded обмежена по пам'яті (про машину Тюрінга)

tape deck 1. стрічкопротяжний пристрій 2. накопичувач на магнітній стрічці, НМЛ

tape drive 1. стрічкопротяжний пристрій 2. запам'ятовуючий пристрій на магнітній стрічці; накопичувач на магнітній стрічці, НМС

tape file стрічковий файл

tape lable мітка (магнітною) стрічки

tape leader початковий учасник (магнітної) стрічки (на який не записується інформація)

tape mark стрічковий маркер

tape trailer хвіст (магнітною) стрічки (ділянка після маркера кінця стрічки)

tape transport стрічкопротяжний пристрій

target адресат (елемент даних або область пам'яті, куди пересилається результат або де проводиться пошук)

target alphabet вихідний алфавіт

target computer цільова [об'єктна] ЕОМ

target conversion адаптація програми до особливостей цільової ЕОМ

target language об'єктна [вихідний] мова

target processor цільовий [об'єктний] процесор

target record цільовий запис (що задовольняє умовам пошукового запиту)

target system цільова система (для якої призначена програма, що розробляється)

task body тіло завдання

task identification ідентифікація завдання

task image 1. завантажувальний модуль, образ завдання 2. образ завдання (стан оперативної пам'яті завдання, записуване на диск при вивантаженні завдання)

tasking, task management управління завданнями

task mode непривілейований режим, режим завдання
task queue черга завдань
task scheduler планувальник (частина операційної системи, відповідальна за управління завданнями)
task specification опис завдання (у мові Пекла)
task state стан завдання (у багатозадачній системі)
task switching перемикання завдань
task-to-task communication міжзадачна взаємодія
TDM *see* time-division multiplexing
TDMA *see* time-division multiple access
telecommunications network мережа зв'язку; мережа передачі даних
teleprocessing телеобробка
telex server станція телексного зв'язку
teller work station банківський термінал
template шаблон
temporary disk робочий диск
temporary error помилка, що не повторюється [нерегулярна]
temporary file робочий [тимчасовий] файл
temporary realm тимчасова область (у базі даних)
temporary storage 1. робоча пам'ять; буфер 2. тимчасове зберігання (даних)
ten's complement (точне) доповнення до десяти
term 1. термін 2. терм
terminal 1. термінал (1. пристрій для взаємодії користувача або оператора з обчислювальною системою 2. в мережі ЕОМ - будь-який пристрій, що є джерелом або одержувачем даних) 2. термінальний символ (у формальній граматиці)
terminal emulator емулятор терміналу
terminal handler 1. термінальний комплекс, термінальний інтерфейсний процесор 2. драйвер терміналу
terminal node лист (вершина дерева, що не має дочірніх вершин)
terminal processor термінальний процесор
terminal profile параметри терміналу
terminal session сеанс діалогу, сеанс роботи за терміналом
terminal string термінальний рядок (у граматиках)
terminal support network мережа підтримки терміналів
terminal symbol 1. термінальний символ 2. ознака кінця (вказуючий кінець повідомлення або фрагмента тексту)
terminal tailoring настройка терміналу
terminal transactions system діалогова система обробки запитів
terminal user діалоговий [термінальний] користувач
terminate завершувати(ся), припиняти(ся) (про процес, завдання або операцію)
terminating symbol *see* terminal symbol 2.
termination завершення (виконання процесу, завдання або операції)
termination code код завершення

ternary logic тризначна логіка
test 1. тестування, перевірка 2. тест 3. перевірка (умови) 4. випробування
test-and-set instruction команда установки семафора
test bed система відладки
test condition умова, логічний вираз (у мові КОБОЛ)
test envelope див. test bed
test problem тестове завдання
test program, test routine тестова програма
test run тестовий запуск
text editor текстовий редактор, редактор текстів
text file текстовий файл
text formatting форматування тексту
text origination введення тексту з клавіатури (у системі підготовки текстів)
text processing 1. обробка тексту 2. підготовка текстів
text-retrieval system документальна інформаційна система
text revision редагування тексту
text string текстовий рядок
thermal printer пристрій термодруку, пристрій термографічного друку
third-generation computer ЕОМ третього покоління
third-level address двічі непряма адреса
third normal form третя нормальна форма (відношення реляційної бази даних)
thrashing перевантаження (системи управління віртуальною пам'яттю)
threaded code шитий код
threaded file ланцюжковий файл
threaded language мова, що транслюється в шитий код
threaded list список на покажчиках
three-plus-one address instruction чотириадресна команда (формату 3+1)
threshold function порогова функція
throughput продуктивність (обчислювальної системи); пропускна спроможність (каналу зв'язку)
thumb wheel колесо (пристрій введення скалярних величин)
tier рівень
tightly-coupled system система з сильним зв'язком
tiling управління вікнами (з непересічними вікнами)
time-bounded обмежена за часом (про машину Тюрінга)
time-bound processing термінова обробка
time-division multiple access колективний доступ з квантуванням, колективний доступ з тимчасовим ущільненням (у мережі передачі даних)
time-division multiplexing тимчасове мультиплексування, тимчасове ущільнення
time-division switching тимчасова комутація
timeout закінчення часу очікування події
timer interrupt переривання по таймеру
time sharing режим розділення часу
time-sharing executive операційна система розділення часу

time-sharing monitor монітор розділення часу
time-sharing system система розділення часу
time slice квант часу
time slicing квантування (часу)
time stamp тимчасова мітка
timing синхронізація
tink відтінок (колір, що отримується з чистого кольору додаванням білого)
title заголовок
title bar заголовок вікна
toggle 1. прапор; перемикач (змінна або пристрій) 2. ключ
token 1. лексема 2. елементарне значення 3. маркер (у мережі передачі даних з кільцевою архітектурою)
token passing естафетна передача, передача маркера (у мережі передачі даних з кільцем архітектурою)
token ring естафетне кільце (у топології мережі ЕОМ)
tone відтінок (колір, що отримується з чистого кольору додаванням білого і чорного)
toolkit пакет розробника
tools 1. допоміжні програми 2. інструментальні програмні засоби; сервісні
top-down analysis низхідний аналіз
top-down design низхідне проектування
top-down development нисхідна розробка
top-down parsing *see* top-down analysis
top-level goal мета верхнього рівня (у системах логічного виводу)
top of form початок сторінки
top of stack вершина стека
top-of-stack pointer покажчик вершини стека
TOS *see* top of stack
touch screen сенсорний екран
touch-type друкувати сліпим методом
trace 1. трасування 2. слід
trace facilities засоби трасування
trace program, trace routine програма трасування
track доріжка (стрічки, диска, барабана)
track address адреса доріжки
track ball куля трасування
track density поперечна щільність запису
track hold блокування доріжки
track index індекс доріжки
tracking трасування (переміщення графічного курсора)
tracking symbol графічний курсор, символ трасування
track number номер доріжки; номер циліндра (групи доріжок дискового пакету)
tractor feed подача паперу за допомогою зірочника
traffic трафік (потік повідомлень в мережі передачі даних)
traffic requirement matrix матриця трафіку
trailer завершувач (напр. пакету); хвіст (напр. ділянка магнітної стрічки після маркера кінця стрічки)
trailer label маркер кінця
trailing blanks, trailing spaces кінцеві пропуски
trailing zeros кінцеві нулі
train printer ланцюговий друкуючий пристрій

transaction 1. транзакція, обробка запиту, виконання цілісної операції 2. запит, запис файлу змін
transaction date параметри транзакції
transaction-oriented system діалогова система обробки запитів
transaction processing діалогова обробка запитів
transaction record запис, що управляє, запис транзакції
transactions file 1. журнал транзакцій 2. файл змін
transactions log журнал транзакцій
transceiver приймач
transducer перетворювач
transfer I 1. пересилка (даних); передача (даних) 2. перехід, передача управління
transfer II передавати
transfer control переходити, передавати управління
transfer function функція перетворення типу (у мові програмування із строгим контролемтипів)
transfer instruction команда переходу
transfer rate швидкість передачі (даних)
transfer table таблиця переходів, перемикач
transfer time час пересилки (даних)
transfer unit блок; слово; порція обміну
transform перетворювати
transformational grammar трансформаційна граматика
transient area нерезидентна область
transient command нерезидентна команда
transient error помилка, що не повторюється [нерегулярна]
transient routine перехідна (нерезидентна) програма
transient state проміжний [нестійке] стан
transition перехід (автомата з одного стану в інше)
translate 1. зрушувати, переміщати 2. переводити; транслювати; перетворювати (з однієї коди в іншій)
translation 1. зрушення (у машинній графіці) 2. переклад; трансляція; конвертація
translation table адресна таблиця, таблиця сторінок
translation vector вектор зрушення
translator 1. конвертор 2. транслятор
transmission передача (даних по лінії зв'язку)
transmit відправляти, передавати
transparent date "прозорі" [абстрактні] дані
transparent interface прозорий інтерфейс
transparent language мова з очевидною семантикою
transparent transmission кодонезалежна передача (даних)
transport (layer) protocol транспортний протокол, протокол транспортного рівня
transpose 1. переставляти 2. транспонувати (матрицю)
transputer трансп'ютер
trap 1. внутрішнє переривання 2. пастка, реакція на особливу ситуацію

trap instruction команда переривання
traversal обхід (шлях на графі, що проходить через всі його вершини)
tree 1. (орієнтоване) дерево 2. (неорієнтоване) дерево 3. дерево (структура даних, що представляє дерево)
tree grammar граматика дерев
tree index деревовидний індекс
tree name складене ім'я, ієрархічне ім'я
tree search пошук по дереву
tree structure деревовидна структура, організація у вигляді дерева
tree topology деревовидна топологія, топологія типу "дерево" (мережі ЕОМ)
tree traversal, tree walking обхід дерева
trie (try, retrieval) TRIE-структура, бор (різновид дерева пошуку)
trigger трігер, приєднана процедура
trig package тригонометричний пакет
trim вирізка (частина масиву)
troubleshooting problem тестове завдання
troubleshooting routine тестова програма (для виявлення і локалізації помилки)
true "істина" (значення логічного виразу або змінної)
true complement точне доповнення
truncate 1. округляти (відкиданням молодших розрядів) 2. обрізати, вкорочувати (рядок) 3. переривати (обчислення ряду або виконання ітераційного процесу)
truncation error помилка округлення
trunk шина, магістраль
truth table істинна таблиця
truth value істинне значення
TSN *see* terminal support network
TST *see* test
tuning настройка
tuple 1. кортеж, запис 2. кортеж, N-ка (впорядкований набір з N елементів)
Turing machine машина Тюрінга
turnaround time тривалість циклу обробки (у системі обробки пакетів)
turnkey system система, що здається "під ключ"
turtle graphics графіка, що використовує тільки відносні команди
tutorial підручник; введення (частина керівництва по програмному засобу або системі написана у формі підручника)
two-dimensional array двовимірний масив; матриця
two-level address непряма адреса
two's complement (точне) доповнення в двійковій системі числення
two-stage sampling двоступінчата вибірка
two-way circuit дуплексний [одночасний двосторонній] канал
TXT *see* text
typamatic keyboard клавіатура з автоматичним повторенням
type I тип (даних)
type II 1. друк (на машинці) 2. вводити, набирати 3. виводити, друкувати

typeahead buffer буфер клавіатури
type checking контроль [перевірка] (відповідності) типів
type coercion приведення типів (у мовах з розвиненою системою типів даних)
type conversion перетворення типів
typed constant константа, що типізується
type declaration опис типу (даних)
typed language мова з контролем типів (даних)
typeface зображення шрифту
type-in вводити, набирати
type mismatch невідповідність типів (даних)
type-out виводити, друкувати
typesetter набірний пристрій
typesetting набір
type specification опис типу
typewriter keyboard клавіатура типу машини, що пише
typing system система типів

Uu

ultimate user кінцевий користувач
unambiguous sentence однозадачна пропозиція
unary minus одномісний мінус
unary operation унарна [одномісна] операція
unary operator знак унарної [одномісної] операції
unattended що працює без оператора (про обчислювальну систему)
unauthorized access несанкціонований доступ
unbalanced brackets незакриті (квадратні) дужки; незбалансовані дужки
unbound variable незв'язана змінна (що не має значення)
unbundled attribute конкретний атрибут (у машинній графіці)
unchecked language мова без контролю типів (даних)
unconditional branch, unconditional jump безумовний перехід, операція безумовного переходу
unconditional jump instruction команда безумовного переходу
unconditional transfer *see* unconditional branch
undeclared symbol, undefined symbol невизначений символ, невизначений ідентифікатор
undelete відновлювати (видалені дані)
ndent виступ, зсув вліво
underflow 1. втрата значущості, негативне переповнювання 2. вихід за нижню межу
underlying hardware використовуване устаткування; базове устаткування
underlying structure глибинна структура; внутрішня структура
underscore character символ підкреслення
undirected graph неорієнтований граф
undo відкіт, відміна (команди); повернення (у діалогових редакторах і системах програмування)
undocumented feature неописаний засіб (програмного продукту)
unformatted capacity повна ємкість (носія даних)

unformatted input-output безформатний [двійковий] обмін, безформатне введення-виведення
uniform scaling однорідне масштабування (у машинній графіці)
uninitialized variable неініціалізована змінна (що має невизначене значення)
unique identifier, unique name унікальне ім'я; унікальний ключ
unit 1. (функціональне) пристрій 2. елемент; одиниці 3. модуль (програми) 4. одиниця вимірювання
unit address адреса пристрою
unit matrix одинична матриця
unit number номер пристрою
unit record одиничний запис
universal quantifier квантор загальності
universal set універсум, універсальна множина
unload 1. знімати (носій із зовнішнього запам'ятовуючого пристрою) 2. розвантажувати (обчислювальну систему)
unmapped system система без управління пам'яттю
unmasked interrupt дозволене [немасковане] переривання
unpacked decimal неупаковане десяткове (число)
unpacked decimal representation неупакований формат представлення десяткових чисел
unprintable character 1. недрукований символ (що не має стандартного графічного уявлення) 2. символ, що управляє
unprotected field незахищене поле
unrecoverable error непоправна [фатальна] помилка
unsigned integer ціле (число) без знаку
unsolicited input непередбачене введення (даних)
unsqueeze розпаковувати
unstratified language нестратифікована мова
unstructured exit неструктурний вихід (у мовах структурного програмування)
unsupported program програма, не підтримувана розробником
untyped language мова без (контролю) типів
unwind I повернення в початковий стан; вихід з декількох вкладених блоків (при обробці особливої ситуації)
unwind II розкривати цикл (перетворити в програмі цикл в еквівалентну лінійну послідовність операторів, що повторюються)
update file файл змін (при веденні файлу)
update in situ модифікація без створення нової версії, модифікація на місці
update version нова версія (основного) файлу
upgrade kit комплект розширення
upload завантажувати, пересилати (у головну ЕОМ)
up operation операція "звільнити", звільнення (семафора)
upper bound верхня межа (масиву)
upper-case заголовна; прописна верхнього регістра (про букви)
upward compatibility сумісність від низу до верху (з молодшим або раніше розробленими моделями)

upward reference посилання вгору (у програмі з перекриттями)
US (unit separator) символ роздільника елементів (у коді ASCII представлений числом 31)
use використовувати, застосовувати
use bit біт використання (у системах з віртуальною пам'яттю)
user account бюджет користувача; дані про бюджет користувача
user area пам'ять користувача (частина оперативної пам'яті, виділена для завдання користувача)
user authentification аутентифікація користувача
user authorization file файл інформації
user break переривання користувачем, переривання від користувача
user coordinates координати користувача
user-defined key 1. ключ користувача 2. визначена користувачем клавіша
user-defined macro макрокоманда користувача, визначена користувачем макрокоманда
user-defined type визначений користувачем тип (даних)
user environment операційне середовище
user group 1. організація користувачів 2. група користувачів (у розвиненій системі розділення часу)
user guide керівництво користувача
user identification 1. ідентифікація користувача (для визначення його повноважень) 2. код користувача
user interface інтерфейс користувача
user interface facilities засоби взаємодії з користувачем
user manual *see* user guide
user mode непривілейований режим, режим завдання
user node 1. абонент мережі 2. призначена [робоча] для користувача станція (локальній мережі)
user number код користувача
user-oriented орієнтований на користувача
user process призначений для користувача процес, процес користувача
user profile параметри користувача
user-written driver драйвер користувача
utility *see* utility program
utility function 1. функція корисності 2. сервісна програма, утиліта
utility program сервісна програма, утиліта

Vv

validation 1. перевірка (правильності) даних 2. атестація
validity check перевірка (правильності) даних
valuator пристрій введення чисел (у інтерактивній графіці)
value parameter параметр-значення, параметр, передаваний за значенням

variable address адреса змінної
variable declaration опис змінної
variable field 1. поле змінної 2. змінне поле 3. поле змінної довжини
variable identifier ідентифікатор змінної
variable-length code код змінної довжини
variable-length field поле змінної довжини
variable-length record запис змінної довжини
variable name ім'я [ідентифікатор] змінної
variable type тип змінної
variable value 1. значення змінної 2. змінне значення
variance дисперсія (характеристика розкидання випадкової величини)
variant field поле ознаки
variant record варіантний запис (у мові Паскаль)
vary змінювати
vector 1. вектор 2. одновимірний масив
vector computer векторний процесор; векторна ЕОМ
vector descriptor дескриптор [паспорт] масив
vector generator генератор векторів
vector graphics векторна графіка
vectorize векторизувати, розпаралелювати (перетворювати цикли векторного процесора)
vector-mode display векторний дисплей
verb 1. ім'я команда (командної мови) 2. дієслово
verb-object syntax синтаксис типу "дія-об'єкт"
verification 1. верифікація (формальний доказ правильності програми) 2. контроль, перевірка (що вводяться оператором даних)
verification and validation (приймальні) випробування
verifier 1. верифікатор, програма верифікації 2. програма контролю 3. пристрій контролю
verify 1. верифікувати 2. перевіряти; контролювати
version number номер версії
vertical microinstruction вертикальна мікрокоманда
vertical microprogramming вертикальне мікропрограмування
vertical parity поздовжній контроль
vertical processor процесор з вертикальним мікропрограмуванням
vertical redundancy check подовжній контроль
vertical spacing інтервал рядків
vetting перевірка (правильності) початкових даних
V-format V-формат, змінний формат (у мові ФОРТРАН)
video buffer відеопам'ять, буфер зображення
videodisk оптичний диск, відеодиск
video RAM відеопам'ять, пам'ять зображення
video terminal відеотермінал
videotex відеотекст
view 1. уявлення, погляд (у базах даних) 2. вигляд, видиме зображення 3. погляд (у інтерактивних базах даних)
viewdata *see* videotex
viewing перегляд; візуалізація; візуальне відображення

viewing transformation перетворення для перегляду (у машинній графіці)
view point точка спостереження (у машинній графіці)
viewport область перегляду, вікно екрану (у інтерактивній графіці)
view volume об'єм, що відображається (у тривимірній графіці)
virgin system система в початковому стані, початкова система
virgin tape чиста [нерозмічена] стрічка
virtual address віртуальна адреса
virtual address mode режим віртуальної адресації
virtual call віртуальний виклик
virtual circuit віртуальний канал (у мережі комунікацій пакетів)
virtual console 1. віртуальний термінал (у багатозадачній однопользовательськой системі) 2. віртуальний пульт, віртуальна консоль
virtual derived data item віртуальний похідний елемент даних
virtual device віртуальний пристрій
virtual disk віртуальний диск
virtual file віртуальний файл
virtual image віртуальне зображення
virtual machine віртуальна машина
virtual result data item елемент даних - віртуальний результат
virtual source data item елемент даних - віртуальна копія джерела
virtual space віртуальний простір
virtual storage віртуальна пам'ять
virtual storage access method віртуальний метод доступу
virtual storage allocation розподіл віртуальної пам'яті
virtual storage interrupt переривання по відсутності сторінки
virtual storage management управління віртуальною пам'яттю
virtual telecommunication access method телекомунікаційний метод доступу
virtual terminal віртуальний термінал
virtual value значення, що діє
visibility rules правила видимості
visibility scope область видимості
vocoder вокодер
void порожньо (у описі синтаксису і в мові програмування)
void type порожній тип, тип "порожньо" (тип даних з порожнім безліччю значень)
volatile file мінливий файл
volatile memory енергозалежний запам'ятовуючий пристрій
volume identifier ідентифікатор тому
volume label мітка тому
volume serial number номер тому (у багатотомному файлі)
volume table of contents каталог тому
von Neumann computer architecture фон-нейманівська архітектура
von Neumann machine фон-нейманівська (обчислювальна) машина
V-operation операція "звільнити" звільнення (семафора)

voxel об'ємний елемент, елемент об'єму
VSAM *see* virtual storage access method
VT (vertical tabulation) символ вертикальної табуляції (у коді ASCII представлений числом 11)
VTAM *see* virtual storage telecommunication method
VTOC *see* volume table of contents

Ww
waiting list черга
waiting process процес, що чекає
waiting task завдання, що чекає, завдання, що чекає події
wait loop цикл, що чекає
wait operation операція "зайняти", заняття (семафора)
walkthrough крізний контроль
warm backup "тепле" резервування
warm boot, warm restart перезапуск з пам'яті
warm standby *see* warm backup
warning, warning diagnostics застережливе повідомлення, попередження
weak external reference слабке зовнішнє посилання (дозволена тільки за наявності інших посилань на те ж ім'я)
while loop цикл з умовою продовження
While-statement оператор циклу з умовою продовження
widow висячий рядок
Winchester disk вінчестерний диск, вінчестер
window вікно (1. в інтерактивній графіці - область віртуального простору обмежуюча частина зображення для відображення в області перегляду 2. у інтерактивних системах - частина екрану дисплея, з якою програма працює як з окремим екраном 3. при передачі даних і в системах реального часу - період очікування події)
windowing 1. відсікання (у машинній графіці) 2. кадрування 3. організація вікон (на екрані дисплея) 4. управління вікнами, організація поліекранного режиму (роботи дисплея)
windowing system система управління вікнами
windowing transformation перетворення для перегляду (у машинній графіці)
windows manager адміністратор вікон
wire закріплювати, підключати
wired "захисний" (реалізований апаратними або мікропрограмними засобами)
wire frame representation каркасне уявлення, уявлення у вигляді дротяного каркаса (у машинній графіці)
wire printer матричний друкуючий пристрій з голчатою головкою
word (машинне) слово
word boundary границя слова
word capacity *see* word length
word instruction 1. команда операції над словом 2. команда, що займає одне машинне слово
word length довжина слова, розрядність

word-organized memory пам'ять з послівною організацією
word processor система підготовки текстів, текстовий редактор
word wrap, word wrap-around (автоматичний) перехід на новий рядок (у системах підготовки текстів)
work area робоча область (пам'яті)
workbench інструментальні засоби
work file робочий [тимчасовий] файл
working directory поточний каталог
working set робоча множина (сукупність сторінок або сегментів віртуальної пам'яті, використовуваних процесом в даний момент)
working space *see* work area
working storage робоча пам'ять
workstation 1. автоматизоване робоче місце 2. професійна (мікро) ЕОМ 3. робоча станція (у локальній мережі)
world coordinates світові координати (у машинній графіці)

Xx
XOFF (transmitter off) "стоп-сигнал"
XON (transmitter on) "старт-сигнал"

Yy
yield 1. видавати (значення); повертати (значення) 2. віддавати управління (про процес)

wrap-around циклічний перехід
write писати, записувати
write cycle цикл запису
write-enable ring кільце дозволу запису (на котушці магнітної стрічки)
write-enable tag наклейка дозволу запису (на дискеті)
write key ключ запису
write-once memory запам'ятовуючий пристрій з одноразовим записом
write operation операція запис, запис
write protected disk диск, захищений від запису
write-protect tag наклейка захисту запису (на дискеті)
writer 1. програма, що виконує операцію запису; пристрій, що виконує операцію запису 2. автор (тексту)
write time час запису
WYSIWYG (What You See Is What You Get) режим повної відповідності (у текстових процесорах і видавничих системах)

XOR що виключає АБО, нееквівалентність, складання за модулем 2
XY graph графік типу XY (у діловій графіці)

Zz

zap затирати, стирати (напр. дані)

zero-access storage надшвидкодіючий запам'ятовуючий пристрій

zero-address instruction безадресна команда

zero bit нульовий біт, нульовий розряд

zero complement точне доповнення

zero fill заповнювати нулями, обнуляти

zero flag ознака нуля

zero insertion вставка нулів, вставка бітів

zeroize 1. очищати, обнуляти 2. скидати, обнуляти (привласнювати лічильнику нульове значення)

zero-level address безпосередній операнд, адреса-операнд

zero stuffing *see* zero insertion

zero suppression відкидання [придушення] незначущих нулів

zoned format зонний формат (представлення десяткових чисел)

zoom 1. збільшувати (масштаб зображення) 2. відкривати, розкривати (вікно або рамку інтерактивної системи)

zoom in відкривати, розкривати (вікно або рамку в інтерактивній системі)

zooming напливи (у машинній графіці)

СКОРОЧЕННЯ, ЩО ЗУСТРІЧАЮТЬСЯ В СЛОВНИКУ

ASCII ['æski] - акронім від назви *Американський стандартний код для інформаційного обміну*, англ. *American Standard Code for Information Interchange*) - система кодів
HDLC (High-Level Data Link Control) - біт-орієнтований кодопрозорий мережевий протокол управління каналом передачі даних канального рівня мережевої моделі OSI.
IBM (International Business Machines Corporation) - американська електронна корпорація, найбільший світовий виробник усіх видів комп'ютерів і програмного забезпечення, один з найбільших провайдерів глобальних інформаційних мереж
JCL (Job Control Language) - мова програмуваня, що застосовується в операційних системах мейнфреймів фірми IBM
QWERTY - найпопулярніша латинська розкладка клавіатури, що використовується для англійської мови
RGB (Red-Green-Blue) - червоний-зелений-синій
see - дивись
TRIE (префіксне дерево) - абстрактний тип даних (АТД), структура даних, що дозволяє зберігати асоціативний масив, ключами которого є стрічки
UNIX - операційна система
ЕОМ - електронно-обчислювальна машина
ЗП - запам’ятовуючий пристрій
МІКРОЕОМ (мікроЕОМ) - електронно-обчислювальна машина малих розмірів
НМС - накопичувач на магнітній стрічці
ОЗП - оперативний запам'ятовуючий пристрій
ПЕОМ - персональна електронно-обчислювальна машина
ПЗП - постійний запам’ятовуючий пристрій
ППЗП - програмований постійний запам’ятовуючий пристрій
ЦПП - центральний процесорний пристрій (центральний процесор)

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Англійсько-український глосарій виробів Microsoft®: громадська редакція/За ред. Б.Рицара. – Львів: ЕКОінформ, 2006. – 208с.
2. Англо-український та українсько-англійський словник. – 1-е вид. – К.: 2007. – 752 с.
3. Словарь-минимум терминологической лексики по информатике и программированию (англо-русский) / Авторы-составители: СВ. Кислицына, В.М. Кононов; УрСЭИ АТиСО. - Челябинск, 2001.-32 с.
4. ABBYY LINGVO 12 многоязычный [електронний словник] http://itshop.com.ua/index.php?productID=142

Навчальне видання

Галина Валеріївна Абрамович
Сергій Олександрович Кот
Надія Павлівна Хоменко

Англійсько-український словник комп'ютерних термінів

Словник

Редактор
Оригінал-макет підготовлено Г. Абрамович

Підписано до друку
Формат 29,7×42¼. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різографічний. Ум. друк. арк.
Наклад прим. Зам. №

Вінницький національний технічний університет,
навчально-методичний відділ ВНТУ.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, к. 2201.
Тел. (0432) 59-87-36.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.

Віддруковано у Вінницькому національному технічному університеті
в комп'ютерному інформаційно-видавничому центрі.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел. (0432) 59-87-38.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.